

C-Kontraktsbestemmelser

Innhold

C-Kontraktsbestemmelser	1
C1-Alminnelige kontraktsbestemmelser.....	3
C2-Spesielle kontraktsbestemmelser for Innlandet fylkeskommune.....	4
C2-1-Definisjoner (NS 8406, pkt. 2).....	4
C2-2-Kontraktsdokumenter (se NS8406 pkt. 4).....	9
C2-3-Opplysninger gitt i tilbudet.....	9
C2-4- Mål for drift og vedlikehold.....	10
C2-5 Generelle krav til utførelse av drift og vedlikehold.....	10
C2-6-Bestemmelser om arbeidstakere	11
C2-7-Lærlinger.....	14
C2-8 Trafikkavvikling.....	15
C2-9-Tillatelser, løyver og dispensasjoner	16
C2-10-Møter.....	16
C2-11-Informasjon	24
C2-12-Midlertidige avtaler med grunneiere.....	26
C2-13-Objekter med utilfredsstillende tilstand	26
C2-14-Varsler og krav (kap. C1 pkt. 7)	26
C2-15-Sikkerhetsstillelse (kap. C1 pkt. 8)	27
C2-16-Forsikring, skader, krav fra/mot tredje mann og regress	28
C2-17-Styring av kontrakten – Ledelsessystem med tilhørende planer og Kvalitetssikring (kap. C1 pkt. 11)	32
C2-18-Bruk av underentreprenør (kap. C1 pkt. 12).....	60
C2-19-Påslag (kap. C1 pkt. 16).....	61
C2-20-Spesielle krav i fremdriftsplanen (NS 8406, pkt. 17)	63
C2-21-Byggherrens ytelser.....	64
C2-22- Byggherrens styringsrett for utførelsen av kontraktsarbeidet	66
C2-23-Samordning	67
C2-24-Ekstraordinære værforhold eller andre forhold som er omtalt i kap. C1 pkt. 20 (NS 8406, pkt. 20).....	68
C2-25-Priser (kap. C1 pkt. 23)	68

<i>C2-26-Fremdriftsbetaling, mengdekontroll, fakturering og forskudd (kap. C1 pkt. 23.2 og 23.3)</i>	71
<i>C2-27-Regningsarbeider (kap. C1 pkt. 23.4)</i>	74
<i>C2-28-Sanksjoner</i>	75
<i>C2-29-Sluttoppgjør og mislighold (NS 8406, pkt. 25 og pkt. 29)</i>	78
<i>C2-30-Arbeid med reklamasjonsansvar</i>	78
<i>C2-31-Avlevering og overtagelse</i>	78
<i>C2-32-Forlengelse av kontrakt</i>	80
<i>C2-33-Tvisteløsning (kap. C1 pkt.31)</i>	81
<i>C2-34-Helse, miljø og sikkerhet - generelt</i>	82
<i>C2-35-Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø - SHA</i>	82
<i>C2-36-Ytre miljø - YM</i>	91
<i>C2-37-Fellesbestemmelser for SHA og YM (HMS)</i>	97
<i>C2-38-Forbedringer og utviklingsarbeider</i>	101
<i>C2-39-Spesielle bestemmelser ved sprengningsarbeider</i>	101
<i>C2-40-Andre bestemmelser</i>	103
<i>C2-41 Sanksjonsloven med tilhørende forskrifter og forbud mot russisk bitumen</i> 107	
C3 Avtaledokument	110

C1-Alminnelige kontraksbestemmelser

Som alminnelige kontraksbestemmelser gjelder NS 8406:2009 Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt.

C2-Spesielle kontraktsbestemmelser for Innlandet fylkeskommune

C2-1-Definisjoner (NS 8406, pkt. 2)

C2-1.1-Kontraktssum

Kontraktssum defineres som «Total tilbudssum uten merverdiavgift» iht. kap E5 med eventuell korreksjon etter kontrollregning.

C2- 1.2 Definisjoner og bruk av begreper benyttet i kontrakten

Arbeidsvarsling	Samlebegrep som omfatter varsling, sikring og trafikkregulering i forbindelse med gjennomføring av arbeid på og langs veg.
Avvik	Tilstand/funksjon på vegnettet som ikke oppfyller standardkrav, og som ikke kan tilskrives entreprenøren.
Bestillingsutstyr	Utstyr i kap. E4 som skal være til byggherrens disposisjon i henhold til avtalt plan, men ikke senere enn 14 dager etter innmeldt behov fra byggherren.
Dokumentere	Framstille, samle og sammenstille informasjon i dokumenter uansett medium (papirdokument, datafiler, fotografi, videoopptak, mm) i den hensikt å bevise eller sannsynliggjøre et påstått forhold (behov, tilstand, hendelse, utstyr, utført aktivitet, mm).
Dokumentasjon	Kontraktskrav om «dokumentasjon» eller «å dokumentere» innebærer at entreprenøren skal oppbevare dokumentasjonen slik at den kan oversendes til eller framvises for byggherren på forespørsel.
Driftskontrakt	Entreprisekontrakt for drift og vedlikehold, omfatter både driftsoppgaver og vedlikeholdsoppgaver.

Driftsoppgaver	Rutiner/oppgaver som gjentas med kortere syklustid enn 10 år anses som hovedregel som drift. Utsifting av objekter med forventet levetid inntil 10 år anses som hovedregel som drift. Utsifting av objekter med forventet levetid mer enn 25 år anses som hovedregel som vedlikehold. Objekter med forventet levetid mellom 10 og 25 år vurderes særskilt i hvert enkelt tilfelle. For eksempel kan utskifting av rekkverk i noen tilfeller være drift og i andre tilfeller være vedlikehold. Oppretting av noen meter rekkverk som følge av påkjørsel/skade er drift. Utsifting og oppgradering av en lengre strekning rekkverk til dagens krav er vedlikehold. Ved bestillingen av den enkelte deloppgave innenfor kontrakten, vil byggherren klargjøre om vedkommende bestilling gjelder drift eller vedlikehold. De fleste arbeidsoppgavene som inngår i kontrakten er driftsoppgaver.
Egenkontroll	Den kontroll med tilhørende dokumentasjon og rapportering som entreprenøren selv skal gjøre i henhold til krav blant annet i kap. C2-17.
<u>Ferdselsareal</u>	Der begrepet «ferdselsareal» er benyttet, menes det samme som «trafikkareal».
Funksjon	Beskrivelse av et objekts anvendelse eller for anvendelsen nødvendig egenskap.
Funksjonskrav	Funksjon spesifisert i målbare termer.
Funksjons-spesifikasjon	Spesifikasjoner basert på funksjonskrav.
Hendelser	Ulykker, kjøretøyhavari, skred, flom, hæverk, skade på objekt, arrangement etc.
Innleid arbeidstaker	Arbeidstaker som er stilt til disposisjon for oppdragsgiver, uten selvstendig ansvar for det utførte arbeidet.
Lastebil	Der det i denne kontrakten er stilt krav om bruk av lastebil, gjelder dette som krav til bruk av bil i «Bil gruppe N 3», jf. kjøretøyforskriftens §2-2.»
Mangel	Mangel foreligger dersom kontraktsarbeidet ikke er i samsvar med byggherrens krav etter kontrakten, og dette skyldes forhold entreprenøren svarer for. Mangel kan også være definert som kvalitetsavvik.

Objekt	Fysiske bestanddeler på, i og langs vegen som beskrives gjennom type/geometri, lokalisering, egenskaper, tilstand og antall/lengde/areal/volum e.l. Begrepet benyttes i NVDB også på elementer tilknyttet vegen som f.eks. vinterdriftsklasse og ÅDT.
Objekt-registrering	Registrering, dokumentasjon og rapportering av antall/lengde/areal/volum e.l., endringer av antall/lengde/areal/volum e.l. inkl. tidspunkt for endringen, lokalisering og tilstand for objekter f.eks. med henblikk på ajourhold av NVDB-registre.
Rapport Rapportere	Innberetning til byggherren med informasjon om forhold eller situasjon (tilstand, hendelse, utført aktivitet, mm). Kontraktskrav om «rapport» eller «å rapportere/rapportering» innebærer også krav om dokumentasjon av det aktuelle forholdet. Kontraktskrav om «rapport» eller «å rapportere/rapportering» innebærer at entreprenøren på eget initiativ skal oversende informasjonen til byggherren, med mindre annet framgår av den spesifikke sammenhengen begrepet brukes i.
Rettholt	Utstyr/metode for manuell måling av overflaters jevnhet. Måling av jevnhet skal foretas iht bestemmelsene i Operativ stnadard Innlandet og <i>Rapport nr. 2505, Reseptorienterte asfaltkontrakter-Kontroll og dokumentasjon av utførelse, vedlegg 6, Teknologivdelingen, Vegdirektoratet.</i> Rettholtens lengde skal være iht kap. D1. Dersom kap. D1 ikke angir bestemmelser om rettholtens lengde, gjelder bestemmelsene om rettholtlengder gitt i <i>Operativ standard Innlandet (OSI)</i>
Rode (for vinterdrift)	Den arbeidsstrekningen som er angitt i vinterplanen for en bestemt maskin eller kjøretøy ved utførelse av aktuell vinterdriftsoperasjon under definerte forhold. Flere enkeltroder kan være sammenslått av byggherren, slik at de bestemte maskinene eller kjøretøyene skal operere innenfor flere sammenhengende roder.
Selvstendig ansvar	Entreprenøren har et selvstendig ansvar for å planlegge, identifisere behov og iverksette tiltak som er nødvendig for å utføre oppgavene i kontrakten når det oppstår, eller vil oppstå avvik.

Sideanlegg (plass)	Anlegg langs veg, adskilt fra vegen og med egen inn- og utkjøring. Omfatter rasteplass, døgnhvileplass, delområde ved ferjekai, kollektivknutepunkt, godsterminal, omlastingsplass, parkeringsplass, kjettingplass, kontrollplass m.m.
Sideentreprenør	Entreprenører som på samme sted har selvstendige kontrakter med byggherren om utførelse av arbeider.
Sideområde	Sideområde omfatter areal utenfor vegkant og består av følgende arealer: • Grøfteskråning • Skjærings- og fyllingsskråning • Sideterreng (areal utenfor skjæringstopp og fyllingsfot)
Strekning	Strekning kan både bety en vegstrekning (fra et snitt til et annet), eller strekning slik denne er definert i håndbok V830.
Stikkprøve-kontroll	Byggherrens kontroll for oppfølging av om leveransen er i henhold til krav i kontrakten.
Syklustid (vinterdrift)	Tidsbruk mellom hver gang det definerte brøyte-/strøarealet er bearbeidet med brøyting eller strøing. Syklustid beregnes uten forsinkelser som skyldes trafikk eller hendelser.
Tilgjengelighet	Utstyr og mannskap som skal være tilgjengelig skal kunne stilles til byggherrens disposisjon første virkedag etter at behov oppsto. Utstyret og mannskap skal ikke være opptatt i andre oppdrag som hindrer dette.
Trafikkareal	Areal (veg, gate, fortau, bru, kai, plass e.l.) beregnet for ferdsel, parkering, venting eller stopp av fotgjengere eller kjøretøy.
Trafikkberedskap	Utstyr og mannskap som skal være i trafikkberedskap skal kunne tas i bruk umiddelbart, eller etter de krav som fremkommer av prosess 18.83. Utstyr og mannskap skal ikke være opptatt i andre oppdrag som hindrer dette.
Tredjepart	Alle andre enn entreprenøren, byggherren og vegeieren/vegforvalteren.
Underentreprenør	Entreprenør som har påtatt seg utførelsen av en del av de forpliktelser som omfattes av hovedentreprenørens kontrakt med byggherren.

Underleverandør	Leverandør som har påtatt seg leveransen av en del av de forpliktelser som omfattes av hovedentreprenørens kontrakt med byggherren, og behandles kontraktsmessig på samme måte som underentreprenør.
Utførende	Utførende beskrevet i OSI er gjennom denne kontrakten definert som entreprenøren.
Utsendt arbeidstaker	Arbeidstaker som i et begrenset tidsrom arbeider i et annet land enn det arbeidsforholdet vanligvis er knyttet til, jf. aml § 1-7.
<u>Vedlikeholdsoppgaver</u>	Se definisjon for «Driftskontrakt» og «Driftsoppgaver».
Vegbane	Kjørefelt, sykkelfelt, sperreområde, lomme, parkeringsfelt, kantsteinsklaring og skulder.
Vegeier	Vegeier beskrevet i OSI er gjennom denne kontrakten definert som byggherre.
Vegkant	Linje i kant av vegbanen/trafikkarealet, der vegskulder går over i grøft/skråning/grøntareal, eller der trafikkareal møter tilstøtende konstruksjon (mur, bygning e.l.).
Vegnett	Veger inkludert sideanlegg og gang- og sykkelveger med tilhørende objekter inkludert sideområder, utstyr og installasjoner som omfattes av kontrakten.
Vegområde	Areal som eies eller forvaltes av Innlandet fylkeskommune.
Vinterberedskap	Utstyr og mannskap som skal være i vinterberedskap for byggherren skal kunne tas i bruk umiddelbart, eller innenfor krav oppgitt i den enkelte vinterdriftsklasse. Utstyr og mannskap skal ikke være opptatt i andre oppdrag som hindrer dette.
Web-basert system	Byggherrens innrapporterings- og oppfølgingssystem for kontrakten.

Begrep og forkortelser

Brutus	Statens vegvesens FDV-system for bruer.
<u>Datafangst</u>	Webbasert verktøy for kontroll, redigering og registrering av objekter i NVDB. Mer info på: https://www.vegvesen.no/fag/teknologi/nasjonal-vegdatabank/registrere-data-i-nvdb/datafangst/

HMSREG	System for oppfølging av seriøsitet, HMS og miljøpåvirkning
NVDB	Nasjonal Vegdatabank.
Plania	Statens vegvesens FDV-system for bl.a. tunneler.
VegReg	Verktøy for innsamling og ajourhold av vegrelaterte data (objekt).
VTs	Den regionale vegtrafikksentralen.
ÅDT	Årsdøgntrafikk. Gjennomsnittlig antall kjøretøy pr. døgn samlet i begge kjøreretninger.

C2-2-Kontraktsdokumenter (se NS8406 pkt. 4)

Er det motstrid mellom bestemmelser i de enkelte dokumentene nevnt i kap. C1 pkt. 4, går spesielle bestemmelser foran generelle bestemmelser, og bestemmelser utarbeidet særskilt for kontrakten, foran standardiserte bestemmelser.

Noen dokumenter i kontrakten kan foreligge i flere format. Ved uoverensstemmelse mellom dokumenter i ulike format gjelder dokumentet i dokumentformatet angitt i kap. A1.

C2-3-Opplysninger gitt i tilbudet

Opplysninger gitt av entreprenøren i tilbudet, og som er

- grunnlag for byggherrens vurdering av kvalifikasjoner og
- grunnlag for byggherrens vurdering av tilbudet iht. fastsatte tildelingskriterier

er forpliktende for entreprenøren.

Dette innebærer bl.a. at i gjennomføringsfasen skal personer som er oppgitt eller personer med minst tilsvarende erfaring og kompetanse, ha de roller som fremgår av oversikt over tilbudte kvalifikasjoner.

Videre legges entreprenørens opplysninger iht. fastsatte tildelingskriterier til grunn som premisser for utførelsen.

C2-4- Mål for drift og vedlikehold

Entreprenøren har gjennom kontrakten påtatt seg et samfunnsansvar for å ivareta trafikksikkerhet, framkommelighet, miljø og service overfor trafikantene, vegens naboer og samfunnet forøvrig, innenfor kontraktens ansvarsområde og krav. Entreprenøren skal gjennom sin ledelse sikre effektiv drift og vedlikehold av vegnettet samt optimal bruk av de midlene og ressursene som settes av til gjennomføring av kontrakten.

Arbeidet skal utføres med gjensidig respekt og aksept mellom partene mht. partenes verdier, rammer og mål samt deres ulike roller og interesser.

Byggherren og entreprenøren skal i dialogen om kontraktsarbeidet være samarbeidsorientert og løsningsorientert. Samarbeidet skal være i tråd med det omforente resultatet av samhandlingsprosessen, jf. kap. C2-10.2.

Kontrakten skal sikre tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å gjennomføre nødvendige tilsyn og inspeksjoner slik at vegnettet overvåkes for å kunne oppdage avvik fra standard for drift og vedlikehold. Kontrakten skal også ivareta trafikkberedskapen og redusere skadevirkningene av hendelser.

C2-5 Generelle krav til utførelse av drift og vedlikehold

Vegnettet skal fungere i henhold til sin hensikt. Objekt skal være fritt for avvik som er til fare for trafikanter eller andre. Entreprenøren skal sørge for at vegnettet er framkommelig for alle trafikanter gjennom hele året (unntak gjelder for vinterstengte veger), i henhold til kontraktens standard for vegnettet, med sikring av trafikksikkerhet, miljø, universell utforming og service for trafikantene og vegens naboer.

Entreprenørens selvstendige ansvar for å utføre tiltak utløses når det oppstår eller vil oppstå avvik fra kontraktens krav, jfr. kap A3-4. Entreprenøren må på eget initiativ planlegge, identifisere behov og iverksette tiltak.

Entreprenøren skal selv sørge for at han har tilgjengelig utstyr, mannskap, kompetanse og informasjon som er nødvendig for å utføre arbeidet i henhold til kontrakten. Dette gjelder også vaktberedskap og mannskaps-/maskinberedskap.

Entreprenøren skal utføre kontraktsarbeidet på en fagmessig og aktsom måte, og legge vekt på sikkerheten slik at skade på person og eiendom unngås. Spesiell aktsomhet skal utvises i forhold til trafikksikkerhet, trafikkavvikling, arbeidsmiljø og ytre miljø.

Arbeidet skal utføres med serviceinnstilling overfor trafikantene og vegens naboer. Arbeidet skal utføres i henhold til aktuelle lover, forskrifter og bestemmelser.

C2-6-Bestemmelser om arbeidstakere

C2-6.1 Personell

Arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold. Deler av arbeidet kan utføres av underentreprenør, innleide arbeidstakere eller utsendte arbeidstakere. Arbeidskraften skal være lovlig. Kap. C1 (NS 8406) pkt. 12, som gjelder bruk av underentreprenør, gjøres gjeldende også for bruk av innleid arbeidskraft.

Entreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser. Alle avtaler med de som utfører arbeid på kontrakten, skal inneholde bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på arbeidsstedet og utførelse ved underentreprise som anvendt i denne kontrakten.

Entreprenøren skal informere byggherren om utpeking, utskifting eller forflytting av personer som er tillagt viktige funksjoner i kontraktsarbeidet.

Byggherren kan, hvis det foreligger saklig grunn, nekte entreprenøren å benytte angitte personer i de aktuelle stillingene eller be om at personene blir skiftet ut. Omkostningene ved dette skal bæres av entreprenøren.

Entreprenøren skal på egen bekostning sørge for utskifting av personell som opptrer på klanderverdig måte eller viser seg uegnet til å utføre sine arbeidsoppgaver.

Entreprenørens egne ansatte som inngår i grunnbemanningen skal utføre minst 80 % av fakturerbare timer regnet totalt i utførelsestiden. Som egne ansatte regnes personer som er ansatte hos kontraktspart som gitt i tilbud og avtaledokument C3. Der entreprenøren er et arbeidsfellesskap (leverandørgruppe) regnes kravet om 80 % av timeverkene samlet for deltakerne.

Person(er) med det daglige administrative ansvaret og gjennomføringsansvar for kontrakten skal være ansatt hos kontraktspart som gitt i tilbud og avtaledokument C3.

Entreprenøren skal til enhver tid kunne sannsynliggjøre at kontraktens krav med hensyn til arbeidstakere, vil bli ivaretatt.

C2-6.2 Lønns- og arbeidsvilkår

Entreprenøren skal sørge for at ansatte, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere i egen og eventuelle underentreprenørers og underleverandørers organisasjon, som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med denne bestemmelse. Bestemmelsen gjelder for arbeider som utføres i Norge.

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal entreprenøren ha lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren skal sikre at egne ansatte, ansatte hos underentreprenører og innleid arbeidskraft opptjener obligatorisk tjenstepensjon iht. Lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP-loven) av 21.12.2005.

Entreprenøren skal ha prosedyrer for, og gjennomføre nødvendige kontroller av underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere. Entreprenøren skal dokumentere resultatet av kontrollene, og oversende dokumentasjonen til byggherren. På byggherrens forlangende skal entreprenøren gjennomføre nærmere spesifiserte kontroller av underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere. Byggherren har adgang til å føre tilsyn og kontroll med entreprenøren og skal til enhver tid gis adgang til innsyn i nødvendige dokumenter for å påse at kontraktens krav til lønns- og arbeidsvilkår er oppfylt. Herunder plikter entreprenøren på forespørsel å gi byggherren kopi av ansettelseskontrakter til de arbeidstakerne som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, deres lønnsslipper, arbeidsplaner, timelister og innsyn i den enkeltes sjåførkort, samt dokumentasjon på ordnet innkvartering for dem. I tillegg kan byggherren kreve å få adgang til lokaler som benyttes til innkvartering av ansatte. Byggherrens rett til dokumentasjon og inspeksjon skal også gjelde overfor underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere.

C2-6.3 Rapportering av utenlandsk virksomhet

Entreprenøren skal snarest og senest 14 dager etter at arbeidet er påbegynt dokumentere overfor byggherren at skatteforvaltningslovens § 7-6 krav til rapportering av oppdragstakere er oppfylt. Opplysningene oversendes ligningsmyndighetene, med kopi til byggherren, på rapporteringsskjemaet RF 1199 fra Sentralskattekontoret for utenlandssaker. Ved endringer av opplysninger i skjema RF 1199 i løpet av kontraktstiden, skal entreprenøren sende inn oppdaterte opplysninger til Sentralskattekontoret, med kopi til byggherren.

For underentreprenører i alle ledd skal entreprenøren snarest og senest innen 14 dager etter at den aktuelle leveranse eller underentreprenørens arbeide er påbegynt, dokumentere overfor byggherren at Skatteforvaltningslovens krav til rapportering av oppdrag og oppdragstakere er oppfylt. Opplysningene oversendes ligningsmyndighetene på den til enhver tid fastsatte rapporteringsmåte.

Entreprenøren forplikter seg til å holde byggherren skadesløs for ethvert krav eller annen sanksjon pålagt av ligningsmyndighetene og som er foranlediget av entreprenørens eller noen av hans kontraktsmedhjelperes brudd på noen bestemmelse gitt i Skatteforvaltningsloven og tilhørende forskrifter.

Byggherren har rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen som følge av forhold nevnt under dette punkt, i henhold til bestemmelser for dette i kap. C1 pkt. 23.3 Fakturering og betaling.

C2-6.4 Språkkrav

Kontraktens språk er norsk. All formell kommunikasjon under gjennomføringen av kontrakten skal skje på norsk.

Det kreves at minst en av arbeidstakerne på det enkelte arbeidslag kan kommunisere slik at vedkommende forstår og kan gjøre seg forstått på norsk i tillegg til eventuelle andre språk hos øvrige medarbeidere på arbeidslaget. Arbeidstakere som er avhengige av å direkte kommunisere med hverandre, skal kunne kommunisere med hverandre på et språk alle forstår.

Med arbeidslag forstås arbeidere som er organisert slik at de umiddelbart kan oppnå kommunikasjon med hverandre uten bruk av elektroniske eller andre kommunikasjonsmidler. Språkkravet gjelder også for de som utfører arbeid alene på arbeidsstedet og for stedlig ledelse hos entreprenøren.

Alle som arbeider med arbeidsvarsling og trafikkdirigering, skal kunne kommunisere på norsk muntlig og skriftlig.

Alt HMS-arbeid, eksempelvis opplæring, vernerunde, informasjon og gjennomgåelse av risikovurdering og SJA skal foregå på et språk arbeidstakeren forstår.

C2-6.5 Krav til faglærte håndverkere

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk) og teknologi- og industrifagene samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller utenlandsk fagutdanning der dette finnes. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen dokumentere hvordan kravet vil bli oppfylt, samt innen den 15. hver måned oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

C2-7-Lærlinger

C2-7.1 Krav til bruk av lærlinger

Det kreves at entreprenøren er tilknyttet en lærlingordning. Videre skal entreprenøren sørge for at minst 10% av relevante timer på kontraktsarbeidene skal utføres av lærlinger, og at minst en person av de som deltar i arbeidet med å oppfylle kontrakten skal være en lærling.

Kravet kan oppfylles av entreprenør eller en eller flere av hans underentreprenører.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i annet EU- eller EØS-land.

Entreprenøren skal før oppstart av kontraktsarbeidet dokumentere at entreprenøren er tilknyttet en lærlingordning, og har en plan til hvordan kravet til bruk av lærlinger skal følges. Videre skal entreprenøren på anmodning fra byggherren dokumentere at kravet er oppfylt under gjennomføringen av kontraktsarbeidene.

Kravet til bruk av lærlinger gjelder ikke dersom entreprenøren kan dokumentere reelle forsøk på å inngå lærekontrakt, uten å lykkes. Tilsvarende gjelder dersom entreprenøren har inngått lærekontrakt, men på grunn av forhold som skyldes lærlingen ikke kan benytte vedkommende under kontraktsarbeidene.

Byggherren vil gjennomføre nødvendig kontroll av om kravet til bruk av lærlinger overholdes. Ved brudd på plikten skal entreprenøren rette forholdet innen den frist byggherren fastsetter. Der entreprenøren selv oppdager brudd på plikten, skal entreprenøren uten opphold opplyse byggherren om forholdene og rette forholdene innen den frist byggherren fastsetter.

Timeverkene på kontrakten dokumenteres månedlig i byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG.

C2-7.2 Konsekvens ved brudd på bestemmelsen

Se pkt. C2-28 for sanksjonsbestemmelser knyttet til kravet om lærlinger.

C2-8 Trafikkavvikling

Arbeidet skal utføres slik at forstyrrelsen for trafikantene, vegens naboer og øvrige omgivelser minimaliseres, vurdert i forhold til arbeidets viktighet og i forhold til kostnadene for utførelsen av arbeidet. Dette gjelder både valg av utførelsesmetode og tidspunkt for utførelse, sett over døgnet, over uken og over sesongen/året.

Tillatt arbeidstid på og langs veg fastlegges ut fra krav til akseptabel forsinkelse for trafikantene som vist i tabellen under:

Veg med færre enn 4 kjørefelt og ÅDT:	Veg med 4 eller flere kjørefelt og ÅDT:	Akseptabel forsinkelse
≤ 5 000		15 min.
5 001 – 10 000	≤ 30 000	10 min.
> 10 000	> 30 000	5 min.

Vinterdrift er unntatt fra disse bestemmelsene. Det samme gjelder for sikring av trafikkfarlige forhold.

Ved arbeider med behov utover dette må eventuelt utvidet stengning forhånds-avklares med byggherren i hvert enkelt tilfelle.

Trafikkavviklingen skal så langt råd er tilpasses rutetidene på eventuelt nærliggende ferjesamband.

Tidsrom hvor ett kjørefelt er tillatt sperret er som vist i tabellen under dersom ikke annet fremkommer av andre bestemmelser i kontrakten:

Veg med færre enn 4 kjørefelt og ÅDT:	Veg med 4 eller flere kjørefelt og ÅDT:	Tillatt sperretid
≤ 5 000		Hele døgnet

5 001 – 10 000	≤ 30 000	0900 – 1400 og 1900 – 0600
> 10 000	> 30 000	2100 – 0600

C2-9-Tillatelser, løyver og dispensasjoner

Entreprenøren må selv sørge for å skaffe seg nødvendige tillatelser, godkjenninger, løyver og dispensasjoner for de maskiner, personell og utstyr som skal brukes til utførelse av kontraktarbeidet.

Entreprenøren skal på egen bekostning i rett tid innhente, opprettholde og dokumentere informasjon, godkjenninger og tillatelser som er nødvendig for utførelsen av kontraktarbeidet og som må eller kan innhentes i entreprenørens navn. Byggherren skal på entreprenørens anmodning yte nødvendig medvirkning i denne forbindelse.

Entreprenøren skal gi byggherren informasjon om kontraktarbeidet, om firmaet og eventuelt underentreprenører som byggherren på ordinært vis er forpliktet til å gi myndighetene.

C2-10-Møter

C2-10.1 Byggemøter (se kap. C1 pkt. 6)

Byggemøter holdes vanligvis hver 14. dag under ledelse av byggherren. Byggherren fører referat fra byggemøter. Referat sendes til partenes representanter og til øvrige møtedeltagere innen 5 hverdager etter møtet. Eventuelle innsigelser mot referatet må fremkomme uten ugrunnet opphold, senest i første ordinære byggemøte etter at referatet er mottatt.

I perioder med ferieavvikling eller redusert aktivitet i kontraktarbeidet kan det avtales sjeldnere byggemøtefrekvens enn hver 14. dag, men ikke sjeldnere enn hver måned.

Representantene for partene og relevant nøkkelpersonell skal stille i byggemøtene.

C2-10.2 Oppstartmøte med tilhørende samhandlingsprosess

Opplegg for samhandling skal avklares og avtales i et oppstartsmøte som gjennomføres kort tid etter kontraktssignering. Samhandlingsprosessen starter

da opp og gjennomføres før kontraktsarbeidet igangsettes. Partene skal sette av tilstrekkelig tid til dette.

For denne kontrakten har byggherren utarbeidet en sjekkliste for samhandlingsprosessen D2-K.

Samhandlingen skal som minimum omfatte:

1) Personer, roller, samarbeid

- Bli kjent
- Samhandling som grunnlag for samarbeid i gjennomføringsfasen
- Møtestruktur
- Roller, ansvar og fullmakter
- Kommunikasjon
- Avklare behov for ytterligere samhandling for enkelte og spesielle arbeidsoperasjoner

2) Gjennomgang av kontrakten

- Gjennomgang av prosjektspesifikke forutsetninger og rammebetingelser
- Gjennomgang av sentrale arbeidsoperasjoner i kontraktsarbeidet
- Entreprenøren presenterer sin kvalitetsplan

3) Helse, miljø og sikkerhet (SHA og YM)

- Partenes ansvar
- Kontroll og oppfølging
- Hvordan unngå ulykker og andre uønskede hendelser? Kan partene hjelpe hverandre?

4) Håndtering av tvister

- Gjennomgang av kontraktens tvisteløsningsmekanismer – kontraktens bestemmelser kapittel C2-10.3 Samarbeidsmøter
- Hvordan håndtere tvister av mellommenneskelig art
- Rutiner for varsler og svar – håndtering som ikke bidrar til at uenighet eskaleres
- Målsetting er at kun prinsippsaker skal komme til rettsvesenet

5) Entreprenørens ledelsessystem for kvalitet og miljø

- Før kontraktsarbeidene starter skal det foretas en felles gjennomgang av entreprenørens ledelsessystem med tilhørende planer for kontraktsarbeidene.

6) Gjennomgang av plan for felles kontroller hvor representanter for begge parter deltar

- Hensikten med dette er at partene skal få en felles forståelse av hva som representerer mangler i utførelsen av kontraktsarbeidet og sammen bli enige om nødvendige forbedringstiltak. Det skal gjennomføres minst 1 felles kontroller pr 12-måneders periode fordelt på forskjellige vegruter,

prosesser og sesonger. Disse kontrollene skal gjennomføres etter byggherrens kontrollplan i samarbeide med ansvarlig person hos entreprenøren for kontraktsgjennomføringen.

Samhandlingen skal gjennomføres uten at fordeling av ansvar og risiko i kontrakten endres i forhold til konkurransegrunnlaget.

Underentreprenører som det er inngått avtale med når samhandlingsprosessen gjennomføres, skal delta i denne. Formen for og omfanget av ulike underentreprenørers deltakelse i samhandlingsprosessen vurderes av partene, bl.a. i lys av krav stilt i kontrakten og kap. C2-17.

Entreprenøren må i forbindelse med samhandlingen påregne deltakelse på separate møter med andre entreprenører i området i den grad arbeider må koordineres.

For å dokumentere partenes enighet om gode og tjenlige rutiner for gjennomføring av kontraktsarbeidene, utarbeides det en skriftlig oppsummering som undertegnes av partene ved avslutning av samhandlingsprosessen. Samhandlingsdokumentet skal undertegnes når samhandlingsperioden er avsluttet. Dokumentet skal senere være tema på samtlige samarbeidsmøter. Dokumentet suppleres og oppdateres ved behov etter at arbeidene er igangsatt. Dokumentet skal forelegges og aksepteres av senere valgte underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere som forutsetning for deres engasjement i gjennomføringen av kontraktsarbeidene.

Tid avsatt til samhandling fremkommer i kap. E4.

Når partene er enige om det, kan samhandlingenfasen forlenges.

Ved enighet mellom partene om forlengelse av samhandlingen, gir dette ikke grunnlag for å avtale nye frister.

Tidsbruk til denne fasen avregnes etter medgått timer i henhold til timepriser gitt i kapittel E4 for samhandling. Avregningen gjøres etter medgått tid fra møtestart på morgenen til avslutning av siste møte samme dag. På forhånd omforent timeforbruk til møteforberedelse honoreres etter de samme timesatser. Kostnader etter statens satser til nattillegg, diett og reiseutlegg dekkes av byggherren. Hver av partene dekker egne kostnader knyttet til tidsbruk for reiser. Dette faktureres på egen faktura, og regnes ikke som endring.

C2-10.3 Samarbeidsmøter

Det skal holdes samarbeidsmøte hver 6. måned. I tillegg skal det holdes samarbeidsmøte når en av partene ber om slikt møte. Et sentralt tema i samarbeidsmøtene skal være gjennomgang av det som er nedfelt i samhandlingsdokumentet og de forhold som er avtalt og omforent. Ev. bekymringer knyttet til samarbeidsforhold og mulige tvister under utvikling skal også frembringes, protokolleres og tiltak skal drøftes og eventuelt iverksettes.

I samarbeidsmøtene skal alltid representant(er) fra byggherrens og entreprenørens ledelse delta, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse.

Underentreprenører som er engasjert ved tidspunkt for samarbeidsmøter, kan delta på møtet - eller deler av møtet - hvor dette er hensiktsmessig. I hvilken grad underentreprenører evt. skal delta, vurderes av partene i forkant av hvert møte.

Når en av partene vil nekte underentreprenør deltakelse på deler av et samarbeidsmøte, skal dette være saklig begrunnet.

Samarbeidsmøtene skal inneholde en evalueringsprosess hvor partene evaluerer hverandre basert på en skriftlig rapport. Hvilke temaer som anses relevant for den aktuelle kontrakt og hva som kreves belyst i den skriftlige rapporten, skal avklares i samhandlingen før oppstart av kontraktsarbeidene og inngå i samhandlingsdokumentet. Det kan tas utgangspunkt i skjema D2-S10 og D2-S11.

Status knyttet til samarbeidsforhold og ev. forslag til forbedringer skal alltid være tema i samarbeidsmøtet.

Entreprenøren skal gjennom sine evalueringer og fra tidligere års erfaringer foreslå kostnadsbesparende og optimaliserende tiltak for å bedre utførelse eller planene. En slik redegjørelse skal være byggherren i hende i god tid før det enkelte møte.

Møtet skal gjennomgå hvordan entreprenøren arbeider for kontinuerlig å forbedre egnethet, tjenligheten og virkningen av tiltakene.

Evalueringene i henhold til C2-10.8 skal gjennomgås som eget punkt og det skal vedtas en plan for videre arbeide og forbedringer.

C2-10.4 Faglige samlinger og kurs

Entreprenøren skal gjennomføre og delta på møter og kurs som bestemt i kontrakten. I tillegg kan entreprenør og byggherre i samarbeid arrangere faglige samlinger.

Er ikke annet avtalt, dekker entreprenøren alle egne kostnader til forberedelser og deltagelse på kurs, møter og samlinger.

C2-10.5 Årlig planmøter – grønt, vinter, renhold og vedlikehold

Før oppstart av gjeldende aktivitet skal det avholdes et møte hvor plan for aktiviteten gjennomgås. Deltagere er driftsledelsen hos entreprenør og byggeledelsen hos byggherren. Tema for møtet er gjennomgang av plan og sikkerjobbanalyser (SJA) knyttet til aktiviteten. Entreprenøren skal sende aktuelle SJA-er til byggherren i god tid før møtet.

Entreprenøren skal kalle inn til møtet.

Byggherren skal skrive referat fra møtet, kopi av referat skal sendes entreprenøren innen to uker etter avholdt møte.

C2-10.6 Vintermøte

C2-10.61 Vintermøte før kontraktens første vintersesong

Høsten før kontraktens første vinterberedskapsperiode, skal entreprenøren arrangere et møte med alle som arbeider med vinterdriften, inkl. ledere og reservepersonell. Byggherren skal være ansvarlig for møteprogrammet.

Byggherren skal ha en gjennomgang av:

- Forventninger til vinterdriften
- Innlandet fylkeskommunes standard for vinterdrift
- Trafikksikkerhet
- HMS-forhold ved vinterdrift
- Spesielle forhold i kontrakten og tilhørende planer (skredpunkt, høyfjellstrekninger og andre værutsatte strekninger, kritiske punkter på vegnettet for tunge kjøretøy, mm)
- Spesiell informasjon om lokal meteorologi
- Behandling av publikum

Entreprenøren skal ha en gjennomgang av:

- Vinterplanen
- Kontraktens krav knyttet til vinterdriften
- Prioriterte og spesielle steder og strekninger
- Risikovurderinger og arbeidsinstrukser knyttet til vinterdriften
- Rutiner for utarbeidelse og signering av SJA knyttet til vinterdriften
- Entreprenørens og byggherrens rutiner for håndtering av ekstraordinære værforhold
- Rutiner for å følge med på værvarsler og for utkalling
- Kjøreforholdsmeldinger
- Varslings- og meldingsrutiner

Dersom entreprenøren foretar vesentlige utskiftninger i vinterdriftspersonalet seinere år i kontraktsperioden, skal entreprenøren arrangere et tilsvarende vintermøte for nytt personell før vinterberedskapsperioden også de øvrige år. Byggherren skal tilpasse innholdet av dette møtet til nyansatt/nytiltrådt personell og de behov som foreligger for den aktuelle vintersesongen.

For alt nytt mannskap som skal involveres i vinterdriften på høyfjellstrekninger og andre værutsatte strekninger skal entreprenøren arrangere en tilsvarende dokumentert gjennomgang før de starter arbeidet.

Byggherren skal skrive referat fra møtet, kopi skal sendes entreprenøren innen to uker etter avholdt møte.

I forkant av øvrige vintersesonger skal årlig vintermøte gjennomføres, jf. C2-10.62.

C2-10.62 Årlig vintermøte

Hver høst før vinterberedskapsperioden starter, skal entreprenøren arrangere et møte med de som arbeider med vinterdriften, inkl. ledere og reservepersonell. Møtet skal holdes etter planmøtet for vinterdrift. Byggherren skal inviteres til møtet.

Møtet skal inneholde gjennomgang av:

- Vinterplanen
- Kontraktens krav knyttet til vinterdriften
- Prioriterte og spesielle steder og strekninger
- Risikovurderinger og arbeidsinstrukser knyttet til vinterdriften
- Rutiner for utarbeidelse og signering av SJA knyttet til vinterdriften
- Entreprenørens og byggherrens rutiner for håndtering av ekstraordinære værforhold
- Rutiner for å følge med på værvarsler og for utkalling
- Kjøreforholdsmeldinger
- Varslings- og meldingsrutiner

Forbedringer og endringer siden forrige sesong skal gjennomgås spesielt.

Entreprenøren skal skrive referat fra møtet, kopi skal sendes byggherren innen to uker etter avholdt møte.

C2-10.7 Møte for drift og vedlikehold av grøntarealer

C2-10.71 Møte for drift og vedlikehold av grøntarealer før kontraktens første hovedsesong

Før oppstart av første hovedsesongen for drift og vedlikehold av grøntarealer skal entreprenøren arrangere et møte med alle som arbeider med drift og vedlikehold av grøntarealer, inkl. ledere og reservepersonell. Byggherren skal være ansvarlig for møteprogrammet.

Eventuelle faglige rådgivere skal også delta.

Byggherren skal ha en gjennomgang av:

- Kantklipp
- Bekjempelse av fremmede arter
- Håndtering av artsrike sideområder
- Spredning av fremmede arter
- Naturreservater ol.
- Bruk av plantevernmidler
- Skjøtselsplaner
- Spesielle forhold – en gjennomgang fra byggherrens faglige rådgivere
- Trafikksikkerhet sommerdrift

Entreprenøren skal ha en gjennomgang av:

- Plan for drift og vedlikehold av grøntarealer
- Risikovurderinger knyttet til drift og vedlikehold av grøntarealer
- Sikkerjobbanalyser (SJA) knyttet til drift og vedlikehold av grøntarealer.

Aktuelle underentreprenører skal delta på den gjennomgangen byggherrens faglige rådgiver har av spesielle forhold i kontraktsområde, samt av trafiksikkerhet.

Entreprenøren skal sende aktuelle SJA'er til byggherren i god tid før møtet.

Byggherren skal skrive referat fra møtet, kopi av referat skal sendes entreprenøren innen to uker etter avholdt møte.

I forkant av øvrige sesonger skal årlig møte for drift og vedlikehold av grøntarealer gjennomføres, jf. C2-10.72.

C2-10.72 Årlig møte for drift og vedlikehold av grøntarealer

Hver vår skal entreprenøren arrangere et møte med de som arbeider med drift og vedlikehold av grøntarealer, inkl. ledere og reservepersonell. Møtet skal holdes før hovedarbeidene med grøntarealer starter.

Byggherren skal inviteres til møtet.

Møtet skal inneholde gjennomgang av:

- Plan for drift og vedlikehold av grøntarealer
- Kontraktens krav knyttet til drift og vedlikehold av grøntarealer
- Bruk av plantevernmidler
- Risikovurderinger knyttet til drift og vedlikehold av grøntarealer
- Signert dokumentasjon på at SJA er gjennomgått med førere, reserveførere og annet personell som skal delta i drift og vedlikehold av grøntarealer
- Forbedringer og endringer siden forrige sesong

Entreprenøren skal skrive referat fra møtet, kopi av referat skal sendes byggherren innen to uker etter avholdt møte.

C2-10.8 Møte med driftspersonell og nøkkelpersonell

To ganger hvert år (april og oktober) skal entreprenøren arrangere et møte med de som arbeider med drift og vedlikehold av kontrakten (grunnbemanningen), inkl. nøkkelpersonell (med nøkkelpersonell menes personell som innehar

særskilt kompetanse eller sertifikater for gjennomføringen av kontraktsarbeidet), og ledere. Første kontraktsår skal det første møtet holdes innen 1. november.

Byggherren skal delta på hele møtet og det skal avsettes tid til en egen gjennomgang i møtet på minst 2-3 timer for byggherren.

Møte skal inneholde en gjennomgang av:

Entreprenøren

- Kommende aktiviteter
- Kontraktens krav knyttet til kommende aktiviteter
- Prioriterte og spesielle steder og strekninger
- Risikovurderinger og arbeidsinstrukser knyttet til kommende aktiviteter
- Evaluering av foregående periodes aktiviteter
- Foregående periodes systematiske kontroll av egen utførelse og måloppnåelse
- Forslag til forbedringer

Byggherren

- Forventninger til kommende aktiviteter
- Erfaringer av foregående periodes aktiviteter
- Foregående periodes stikkprøvekontroller
- Forventninger til forbedringer

Byggherren og Entreprenøren sammen

- Samarbeidet så langt i kontraktsperioden
- Forslag til forbedringer av samarbeidet fremover i kontraktsperioden

Byggherren skal skrive referat fra møtet, kopi skal sendes entreprenøren innen to uker etter avholdt møte.

C2-10.9 Øvrige møter

Personer som har ansvaret for å organisere driften hos entreprenøren skal ta initiativ til å holde fagmøter for gjennomgang av planer for kontraktsarbeidet, med både byggherren og utførende.

Entreprenøren er ansvarlig for å arrangere møtene.

Entreprenøren skal skrive referat fra møtet, kopi skal sendes byggherren innen to uker etter avholdt møte.

For mannskap som kommer inn i kontrakten etter at møtet er gjennomført skal entreprenøren foreta en tilsvarende dokumentert gjennomgang før de starter arbeidet.

C2-11-Informasjon

C2-11.1 Uttalelser til media og andre eksterne interessenter

Entreprenøren skal alltid henvise til byggherren ved spørsmål om forhold vedrørende kontrakten og kontraktarbeidet. Entreprenøren skal ikke uttale seg til media om slike forhold uten at dette på forhånd er avtalt med byggherren.

Sensitiv informasjon skal ikke publiseres eller deles med uvedkommende. Som sensitiv informasjon regnes også bilder fra tekniske rom og kritiske punkt knyttet til installasjoner og kapasiteter (eksempelvis kapasitet på pumper, nødaggregat, kommunikasjonssystemer/linjer, strømforsyning og overvåking/styringssystemer).

C2-11.2 Generelt om informasjon til publikum

Entreprenørens informasjon og meldinger til publikum (trafikanter, naboer, media, trafikkelskap, offentlige etater m.m.) skal håndteres etter avtale med byggherren om arbeids- og ansvarsfordelingen. Nødvendig grunnlag fra entreprenøren for informasjon som skal gis av byggherren, skal være byggherren i hende i god tid før informasjonen skal sendes ut.

C2-11.3 Informasjon på nettsider og i sosiale medier

Ved omtale i entreprenørens egne informasjonskanaler av oppdrag som entreprenøren har for byggherren, skal byggherrens rolle og interesser komme klart frem, og være avklart med byggherren. Byggherren har rett til å kreve informasjon slettet eller endret dersom det foreligger saklig grunn.

C2-11.4 Henvendelser til entreprenøren

Henvendelser fra publikum skal behandles etter avtale med byggherren om arbeids- og ansvarsfordelingen.

Byggherren etablerer et fast telefonnummer som entreprenøren skal benytte og betjene for publikumshenvendelser i kontraktsperioden. Byggherren står som eier av dette nummeret og tar kostnaden med abonnementet. Telefonnummeret tiltransporteres til neste entreprenør ved kontraktslutt. Denne publikumstelefonen skal være betjent 24 timer i døgnet. Nummeret skal offentliggjøres på hensiktsmessig måte innen kontraktsområdet.

Entreprenøren skal ta seg av alle henvendelser på en profesjonell og serviceinnstilt måte.

Henvendelser vedrørende planlegging og gjennomføring av arbeidet på vegnettet, synspunkter på utførelsen samt andre spørsmål vedrørende den daglige driften, er det entreprenørens ansvar å besvare. Ved tvil om ansvarsforholdet skal byggherren kontaktes.

Andre henvendelser, det kan være avkjørselssøknader, gravesøknader, klager på vegstandard eller annet som tilhører byggherrens ansvarsområde, skal videreformidles med informasjon til den som har gjort henvendelsen om at saken er oversendt Innlandet fylkeskommune.

Alle henvendelser til entreprenøren, uansett ansvarsforhold skal journalføres i henhold til C2-17.66.7.

C2-11.5 Byggherrens ansvar for informasjon

Innlandet fylkeskommune har ansvaret for å informere publikum om forhold som er knyttet til forvaltning av vegnettet. Innlandet fylkeskommune har sammen med Statens vegvesen også ansvar for trafikantinformasjonen til publikum.

Dersom Innlandet fylkeskommune eller Statens vegvesen (gjennom VTS) får kjennskap til forhold som er entreprenørens ansvar, eller som entreprenøren har behov for å vite, skal slik melding gis til entreprenøren uten ugrunnet opphold.

C2-11.6 Innmelding til VTS

Meldinger til VTS skal gis/sendes på de måter som er avtalt med byggherren. Ved entreprenørens telefoniske innmeldinger til VTS skal sentralens ikke offentlige beredskapsnummer benyttes. Dette nummeret må under ingen omstendighet oppgis til publikum.

Når VTS har varslet entreprenøren om forhold som kan kreve oppfølging eller tiltak på vegnettet, og dette er forhold som påvirker trafiksikkerhet og/eller framkommelighet, skal VTS holdes oppdatert iht. krav i håndbok R612 Vegmeldingstjenesten, og øvrige krav i kap. C2 pkt. 17.65.

C2-11.7 Tilleggsinformasjon ved planlagte tiltak

Ved spesielle trafikkreguleringstiltak pga. arrangementer, stengning eller redusert framkommelighet pga. planlagte drifts- og vedlikeholdstiltak, skal det sammen med byggherren vurderes om følgende tilleggsinformasjon skal gis:

- Opplysningsskilt som forteller om trafikkreguleringstiltaket i tilstrekkelig tid før tiltaket.

- Informasjon til publikum gjennom media før/under tiltaket.
- Spesiell informasjon til utrykningsetater, kollektivselskap og evt. andre spesielt berørte.

C2-11.8 Informasjon til publikum om kontraktsarbeidet

I slutten av august vil byggherren sende ut informasjon til presse og publikum om kontraktsarbeidet og entreprenørens publikumsnummer. Formen på informasjonen vil bli avgjort i hvert enkelt tilfelle. Entreprenøren må være forberedt på å delta i informasjonsarbeidet og evt. stille på pressekonferanser eller arrangementer.

C2-12-Midlertidige avtaler med grunneiere

Se pkt. 23.4.

C2-13-Objekter med utilfredsstillende tilstand

På vegnettet finnes objekter med utilfredsstillende tilstand og utbedringsbehov. Også disse objektene skal driftes og vedlikeholdes iht. kontraktens krav. Utbedring av tilstanden inngår kun der dette blir bestilt.

Tidligere entreprenørs driftstilstand og rapportering av måloppnåelse av tilstand, vil gjøres tilgjengelig i den grad den finnes. Disse dataene vil bli overlevert og gjennomgått under samhandlingen.

C2-14-Varsler og krav (kap. C1 pkt. 7)

Ved varsler skal det tas hensyn til hvor tidlig varselet bør være for at den annen part best mulig skal kunne ivareta sine interesser. Varselet skal også ha et slikt innhold at den annen parts interesser blir best mulig ivaretatt.

Varsel fra entreprenøren skal inneholde entydig merking, entreprenørens beskrivelse av mangel, entreprenørens dato og underskrift, samt rubrikker for byggherrens dato og underskrift for mottak, byggherrens kommentar, byggherrens dato og underskrift ved retur av kommentar til entreprenør.

Varsel om mangel skal gis på fastsatt skjema, jf. *D2-S1 Varsel om mangel*. Varsel om krav om endring skal gis på fastsatt skjema, jf. *D2-S2 Varsel om krav om endringsordre*.

Varsel om teknisk avklaring skal gis på fastsatt skjema, jf. *D2-S3 Varsel om teknisk avklaring*.

C2-15-Sikkerhetsstillelse (kap. C1 pkt. 8)

C2-15.1 Entreprenørens sikkerhetsstillelse

Entreprenøren skal for egen regning stille sikkerhet for sine kontraktsforpliktelser, herunder forsinkelsesrenter og inndrivelsesomkostninger ved mislighold.

I utførelsestiden kreves sikkerhetsstillelse fra entreprenøren på 10 % av den årlige kontraktssummen. Årlig kontraktssum i denne sammenheng beregnes som følger:

$$\text{Årlig kontraktssum} = \frac{\text{Kontraktssum}}{\text{Varighet ikke medregnet opsjoner}}$$

Ved kontraktsperiodens utløp, reduseres denne sikkerheten til 3 % av den årlige kontraktssummen for de første 3 år av reklamasjonsperioden.

Utførelsestiden slutter når overtakelse iht. kap. C2-31, er gjennomført. Med «de første 3 år av reklamasjonsperioden» menes her de første 36 månedene etter at utførelsestiden er slutt.

Sikkerhet skal stilles av bank, forsikringsselskap eller annen kredittinstitusjon som godkjennes av byggherren. Som sikkerhet aksepteres også garantibeløpet plassert på sperret konto til fordel for byggherren. Renter tilfaller entreprenøren. Sikkerhetsstillelsesdokumentet skal være signert av sikkerhetsstiller. Sikkerhetsstillelsesdokumentet vil ikke bli returnert ved garantiens utløp.

For arbeidsfellesskap skal sikkerhet stilles på vegne av arbeidsfellesskapet, ikke de enkelte deltakende firmaer.

Byggherren skal motta sikkerhetsstillelsen ikke senere enn 28 dager før kontraktsoppstart.

Dersom byggherren velger å forlenge kontrakten iht. kap. C2-32, skal entreprenørens sikkerhetsstillelse endres slik at den også gjelder for opsjonsperioden, men uten justering av beløpets størrelse.

C2-15.2 Byggherrens sikkerhetsstillelse

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

C2-16-Forsikring, skader, krav fra/mot tredje mann og regress

C2-16.1 Forsikring (kap. C1 pkt. 9)

Det kreves ikke generell forsikring av det som til enhver tid er utført av kontraktsarbeidet, materialer byggherren har betalt forskudd for eller materialer byggherren har overgitt i entreprenørens besittelse, se kap. C1, pkt. 9, første avsnitt. Unntak fra dette gjelder for arbeid og kapitalgjenstander hvor slik forsikring spesielt er krevet i kontrakten.

Entreprenørens eiendommer og utstyr som til enhver tid brukes i kontraktsarbeidet, skal være tingskadeforsikret.

Entreprenøren skal levere byggherren kopi av forsikringsbevis senest 28 dager før kontraktsoppstart.

Byggherren skal oppdateres med kopi ved endringer og fornyelse av forsikringsbevis.

C2-16.2 Ansvar for skader (kap. C1 pkt. 27)

Entreprenøren har ansvar for skader som oppstår på grunn av kontraktsarbeidet eller fordi kontraktsarbeidet ikke ble utført på rett måte eller til rett tid.

C2.16-3 Krav mot tredjemann

Hvis en av partene lider tap som følge av erstatningsbetingende forhold hos tredjemann, må han selv rette kravet mot vedkommende tredjemann og bære risikoen for om kravet lar seg inn drive. Begge parter plikter i rimelig grad å bistå hverandre hvis slik bistand er nødvendig for å dokumentere grunnlaget for kravet, tapets størrelse og andre forhold som er nødvendig for å kunne reise kravet.

C2.16.4 Erstatningskrav fra tredjemann mot byggherren, entreprenøren eller begge – Saksbehandling og opplysningsplikt – Regress

C2-16.41 Saksbehandling og opplysningsplikt

Generelt er kontraktspartene forpliktet til å bistå hverandre med opplysninger om saken når tredjemann retter erstatningskrav mot vegeieren, byggherren og/eller entreprenøren. Skriftlig anmodning fra en av kontraktspartene skal besvares snarest og senest innen 2 uker fra anmodningen er mottatt. Entreprenøren plikter i sine kontrakter med underentreprenører å ta inn tilsvarende generelle bestemmelse om plikt til å bidra til sakens opplysning.

Fremmer tredjemann erstatningskrav i forbindelse med skade knyttet til kontraktsarbeidet og/eller kontraktsobjektet, hefter hver av kontraktspartene for sitt ansvar etter lovgivning og rettspraksis. Evt. ansvar erkjennes kun av den ansvarlige part, som også forestår korrespondansen og evt. forhandlinger med den som krever erstatning. Henvendelser fra tredjemann skal besvares innen en uke for å bekrefte at henvendelse er mottatt. Videre saksbehandling skal være avsluttet innen de følgende 3 uker.

Finner den ene kontraktspart at erstatningskrav mottatt fra tredjemann er begrunnet med et forhold som den annen part eventuelt hefter for, skal kontraktsparten snarest oversende kravet til den annen part for behandling. Tredjemann orienteres samtidig om at kravet er oversendt til den annen kontraktspart for behandling.

Entreprenøren eller den som behandler saken på vegne av entreprenøren, skal holde byggherren løpende underrettet om behandling av krav ved kopioversendelse av etterfølgende korrespondanse og annet relevant materiale.

Entreprenørens forpliktelser etter bestemmelsene i dette punktet gjelder uavhengig av om det arbeidet som erstatningskravet mot entreprenøren relaterer seg til, helt eller delvis er utført av underentreprenører.

C2-16.42 Regress

Hvis en av partene er erstatningsansvarlig overfor tredjemann som følge av uaktsomhet fra ham selv eller noen han svarer for, kan han ikke kreve tapet som følge av erstatningsansvaret dekket av den annen part.

Hvis begge parter er erstatningsansvarlige overfor tredjemann fordi tredjemann er påført skade som følge av uaktsomhet hos begge parter eller noen de svarer for, skal det endelige tapet som følger av erstatningsansvaret deles mellom partene etter graden av skyld. Hvis en part har betalt erstatning til tredjemann med et beløp som overstiger det han hefter for i det interne forholdet mellom partene, kan han kreve det overskytende dekket av den annen part.

Hvis begge parter er erstatningsansvarlige overfor tredjemann, og den ene hefter på objektivt grunnlag og den annen som følge av uaktsomhet hos ham selv eller noen han svarer for, skal den part som hefter på uaktsomhetsgrunnlag bære hele tapet som følge av erstatningsansvaret. Hvis den part som er ansvarlig på objektivt grunnlag har betalt erstatning til tredjemann, kan han kreve beløpet dekket av den annen part.

C2-16.5 Skade på objekter som inngår i kontrakten påført av kjent/ukjent motorvogn

C2-16.51 Entreprenørens rapportering

Entreprenøren skal levere rapport ved skader på objekter som inngår i kontraktsarbeidet påført av kjent eller ukjent motorvogn. Rapporten skal inneholde følgende:

1. Angivelse av skadeomfang/-type, skadested, skadetidspunkt samt redegjørelse for hvorledes skaden vurderes oppstått.
2. Digitale fotografier med tidsangivelse og vegreferanse fra skadestedet. Fotografiene skal inneholde informasjon som sannsynliggjør at en motorvogn har forårsaket skaden, som treffpunkt fra motorvogn på skadet objekt, e.l. I tillegg til fotografier av skaden før utbedring, skal det leveres fotografier tatt etter at skaden er utbedret.
3. Identifikasjon av skadevolder og skadevolders forsikringsselskap dersom dette er kjent.
4. En sannsynliggjøring av at motorvogn er ukjent. Entreprenøren skal dokumentere at han har vært i kontakt med politi og bergingsselskaper i sitt arbeide med å fremskaffe skadevolders identitet.
5. Fakturabilag som viser følgende:
 - kostnadene knyttet til utrykning, sikring på skadestedet (skilting, sperring, opprydding m.m.) samt assistanse til brannvesen, politi og bergingsselskap
 - kostnadene knyttet til eventuell utbedring/reparasjon av skaden
 - kostnadene knyttet til rapporteringsarbeidet (dvs. arbeidet angitt i ovenstående punkter 1-4)
 - mva
 - evt. prisregulering, i henhold til C2-16.53
 - evt. påslag for administrasjon av sideentreprenør, i henhold til C2-16.52

Rapporten skal være byggherren i hende senest 1 måned etter skadetidspunktet. Det skal sendes en rapport for hvert enkelt skadetilfelle.
Skjema D2-S9 Rapportering av skade på objekter som inngår i kontrakten påført av kjent/ukjent motorvogn skal benyttes.

Byggherren vil for slike skader søke om å få dekket sine omkostninger fra forsikringsselskap eller Trafikkforsikringsforeningen.
Byggherren forestår videre saksbehandling overfor forsikringsselskap eller Trafikkforsikringsforeningen etter å ha mottatt entreprenørens rapport.

Dersom entreprenørens rapport er så mangelfull at byggherren av den grunn ikke får dekket sine kostnader, skal entreprenøren selv dekke medgåtte

kostnader oppad begrenset til kr 10 000,- ekskl. mva. pr. skadetilfelle. I de tilfellene dette eventuelt skulle skje, meddeles dette fra byggherren på byggemøte, og entreprenøren utsteder kreditnota innen neste byggemøte.

Dette punktet gjelder ikke skade på entreprenørens eget utstyr (skilt, sperremateriell, brøytestikk o.l.).

C2-16.52 Administrering av sidekontrakter ved skader eller ulemper som gjelder ulike kontrakter

Dersom et slikt skadetilfelle som omtalt i C2-16.53 har medført skader eller ulemper knyttet til objekter i vegområdet som er regulert i ulike kontrakter, skal entreprenøren administrere reparasjonsarbeidene, i tillegg til å utføre den del av reparasjonsarbeidet som relaterer seg til egen kontrakt, jf. C2-16.53. Entreprenøren skal rapportere til byggherren, jf. C2-16.51. Entreprenøren har ansvar som hovedbedrift når flere entreprenører utfører samtidig arbeid, jf. C2-35.5.

Sideentreprenør skal for den praktiske gjennomføringen av utbedringsarbeidene forholde seg til entreprenøren. Øvrige kontraktuelle forhold, herunder fakturering, skjer direkte mellom byggherre og den enkelte entreprenør.

Når det benyttes personell eller maskiner og utstyr som allerede utgjør en del av vederlaget gjennom kontraktens grunnbemanning, skal dette synliggjøres og opplyses pr skadesak og fratrekkes neste måneds avdragsnota for kontraktsarbeidet i sin helhet.

C2-16.53 Oppgjør

Kontraktens mengder gitt i kap. D1 og kap. E4 inkluderer også forventet omfang av utbedring av skader påført av kjent eller ukjent motorvogn.

Administrasjon av sideentreprenør for skadeutbedring på objekter som inngår i kontrakten og som er påført av kjent eller ukjent motorvogn, dekkes iht. kap. C2-19. Skaden skal utbedres i henhold til gjeldende tiltakstider angitt i kontrakten for de skader som entreprenøren skal utbedre og reparere.

Før avtalte utbedrings- og reparasjonsarbeider starter, skal entreprenøren fremlegge et kostnadsoverslag overfor byggherren sammen med skaderapporten der forholdene gjør dette mulig.

Dersom annet ikke er avtalt, skal så langt mulig kontraktens priser legges til grunn.

Prisregulering kalkuleres i så fall som beskrevet i kap. C2-25.5, basert på sist kjente prisreguleringsindeks. Denne prisreguleringen skal tas med på den konkrete skadefakturaen, og skal ikke inngå i de ordinære kvartalsvise prisreguleringsfakturaene.

Dette punktet gjelder ikke skade på entreprenørens eget utstyr (skilt, sperremateriell, brøytestikk o.l.), eller skader på byggherrens eiendom forvoldt av entreprenøren gjennom utførelse av kontraktsarbeidet.

Skader forvoldt av entreprenøren eller annen i hans tjeneste igjennom dette kontraktsforholdet reguleres i henhold til kontraktens bestemmelse C2-16.2.

C2-17-Styring av kontrakten – Ledelsessystem med tilhørende planer og Kvalitetssikring (kap. C1 pkt. 11)

C2-17.1 Krav til ledelsessystem for kvalitet og miljø

Ledelsessystem for kvalitet

Entreprenøren skal minst for den del av organisasjonen som har kontraktsforpliktelser i forhold til byggherren; etablere, innføre, vedlikeholde og når nødvendig ajourføre et ledelsessystem for kvalitet som er i samsvar med kravene i NS-EN ISO 9001:2015 "Ledelsessystemer for kvalitet – Krav". Dette kravet skal være fullt oppfylt fra kontraktsarbeidens start.

Ledelsessystem for miljø

Entreprenøren skal minst for den del av organisasjonen som har kontraktsforpliktelser i forhold til byggherren; etablere, innføre, vedlikeholde og når nødvendig ajourføre et ledelsessystem for miljø som er i samsvar med kravene i NS-EN ISO 14001:2015, EMAS (EU Eco-Management and Audit Scheme for environmental management) eller Miljøfyrtårn. Dette kravet skal være fullt oppfylt fra kontraktsarbeidens start.

Ledelsessystem og tilhørende planer

Ledelsessystemet med tilhørende planer, som skal være innført i organisasjonen ved kontraktsarbeidens start, skal omfatte alle arbeider og produkter som entreprenøren har ansvar for.

C2-17.2. Kvalitetssikring – kvalitetsplan

Entreprenøren skal utarbeide en kontraktspesifikk kvalitetsplan som beskriver prosesser, prosedyrer og tilhørende ressurser som skal anvendes av hvem og når for å oppfylle kravene i kontrakten. Entreprenørens planer skal oppfylle kravene i pkt. 8 i ISO-standardene for ledelsessystem, skal dekke alle operasjoner i driften og inkludere alle planer og elementer som er stilt krav om i kontrakten. Entreprenøren skal overlevere kvalitetsplan til byggherren før kontraktarbeidene kan påbegynnes. Byggherren kan nekte oppstart av aktiviteter hvor ikke tilstrekkelig arbeidsprosedyre eller arbeidsbeskrivelse foreligger, eller hvor entreprenøren ikke etterlever kontraktens krav til kvalitetssikring.

Planene skal foreligge før kontraktsarbeidene start. Deler av planene knyttet til aktiviteter som først opptrer senere enn 4 måneder etter kontraktsarbeidene start kan foreligge senere eller etter avtale med byggherren, men skal i alle tilfeller forelegges byggherren minst 50 dager før arbeidene igangsettes.

Tidspunkt for utførelse av arbeid med særlig risiko skal framgå av planene.

I kvalitetsplanen skal det beskrives hvordan grunnlaget for fakturering skal utarbeides, inkl. skille mellom ulike roder, og håndtering av prisregulering og mva.

Byggherren vil gjennomgå entreprenørens planer og prosedyrer, og gi sine kommentarer til innholdet. Byggherrens gjennomgang av planer og prosedyrer reduserer ikke entreprenørens ansvar for resultatet ved gjennomføring av kontraktsarbeidet.

Kvalitetsplanen skal dekke alle arbeidsoperasjoner og minst inneholde følgende:

- Plan for systematisk kontroll av egen utførelse iht. C2-17.3
- Plan for eksterne revisjoner iht. C2-17.41
- Plan for internrevisjoner iht. C2-17.42
- Plan for gjennomføring av tilsyn og inspeksjoner iht. C2-17.51
- Ressurs og organisasjons plan iht. C2-17.52
- Beredskapsplan iht. C2-17.53
- Vinterplan iht. C2-17.54.1
- Plan for håndtering av skred og flom iht. C2-17.55
- Plan for drift og vedlikehold av grøntarealer iht. C2-17.56
- Plan for renhold av trafikkareal og vegområde iht. C2-17.57
- Plan for øvrige aktiviteter iht. C2-17.58

Byggherren har utarbeidet maler for deler av planverket som gjennomgås i samhandlingen, jf. D2-P.

C2-17.3 Systematisk kontroll av egen utførelse

Entreprenøren skal lage en kontrollplan for systematisk kontroll av egen utførelse. Alle entreprenørens operasjoner og leveranser skal være gjenstand for kontroll. Dette gjelder både for utførelse ute på veg på et utvalg av vegnettet og dets objekter, samt utførelse av øvrige administrative oppgaver og rapporteringer som kontrakten stiller krav om.

Det skal gjennomføres minst en systematisk kontroll hver måned. Resultatet av kontrollen skal være grunnlag for gjennomgang og diskusjon i påfølgende byggemøte.

Kontrollene skal utføres av en person som inngår i kap. D1, prosess 18.70.

Kvaliteten på utførelsen skal dokumenteres gjennom sjekklister. Entreprenøren utarbeider sjekklisen. Sjekklisen skal inneholde plass for kontrollsignatur og skal undertegnes av den person som har utført kontrollen samt entreprenørens ansvarlige representant.

Entreprenøren skal fremlegge kopi av sjekklister senest ved påfølgende byggemøte.

Sjekklister skal utfylles med måleverdier der det er aktuelt og dokumentere krav gitt i kontrakten, samt inneholde verdiene i kravene i kontrakten.

Ved mangel, skal det tas gjentagende kontroll for å kontrollere at korrigerende tiltak har virket etter sin hensikt.

Mangelen kan ikke lukkes før en slik kontroll er utført uten mangel.

C2-17.4 Revisjoner

C2-17.41 Entreprenørens engasjerte kvalitetsrevisor

Ikke-sertifisert ledelsessystem for kvalitet og miljø

Entreprenøren skal engasjere en kvalitetsrevisor som er sertifisert i henhold til en internasjonal anerkjent ordning (EOQ eller NFKR-QMCe). Kvalitetsrevisoren skal ikke ha andre typer oppdrag for entreprenøren enn kvalitetsrevisjon av tilsvarende kontrakter, unntatt når byggherren godkjenner dette. Revisoren skal heller ikke ha relasjoner til entreprenøren eller Innlandet fylkeskommune som er egnet til å skape tvil om kvalitetsrevisorens uavhengighet. Byggherren skal informeres om hvem som er engasjert som revisor.

Kvalitetsrevisoren skal med en revisorerklæring bekrefte overfor byggherren at entreprenøren har innført et ledelsessystem for kvalitet og et ledelsessystem for miljø i henhold til kontraktens krav. Erklæringen skal foreligge ikke senere enn 12 måneder etter kontraktsarbeidens start.

Kvalitetsrevisoren skal etablere et revisjonsprogram som sendes byggherren senest innen kontraktsarbeidens start og når det oppdateres. Revisor skal gjennomføre systemrevisjoner i henhold til programmet og når dette er påkrevd i entreprenørens organisasjon. Revisjonene som utføres skal være av typen tredjepartsrevisjon og i samsvar med revisjonsprinsippene i NS-EN ISO 19011:2018. Byggherren skal ha likeverdig mulighet som entreprenøren til å påvirke valg av tema og gjennomføring av revisjonen. Byggherren skal motta revisjonsrapport innen 14 dager etter gjennomført revisjon. Etter at byggherren har mottatt hver revisjonsrapport, skal entreprenøren innkalle til felles gjennomgangsmøte med byggherre og revisor. Det skal ikke være lengre opphold enn 12 måneder mellom hver revisjon.

Sertifisert ledelsessystem for kvalitet og miljø

Hvis entreprenøren ved kontraktsinngåelsen har et ledelsessystem for kvalitet som er sertifisert i henhold til NS-EN ISO 9001:2015, av et organ akkreditert av Norsk Akkreditering eller tilsvarende, bortfaller kravet til bruk av kvalitetsrevisor. Det samme gjelder dersom entreprenøren ved kontraktsinngåelse har et ledelsessystem for miljø som er sertifisert i henhold til NS-EN ISO 14001:2015, EMAS (EU Eco-Management and Audit Scheme for environmental management) eller Miljøfyrtårn av et organ akkreditert av Norsk Akkreditering eller tilsvarende. Tilsvarende vil kravet bortfalle hvis entreprenøren får slik sertifisering på et senere tidspunkt. Entreprenøren må kunne dokumentere sertifiseringen ved framvisning av gyldig sertifikat. Fritaket fra revisorbestemmelsen kommer ikke i effekt før en slik godkjenning er framlagt.

Hvis entreprenøren mister sin sertifisering, skal byggherren underrettes senest innen 14 dager etter at dette er gjort kjent overfor entreprenøren. I slike tilfeller skal en kvalitetsrevisor være engasjert og i virksomhet senest 30 dager etter bortfall av sertifikatet.

C2-17.42 Entreprenørens interne kvalitetsrevisjoner

Entreprenøren skal, for kontrakten, etablere et program for interne revisjoner, førstepartsrevisjon, i tråd med ledelsessystem som beskrevet i kap. C2, pkt. 17.1. SHA-systemer skal også være gjenstand for revisjon.

Revisjonsprogrammet skal sendes byggherren senest innen kontraktsarbeidens start, samt når programmet oppdateres. Retningslinjene i NS-EN ISO 19011:2018 skal ligge til grunn for interne revisjoner. Entreprenøren skal gjennomføre revisjoner i kontrakten når det er påkrevd, og minst to ganger i året. En av disse revisjonene skal finne sted etter endt vintersesong.

Kopi av revisjonsrapport skal sendes byggherren innen 14 dager etter at en revisjon er gjennomført. I oversendelsen til byggherren skal entreprenøren redegjøre for hvordan eventuelle avvik og andre observasjoner etter revisjoner vil bli behandlet videre i egen organisasjon, og dokumentere hvordan tidligere påpekte avvik og observasjoner er håndtert.

C2-17.43 Byggherrens leverandørrevisjon

Entreprenøren skal stille nødvendige ressurser tilgjengelig hvis byggherren ønsker å gjennomføre en leverandørrevisjon. Med leverandørrevisjon menes revisjon hvor byggherren er oppdragsgiver for revisjonen og entreprenøren er den reviderte parten. Byggherren utpeker en revisjonsleder sammen med et evt. revisjonslag som utfører revisjonen. Byggherren kan engasjere en tredjepart som revisjonsleder.

Revisorene som byggherren peker ut, skal ha rett til innsyn i dokumenter som angår:

- entreprenørens ledelsessystem
- utførelsen av kontraktsarbeidet
- produksjonsprosessen
- de deler av entreprenørens styringssystem som kan ha betydning for entreprenørens oppfyllelse av kontrakten
- dokumentert informasjon som foreligger som bevis på ledelsens gjennomgang iht krav i pkt. 9.3 i ISO-standardene for ledelsessystem

Denne listen er ikke uttømmende.

I forbindelse med en leverandørrevisjon, har byggherren rett til å utføre intervjuer av personell som inngår i den del av organisasjonen som har kontraktsforpliktelser i forhold til byggherren og dessuten foreta inspeksjon og kontroll. Entreprenøren skal i denne forbindelse yte rimelig assistanse.

Entreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos underentreprenører.

Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt.

En leverandørrevisjon skal varsles av byggherren minimum 4 uker før utførelsestidspunktet. Varselet skal inneholde opplysninger om revisjonstype, tema, omfang og kriterier.

C2-17.5 Aktivitetsplaner og kompetanse

C2-17.51.1 Plan for gjennomføring av tilsyn og inspeksjoner

Utfylt plan for gjennomføring av tilsyn og inspeksjoner, vedlegg D2-P1, skal gjennomgås i samhandlingsfasen og revideres ved behov. Planen skal minimum gjennomgås årlig før 1. september i samråd med byggherren.

Tilsyn og inspeksjon skal gjennomføres iht. plan. Der inspeksjonene avdekker behov for gjennomføring av tiltak uten selvstendig gjennomføringsansvar, skal dette rapporteres til byggherren gjennom driftssystemet (C2-17.51.3).

I tillegg til de frekvensbaserte tilsynene og inspeksjonene skal entreprenøren foreta annen/supplerende tilsyn og inspeksjon når forholdene (vær, værmeldinger, klimadata, skredvurderinger, stor vannføring, sterk vind, spesielle

arrangement, trafikale forhold, andre hendelser, meldinger fra byggherren, VTS, tredjemann osv.) tilsier behov for dette.

C2-17.51.2 Krav til kompetanse for inspeksjon, montering, reparasjon og vedlikehold av rekkverk

Alle som skal gjennomføre systematisk inspeksjon av rekkverk og støtputer skal ha gjennomført kurset «Vei- og brorekkverk» og bestått slutttest.

Alle som skal gjennomføre øvrig drift, utskifting og reparasjon av rekkverk og støtputer skal ha gjennomgått kurs «Vei- og brorekkverk» og bestått slutttest. Entreprenør kan ved slike oppgaver delegere selve arbeidet til personell uten kurs, men en fagperson med bestått kurs må kontrollere og stå ansvarlig for den faglige utførelsen.

Kurs «Vei- og brorekkverk»

Per i dag tilbys det 4 moduler i dette kurset:

- Modul 1: Fellesmodul
- Modul 2: Ståltrekkverk
- Modul 3: Betongtrekkverk
- Modul 4: Byggherre/prosjekterende

Entreprenøren må avklare hvilke moduler som er nødvendige for aktuelt personell. For å få kursbevis må kompetansetest på fellesmodulen og enten stål- eller betongmodul bestås. Stålmodulen er kun gyldig for arbeider og inspeksjoner tilknyttet stålrekkverk, mens betongmodulen er gyldig for arbeider og inspeksjoner tilknyttet rekkverk i betong og lignende materialer.

Kurset arrangeres per i dag av Trafikksikkerhetsforeningen. For mer informasjon se <https://trafikksikkerhetsforeningen.no/kurs/>

Dersom det er andre arrangører som tilbyr tilsvarende kurs må kursinnhold godkjennes av byggherren.

Verifisering av kompetanse

Personellets kompetanse skal verifiseres gjennom en slutttest som må bestås. Kompetansebeviset har en gyldighet på 3 år fra utstedt kursbevis.

C2-17.51.3 Registrering og behandling av avvik på objekt

Entreprenøren skal benytte et driftssystem for registrering og håndtering av skader, feil, avvik og mangler knyttet til vegobjekter og vegtilstand. Registrering skal skje uten unødig forsinkelse etter at skade, feil, avvik eller mangel er oppdaget, eller i forbindelse med gjennomførte inspeksjoner. Registreringene skal inneholde NVDB-ID, tilstandsgrad, vegreferanse og avvikskategori som angitt i OSI. Ved behov for umiddelbar varsling skal melding gis til byggherren per telefon i tillegg til registrering i systemet.

I tillegg til grunnbemanningen skal mannskap og førere av kjøretøy som utfører vedlikehold og sommerdriftsoppgaver ha en bruker i driftssystemet for å motta arbeidsordre, og for å registrere og dokumentere arbeider.

Driftssystemet skal ha funksjonalitet for uttrekk av rapporter i Excel-format, sortert på prosess og objekttype, og skal inneholde NVDB-ID, vegreferanse, beskrivelse av skade/feil/avvik/mangel samt avvikskategori.

Driftssystemet skal ha en prosjektmodul som kan sortere og samle inspeksjonsresultat og arbeidsordre.

Byggherren skal gis tilgang til driftssystemet gjennom eget IT-utstyr. Entreprenøren skal sørge for at tre navngitte personer hos byggherren får tilgang med samme funksjonalitet og rettigheter som entreprenøren, dog uten tilgang til personopplysninger, jf. C2-40.4.

Entreprenøren plikter å sørge for at databehandling, registrering og rapportering skjer i samsvar med kravene i gjeldende vegdataforskrift, herunder å legge til rette for at byggherren kan oppfylle sine forpliktelser etter forskriften.

Byggherren jobber med å få på plass en løsning for å bevare og forvalte tilstandsdata og andre registreringer i systemet CollectorPro av Zeekit. Dette systemet kan på sikt byttes ut med et annet FDV system. Entreprenøren skal til enhver tid kunne forholde seg til CollectorPro, eller annen FDV-løsning som byggherren benytter, for å kunne nyttiggjøre seg av eksisterende tilstandsdata og historikk. Det er på sikt ønskelig med kontinuerlig synkronisering av data fra entreprenørens system til denne løsningen, så entreprenør må være åpen for dette.

Under kontraktsperioden kan byggherren etablere og utvikle sitt eget driftssystem. Om dette systemet er ferdig under kontraktsperioden, må entreprenøren påregne å bli integrert inn i dette.

Ved utløp eller opphør av kontrakten skal entreprenøren sørge for å overføre samtlige registrerte data knyttet til tilstand og avvik slik at byggherren kan nyttiggjøre disse dataene i sin CollectorPro-løsning. Dataene skal leveres i et strukturert og dokumentert format (f.eks. XML, JSON eller annen avtalt standard) som muliggjør direkte import til CollectorPro eller annet system uten at byggherren må rekonstruere eller manuelt rydde i datastrukturen. Alle registreringer og tilstandsdata skal etter dette være byggherrens eiendom. Byggherren skal fritt kunne benytte og dele disse dataene med relevante tredjeparter.

C2-17.52 Ressurs- og organisasjonsplan

Ressurs- og organisasjonsplan, vedlegg D2-P2, skal gjennomgås i samhandlingsfasen og revideres ved behov. Planen skal minimum gjennomgås årlig før 1. september i samråd med byggherren.

Utover opplysninger gitt i D2-P2 skal entreprenøren utarbeide en oversikt over kontaktpersoner med telefonnummer.

C2-17.53 Beredskapsplan

Beredskapsplan, vedlegg D2-P3, skal gjennomgås i samhandlingsfasen og revideres ved behov. Planen skal minimum gjennomgås årlig før 1. september i samråd med byggherren.

C2-17.54 Vinterplan og kompetanse

C2-17.54.1 Vinterplan

Vinterplanen, vedlegg D2-P4, skal gjennomgås i samhandlingsfasen og revideres ved behov. Planen skal minimum gjennomgås årlig før 1. september i samråd med byggherren

Entreprenøren skal før hver vintersesong og innen 1. oktober dokumentere at alle som skal arbeide med vinterdriften, har fått nødvendig innføring i og informasjon om vinterplanen.

C2-17.54.2 Krav til kompetanse vinterdrift

Styring og utførelse av vinterdrift

Alle som skal arbeide med vinterdrift i kontrakten og skal styre eller utføre vinterdrift, skal ha nødvendig kompetanse, teoretisk og praktisk, innen vinterdrift.

Entreprenøren skal

- Fastlegge nødvendig kompetanse, teoretisk og praktisk, ut fra kontraktens krav for personell som utfører vinterdrift
- Vurdere personalets kompetansenivå i forhold til kontraktens kompetansekrav
- Gjennomføre opplæring og andre tiltak som er nødvendig for at personellet kan tilfredsstille kontraktens krav til kompetanse
- Vurdere effekten av opplæringstiltakene
- Klargjøre for personellet hvordan deres kompetanse bidrar til å oppnå de krav som er stilt til vinterdriften

- Dokumentere planer som beskriver hvordan disse kravene skal ivaretas og dessuten beskriver hvilke tiltak som skal gjennomføres for å sikre at nødvendig kompetansetest finner sted

Verifisering av kompetanse

Personellets kompetanse skal verifiseres gjennom en kompetansetest basert på kompetansekrav beskrevet av Statens vegvesen.

Kompetansekrav:

https://www.vegvesen.no/s/anbud/dkmal2021/9xxx-D2-IC0833a-Krav_til_kompetanse_i_vinterdrift-20180831.pdf

Kompetansetesten skal gjennomføres senest 1. desember den første vintersesongen verifiseringen skal gjelde.

Kravet om verifisering av kompetanse gjelder personell som styrer vinterdrift eller er fører på bil/maskin i vinterdriften. Personell som kun utfører manuelt praktisk arbeid i vinterdriften, er unntatt fra dette kravet om verifisering av kompetanse.

Kompetansekravene som skal verifiseres er videre differensiert på følgende personellkategorier:

A Arbeidsledelse

- Personell som styrer vinterdrift
- Gjelder også personell som utfører vinterdrift selv og har ansvar for utkalling av andre som utfører vinterdrift

Us Utførende/salting

- Personell som utfører vinterdrift:
- Fører på bil/maskin som strør salt (uansett vinterdriftsklasse)

U Utførende

- Personell som utfører vinterdrift:
Fører på annen bil/maskin enn bil/maskin som strør salt

Entreprenøren må avklare hvilken kategori hvert vinterpersonell skal verifiseres for. Personell melder seg selv opp til kompetansetest via Statens vegvesen sin kurs- og kompetanseportal <https://kurskomp.vegvesen.no/>.

Verifisering av kompetanse/kompetansetest skal gjennomføres for den aktuelle kategorien på en av vegvesenets trafikkstasjoner. Personer med lese-/skrivevansker må melde dette til byggherre i aktuell driftskontrakt i god tid før testen skal avlegges, for å få nødvendig hjelp til gjennomføring.

Det betales gebyr ved gjennomføring av kompetansetesten, og bestått test gir tilgang til kompetansebevis.

Kompetansetesten består av 40 spørsmål, og minst 75% av svarene må være riktig for at kandidaten skal få godkjent. Godkjent kompetansetest er gyldig i 5 år fra gjennomføringsdato. Godkjent kompetansetest er gyldig i alle driftskontrakter for veg.

Informasjon om kompetansekrav, kompetansetest, oppmelding, gjennomføring, kompetansebevis og gebyr for gjennomføring, finnes på Statens vegvesen sine hjemmesider:

<https://www.vegvesen.no/fag/veg-og-gate/konkurranser-og-kontraktsdokumenter/driftskontrakter/>

Dokumentasjon på bestått kompetansetest skal fremlegges for byggherre senest i første påfølgende byggemøte i aktuell driftskontrakt.

Personell som kommer inn i kontrakten etter 1. desember i oppstartsåret gis tillatelse til å arbeide med vinterdrift i kontrakten i en tidsperiode på inntil 4 uker uten å ha bestått kompetansetest, så sant opplæring i praktisk utførelse er gjennomført.

Byggherren kan etter spesiell vurdering gi tillatelse til at personell som ikke har bestått kompetansetesten, utfører arbeid i vinterdriften for inneværende vintersesong.

Opplæring i praktisk utførelse av vinterdrift

Entreprenøren skal for personellet som utfører vinterdrift, gjennomføre en opplæring i praktisk utførelse av vinterdrift. Opplæringen skal være gjennomført før arbeidet starter og skal tilpasses personellens oppgaver. Det kreves kun opplæring på maskiner/utstyr som den enkelte selv skal bruke.

Byggherren vil delta på opplæringen med minst 1 deltaker.

Gjennomføring av opplæring i praktisk utførelse av vinterdrift skal dokumenteres med program, oversikt over forelesere/instruktører og deltagerliste signert av deltagerne.

Kompetansekrav praktisk utførelse:

https://www.vegvesen.no/s/anbud/dkmal2021/9xxx-D2-IC0833a-Krav_til_kompetanse_i_vinterdrift-20180831.pdf

C2-17.54.3 Opplæring av måling av friksjon

Personell som opererer utstyr for måling av friksjon, skal ha fått nødvendig opplæring i bruk av dette utstyret.

C2-17.54.4 Opplæring i automatisk dataoppsamling og driftsinformasjonsystem

Personell som opererer utstyr for automatisk dataoppsamling og driftsinformasjonsystemet, skal ha fått nødvendig opplæring i bruk av dette utstyret.

C2-17.55 Plan for håndtering av skred og flom

Plan for håndtering av skred og flom, vedlegg D2-P5, skal gjennomgås i samhandlingen og revideres ved behov.

Planen skal minimum gjennomgås årlig før 1. september i samråd med byggherren.

To personer som har ansvar for å organisere driften av skred- og flomutsatte strekninger skal delta på kurs for å sikre nødvendig kompetanse i håndtering av slike farer. Kurset arrangeres det første året i kontraktsperioden. Byggherren er ansvarlig for kurset som vil gå over en dag. Byggherren utsteder kursbevis. Kurset omfatter bl.a. relevante naturfarer i kontraktområdet, meteorologiske faktorer, gjenkjenning av faretegn i vær- og grunnforhold, aktuelle informasjonskilder, byggherrens beredskapsplanverk ved naturfarer og verktøy for innrapportering av faretegn og farevurderinger. Forhold som gjelder entreprenørens egen sikkerhet ved patruljering av skredfarlige områder, opprydding etter skred og flom samt søk og redning vil også bli gjennomgått. Det faglige innholdet i kursene vil bli tilpasset til de aktuelle farene i kontraktområdene.

Byggherren vil utarbeide nødvendig kursmateriell som stilles til disposisjon for entreprenøren.

Tid og sted for kurs avtales mellom partene.

C2-17.56 Plan for drift og vedlikehold av grøntarealer

Utfylt plan for drift og vedlikehold av grøntarealer, vedlegg D2-P6, skal gjennomgås i samhandlingsfasen og revideres ved behov.

Planen skal minimum gjennomgås årlig innen 15. januar i samråd med byggherren.

C2-17.57 Plan for renhold av trafikkareal og vegområde

Plan for renhold av trafikkareal og vegområde, vedlegg D2-P7, skal gjennomgås i samhandlingsfasen og revideres ved behov.

Planen skal minimum gjennomgås årlig innen 15. januar i samråd med byggherren.

C2-17.58 Plan for øvrige aktiviteter

Det skal utarbeides aktivitetsplaner for alle drifts- og vedlikeholdsaktiviteter.

For de aktiviteter som ikke er nevnt spesielt skal planene vise:

- Planlagt aktivitet med tidspunkt og sted for utførelse
- Omfang og mengde som skal utføres
- Ressurser, mannskap, maskiner, materialer og utstyr som skal brukes til de ulike aktiviteter

Planene vil normalt være på et mer detaljert nivå for inneværende og nærmeste år, enn for senere år i kontraktperioden. Oppdaterte planer forelegges byggherren minst 50 dager før arbeidet starter.

C2-17.6 Dokumentasjon og rapportering

C2-17.61. Generelle bestemmelser

Dokumentasjon på at kontraktens kvalitetskrav er oppfylt, skal leveres byggherren fortløpende. Eventuelle avvik skal tydelig fremgå av entreprenørens kvalitetsdokumentasjon.

Maskiner og utstyr som det er stilt krav om i kap. D1 skal på forespørsel dokumenteres med foto som oversendes byggherren.

For hver kalendermåned skal entreprenøren levere en statusrapport. Denne skal som et minimum redegjøre for fremdriften iht. gjeldende fremdriftsplan. Planen skal vise utførte aktiviteter oppimot planlagte aktiviteter, og inneholde en prognose for ressurser og utstyr neste måned. Dette gjelder også økonomisk og kvalitetsmessig status samt en redegjørelse for HMS og ytre miljø.

Statusrapporten skal inneholde økonomisk oversikt over påløpt materiell siste måned, mot planlagt materiell, samt prognose for neste måned.

Statusrapporten skal inneholde samleskjema på utført material- og massekontroll, geometrisk kontroll, og «som utført» -målinger.

Statusrapporten skal inneholde en oversikt over påløpt timeforbruk pr. ressurs/prosess. Det skal fremgå avvik fra planlagt timer til faktisk forbruk.

Innmålinger og registreringer

Innmålinger og registreringer utføres i henhold til Statens Vegvesens håndbok V770 kapittel 20 og/eller håndbok R110 modellgrunnlag.

Som utført-dokumentasjon

Ved arbeider som krever dette skal entreprenør levere «som utført» -dokumentasjon.

Kvalitetskrav

Dokumentasjonen skal utarbeides og leveres i henhold til kvalitetskrav gitt i kontraktens beskrivelser, bestillinger og dokumenter det refereres til i kontrakten.

Dataformat

Dokumentasjonen skal leveres byggherren på digital form. Dokumentasjonen leveres på programvarens originalformat (det vil si det dataformatet som programvaren normalt lagrer data på), og på et åpent, standardisert format. Se Statens vegvesenshåndbok V770 Modellgrunnlag.

Koordinatreferansesystem

Prosjektet geometri, registrert (innmålt) geometri og annen stedfestet (koordinatbestemt) dokumentasjon, skal leveres i prosjektets vedtatte koordinatreferansesystem, se Statens vegvesens håndbok V770 Modellgrunnlag.

Journaler og dokumentasjon skal oppbevares og være tilgjengelig for byggherren dersom annet ikke er beskrevet. Byggherren skal få oversendt kopi etter forespørsel.

C2-17.62. Elektronisk rapportering

Rapportering skal skje gjennom byggherrens til enhver tid valgte elektroniske dokumentbehandlingssystem og byggherrens elektroniske HMS-system – HMSREG. Opplæring i bruk av systemene gis av byggherren det første kontraktsåret.

Systemene skal benyttes av begge kontraktspartene for utveksling av informasjon og dokumentasjon, samt for rapportering.

Alle planer og referater skal også leveres her.

Ved alvorlige hendelser på vegnettet skal entreprenøren gi melding til byggherren umiddelbart.

Oversikten nedenfor viser en del rapporteringer og meldinger som skal inn i systemet. Der byggherren har tilgjengelig eget skjema fremkommer også det. Samlet oversikt over skjema finnes i kap. D2-S.

Rapportering og meldinger	Pkt. nr. i kap. C2 og D1	Skjema
Entreprenørens varsel om mangel knyttet til utførelsen av kontraktsarbeid, inkl. administrasjon	Kap. C2-17.9	D2-S1
Skade på objekter som inngår i kontraktsarbeidet påført av kjent/ukjent motorvogn	Kap. C2-16.5	D2-S9

Meldinger om vegarbeid	Kap. C2-17.64	VTs via vegvesen.no/ «MinSide»/Vei/ Arbeids-varslig
Skred, sommer og vinter	OSI Prosess 78.36 og 9	Skjema er under utarbeidelse
Stedfestet mengderapport for materialforbruk og timer	Kap. C2-17.66.2	
Naturfare (Skredfarevurdering) (gjelder kun for utvalgte områder i Innlandet)	OSI Prosess 78.36 og 9	Skjema er under utarbeidelse
Leverte avfallsvolum/- mengder	Kap. C2-36.7	HMSREG
Uønsket hendelse / farlig forhold innen HMS	Kap. C2-37.2	HMSREG
Månedsrappport HMS	Kap. C2-37.2	HMSREG
Dokumentasjon av tilsyn og inspeksjoner	Kap. C2.17.67 C2-17.51.3	Entreprenørens eget system
Klimagassutslipp og energiforbruk	Kap. C2-36.2	HMSREG
Forbruk materiell og timer	Kap. C2-17.66.2	D2-S8
Massedisponeringsplan	Kap. C2.36.9.3	D2-S12

Annen rapportering skal også skje gjennom byggherrens web-basert system på egnet format dersom annet ikke er spesielt angitt eller avtalt.

C2-17.63 Bruk av og dokumentasjon/rapportering i forbindelse med drift og vedlikehold av tunneler

Ikke aktuelt for denne kontrakten.

C2-17.64. Melding og rapportering om hendelser, vegarbeid, skader, feil, mangler og farlige forhold

Ved alvorlige hendelser på vegnettet skal entreprenøren gi melding til byggherren umiddelbart. Nedenfor er listet opp en del hendelser som byggherren regner som alvorlige:

- Alle trafikkuhell med buss/ADR-kjøretøy
- Trafikkulykker med personskade
- Brann i tunnel
- Fastkjørte kjøretøy med personer på stengt vegstrekning eller grunnet uvær som ikke reddes umiddelbart
- Stengt veg av ulike grunner
- Kolonnekjøring / styrt trafikkavvikling
- Uregelmessigheter ved kolonnekjøring / styrt trafikkavvikling
- Stor trafikksikkerhetsrisiko grunnet 3. part
- Redusert framkommelighet, forsinkelser
- Feil på entreprenøren driftsutstyr som påvirker driften på en slik måte at det kan få betydning for framkommelighet og trafikksikkerhet

I tillegg skal entreprenøren uten ugrunnet opphold rapportere til byggherren om:

- Alvorlige skader på objekter som inngår i kontraktsarbeidet.
- Skader påført av kjent/ukjent motorvogn
- Skader på objekter som ikke inngår i kontraktsarbeidet.
- Feil, mangler og andre forhold som har eller kan komme til å få betydning for framkommelighet og trafikksikkerhet eller for det totale drifts- og vedlikeholdsarbeidet, selv om disse forholdene ikke har direkte tilknytning til entreprenørens ansvarsområder gitt i kontrakten. Dette inkluderer også forhold knyttet til andre aktørers aktiviteter på eller langs vegene, inkl. lagring av stein, tømmer, bygningsmaterialer o.l. på vegområdet eller innenfor vegens sikkerhetssone, slik denne er definert i Statens vegvesens håndbok V721 Risikovurderinger i vegtrafikken.
- Skader påført objekt i forbindelse med utførsel av driftsoppgaver eller bestillingsarbeider

Når det som følge av utførelsen av kontraktsarbeidet oppstår store forskjeller i kjøreforhold mot nabokontrakt, skal dette straks meldes både til entreprenøren som har vedkommende nabokontrakt og til VTS. Rutinemessig skal entreprenøren alltid gjennomføre slik melding når det gjennomføres saltingstiltak på strekning med vinterdriftsklasse DkC, DkD eller DkE, og denne vegen fortsetter direkte inn i nabokontrakten.

Meldinger om vegarbeid rapporteres til Statens Vegvesens ved Vegmeldingstjenesten (VTS) via vegvesen.no/«MinSide»/Vei/Arbeidsvarslig.

Entreprenøren skal varsle byggherren om hærverk/ødeleggelser. Rapporten fra entreprenøren til byggherren skal foreligge skriftlig og inneholde.

- Angivelse av skadeomfang/type, skadested, mulig skadetidspunkt samt redegjørelse for hvorledes skaden vurderes å ha oppstått
- Digitale fotografier, med datoangivelse, fra skadestedet
- Grovt kostnadsoverslag for hva det vil koste å utbedre skaden

Rapporten sendes byggherren snarest, og senest innen en uke etter at forholdet er oppdaget.

På bakgrunn av tilsendt rapport vil byggherren vurdere om forholdet skal anmeldes til politiet.

I tilfelle politianmeldelse vil byggherren kunne kontakte entreprenøren for å få utarbeidet et mer detaljert kostnadsoverslag inneholdende:

- Arbeids- og materialkostnader knyttet til utbedring og anskaffelses- og monteringskostnader for nye objekter
- Kostnader knyttet til entreprenørens arbeid med dokumentasjon og utarbeidelse av kostnadsoverslag

Entreprenøren skal bruke skjema D2-S4 Farlig avvik tilstand ved rapportering av farlige skader/feil/avvik/mangler knyttet til vegobjekt og vegtilstand og rapportering av visse hendelser. Ved behov for rask informasjon til byggherren gis meldingen på telefon før skjema fylles ut.

For hendelser som ikke dekkes av skjema D2-S4 Farlig avvik tilstand avtales det nærmere med byggherren om hvordan journalføring og melding/rapportering skal skje.

Det avtales også nærmere med byggherren hvilke hendelser som skal meldes/rapporteres til VTS, og hvilke som skal meldes/rapporteres til byggherren. Entreprenøren vil også få nærmere info om hvem som representerer byggherren på ulike tidspunkt gjennom døgnet, uka og året.

Skade påført av kjent/ukjent motorvogn på objekter som inngår i kontraktsarbeidet, skal behandles som beskrevet i kap. C2, pkt. 16.5.

For øvrige skader på objekt som inngår i kontraktsarbeidet skal entreprenøren, senest innen påfølgende byggemøte, informere byggherren om skaden. Entreprenøren skal dokumentere sted, tid, skadetype/omfang og hvem som er skadevolder, dersom det er mulig.

C2-17.65 Rapportering av vær-, føre- og trafikkforhold

VTs skal varsles om hendelser som påvirker trafiksikkerhet og/eller fremkommelighet. Eksempler på uforutsette hendelser er ulykker, skred, flom, ekstreme værforhold, spesielt vanskelige kjøreforhold, skade på infrastruktur og andre forhold som påvirker trafiksikkerhet og fremkommelighet. VTs skal gis informasjon om hva som blir gjort med skaden og få et estimat over varighet til normalsituasjon er gjenopprettet.

VTs skal også varsles ved oppstart, endringer og avslutning av planlagte hendelser på veg som påvirker trafiksikkerhet og/eller fremkommelighet, f.eks. ved vegarbeid.

C2-17.66 Dokumentasjon av utført arbeid

C2-17.66.1 Driftsinformasjonssystem med automatisk dataoppsamling

Entreprenøren skal ha et datasystem/driftsinformasjonssystem for å følge opp driften. Dette driftsinformasjonssystemet skal blant annet registrere og presentere sanntidsinformasjon som lokalisering (identifikasjon, posisjon og bevegelse) for alle ressurser som inngår i kontraktsarbeidet herunder også reservekjøretøy i vinterdriften. Driftsinformasjonssystemet skal i tillegg som et minimum registrere og presentere type tiltak som utføres samt tilhørende tiltaksspesifikasjoner og mengder for den enkelte ressurs. Systemet må og registrere og dokumentere bompasseringer for kontraktsarbeidet.

Driftsinformasjonssystemet skal også i et enkelt grensesnitt kunne vise utførte driftstiltak siste måned og år, og hvilke aktiviteter som har blitt utført når av hvilke ressurser, på et aktuelt punkt eller på en aktuell vegstrekning.

Byggherren skal ha tilgang til entreprenørens driftsinformasjonssystem på byggherrens egen PC/IT-utstyr. Entreprenøren skal sørge for at 3 personer hos byggherren får denne tilgangen. Byggherren skal ha samme brukertilgang som entreprenøren har inn i dette systemet. Tilgangen skal ikke gi byggherre innsyn i persondata, jf. C2-40.4.

Entreprenøren skal yte opplæring av driftsinformasjonssystemet for byggherrens personell, gjennom systemleverandøren.

For oppgaver med mengdeoppgjør kreves det dokumentasjon av produksjonsdata fra entreprenørens driftsinformasjonssystem for alle timer ute på veg. Utover dette kreves dokumentasjon av produksjonsdata for vinterdriften i form av automatisk dataoppsamling for friksjonsforbedring med sand og salt (kap. D1, prosess 18.761 og 18.763). Hver produksjonsethet skal ha datalager som minst kan lagre produksjonsdata fra 24 timers produksjon. Ved brudd på overføring av data grunnet manglende mobildekning til driftsinformasjonssystemet, skal lagrede data overføres så raskt som mulig når mobildekning reetableres og senest innen 12 timer etter at de er produsert. For områder med manglende eller ustabil GPS-dekning skal entreprenøren etablere

lokale rutiner for dataoppsamling og dataoverføring. Disse rutinene skal godkjennes av byggherren. Kravene gjelder alle arbeider som utføres som mengdeoppgjør dersom ikke annet fremkommer av andre bestemmelser i kontrakten.

Entreprenøren må godkjenne øktene i driftsinformasjonsystemet maks 72 timer etter at tiltaket er ferdig.

Dersom det er nødvendig å gjøre korreksjoner i innsamlede data for å sikre korrekt grunnlag for fakturering, skal slike korreksjoner ikke gjøres direkte i det automatisk innsamlede datagrunnlaget. Feil må korrigeres i driftsinformasjonsystemet på en slik måte at både opprinnelig data, og korrigert data, er synlig for byggherren. Entreprenørene må kunne forklare korreksjoner og feil må kunne godkjennes av byggherren direkte i systemet.

Entreprenøren skal den 15. påfølgende måned sende inn rapport med forbruk/mengder basert direkte på data fra entreprenørens driftsinformasjonsystem for automatisk dataoppsamling. Rapporten skal ha inndeling i prosesser og innsatsfaktorer. Med rapporten skal det følge et vedleggsdokument med spesifisering av tidspunkt og ressurs pr prosess. Entreprenøren bestemmer selv hvordan innsamling av data til rapporten skal skje, jf. NS-EN ISO 9001:2015 sine bestemmelser om «planlegging og styring av driften». Tidsperioden for rapportene skal sammenfalle, og leveres månedlig. Divergens mellom forbruk/mengde data skal forklares.

Under kontraktsperioden kan byggherren etablere og utvikle sitt eget datasystem/ driftsinformasjonsystem for å følge opp driften i sanntid. Om dette systemet er ferdig under kontraktsperioden, må entreprenøren påregne å bli integrert inn i dette. Et slik system vil kunne vise alle ressurser i historisk- og sanntid.

Sanntidsinformasjon vil kunne bli brukt som informasjon til publikum, gjennom et webgrensesnitt som viser vinterdriftsenhetenes plassering på vegkartet.

C2-17.66.2 Rapportering av forbruk og timer

Entreprenøren skal komplett rapportere forbruk/mengder i forbindelse med de tiltak som er aktuelle i den aktuelle sesongen fordelt på roder for vinterdrift, og samlet for øvrige mengder. Dette skal skje innen den 15. påfølgende måned. Rapporten skal også inneholde aggregerte tall som viser forbruk hittil for året.

Rapporteringen skal omfatte:

- Forbruk av plantevernmidler
- Forbruk av støvbindingsmidler
- Forbruk av andre typer kjemikalier
- Forbruk av stein- og grusmasser til driftsarbeid
- Forbruk av steinmasse til vedlikeholdsarbeid
- Forbruk av rør fordelt på drift og vedlikehold (type, diameter og meter)
- Forbruk av rekkverk (type og lengdemeter)

- Innkjøp av brøytestikk fordelt på type (i forkant av vintersesong)
- Forbruk av salt på ulike saltingsmetoder
- Forbruk av fastsand, forbruk av tørrsand uten saltinnblanding og forbruk av salt i strøsand
- Antall timer fordelt pr. betalt bruksenhet og ressurs, inkl grunnbemanning*
- Kjørte km brøyting, strøing og høvling **

* Skal leveres månedlig sammen med faktura

**Skal kunne hentes ut fra entreprenørens driftsinformasjonssystem, jf. C2-66.1, månedlig.

Vinterdriftsmengdene skal også fordeles på vinterdriftsklasse innenfor den enkelte vegtype.

Det skal benyttes skjema D2-S8 til rapportering av materiell.

C2-17.66.3 Dokumentasjon av utført arbeid som ikke fremkommer av driftsinformasjonssystemet

Alt utført arbeid skal dokumenteres.

Spesielt for salting i vinterdriften gjelder:

Entreprenøren skal føre journal (salt-journal) som dokumenterer vurdering og beslutning for alle salttiltak i vinterdriften. Det skal føres særskilt journal for hver vinterdriftsklasse. DkB-høy, -middels og -lav regnes i denne sammenheng som en og samme vinterdriftsklasse. Journalen skal inneholde følgende informasjon for hvert salttiltak:

Dato/klokkeslett	Dato og klokkeslett for tidspunkt for vurdering av gjennomføring av salttiltak
Vegstrekning/område	Vegstrekning eller område som vurderingen gjelder for
Signatur	Identifikasjon av personell som utfører vurderingen
Situasjon – vær/føreforhold	Beskrivelse og vurdering av vær/føreforhold inkludert prognoser som utløser salttiltak (eller muligens kan utløse salttiltak) Situasjonen skal som minimum beskrives med følgende karakteristika iht. salttabellene i OSI (det tas med kun de karakteristika som er relevante for aktuell hensikt): • Hensikt (anti-ising, anti-kompaktering, de-ising) • Fare for (rimfrost, tilfrysing) • Værprognoser • Vegbaneforhold • Metode

- Temperaturintervall

Beskrivelsen av situasjonen kan utvides utover det angitte minimum etter entreprenørens vurdering av behov og nytte.

Beslutning

Besluttet salttiltak beskrevet med hensikt, metode og dosering (eventuelt angivelse av at salttiltak ikke gjennomføres)
Angivelse av eventuelle avvik fra anbefalt tiltak iht salttabellene i OSI
Begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalt tiltak iht salttabellene i OSI

Entreprenøren skal ha et dokumentert system for å følge opp og evaluere resultat fra salttiltak som grunnlag for å tilfredsstille kontraktens krav, jf. NS-EN ISO 9001:2015 sine bestemmelser om «Evaluering av prestasjon».

Resultatene fra denne evalueringen skal fremlegges på byggemøte 2 ganger pr vintersesong.

Entreprenøren skal sende saltjournalen elektronisk til byggherren hver måned. Tidsperioden som innsendt saltjournal skal dekke, skal sammenfalle med perioden for månedssrapporteringen. Rapporten skal være sendt innen den 15. påfølgende måned.

C2-17.66.4 Dokumentasjon av vinterfriksjonsnivå

Entreprenøren skal måle friksjon i vintersesongen for overvåkning av føreforholdene og for aktiv bruk i beslutningsstøtte til vinterdriften. Entreprenøren skal som del av sitt ledelsessystem etablere et opplegg for måling av friksjon, med automatisk dataoppsamling til driftsinformasjonssystem både med hensyn til utløsende tilstand og resulterende tilstand på vegnettet, som sikrer oppfyllelse av kravene til friksjon i kap. D1 prosess 95. Byggherren skal ha to brukerlisenser slik at de kan følge målingene i sanntid. OSI gir retningslinjer for måling og dokumentasjon av vinterfriksjon.

Måleutstyr som entreprenøren benytter, skal være godkjent og vise stabile måleverdier. Oversikt over utstyr som er godkjent for måling av friksjon under vinterforhold finnes på adressen: <https://dokument.vegvesen.no/dokument/basis/filer/MKH14029945/gjeldende/arkivformat>

Måleutstyret skal kalibreres mot utstyr minst én gang pr. vintersesong. Byggherren er ansvarlig for å arrangere samling for gjennomføring av kalibrering. Entreprenørens personell som deltar på samlingen for kalibrering av friksjonsmåleutstyr, skal ha kompetanse på egen friksjonsmåler og kunne gjennomføre målinger med måleren inkludert tilhørende klargjøring av måleren og etterarbeid med databehandling.

I driftskontrakten skal det være kontinuerlig friksjonsmåler tilgjengelig, jfr. D1 prosess 18.753. Friksjonsdata som nyttes for å dokumentere overholdelse av kontraktens krav (jf. også NS-EN ISO 9001:2015 sine bestemmelser om «Planlegging og styring av drift»), skal måles med kontinuerlig friksjonsmåler der dette er måleteknisk og praktisk mulig.

C2-17.66.5 Dokumentasjon av kalibrering av strøtstyr

Entreprenøren skal hver måned sende inn rapport med dokumentasjon av kalibrering av strøtstyr, jf. prosedyre i kap. P4-5, samt krav til kalibrering gitt i OSI. Det vises også til NS-EN ISO 9001:2015 sine bestemmelser om «Ressurser til overvåkning og måling» og «Styring av produksjonen og tjenesteleveranse». Tidsperioden for denne rapporten og månedsrapporten skal sammenfalle. Rapporten skal være sendt innen den 15. påfølgende måned.

C2-17.66.6 Objektregistrering

Ved arbeid eller hendelser som medfører endring (tilgang/avgang, endret tilstand) for objekter på vegnettet, og som omfattes av denne kontrakten og der vedkommende endring samtidig har konsekvenser i forhold til krav til objekthinformasjon i NVDB, skal entreprenøren rapportere fullstendig informasjon for ajourhold og oppdatering av NVDB til byggherren.

Hvis det oppdages feil og mangler i vegdata for eksisterende vedobjekter skal dette meldes til byggherren.

Vegdata skal registreres og leveres som beskrevet i Håndbok V770 Modellgrunnlag (2015) og gjeldene versjon av objektlisten.

Nettbrett og lisenser for programmet Sinus Entreprenør eller tilsvarende anskaffes og benyttes av entreprenør. Dette skal være tilgjengelig for alle faste i grunnbemanningen, en supplerende grunnbemanning og for minst en i ledelsen.

Minst ett av nettbrettene skal være utstyrt med måleenhet som kan registrere X, Y og Z koordinat for registrering av vegobjekter.

Tilgang og tilkobling mellom registreringsklient og datafangst ordnes i samråd med byggherren.

Rapporteringen skal skje direkte til datafangst iht. krav for vedkommende objekttype i «Objektliste for ferdigvegsdata til FKB-kart og NVDB», jf. kap. A1, senest 28 dager etter utførelse.

Der rapporteringen ikke er mulig skal alternative løsninger avtales med byggherren på forhånd og skal i tillegg ha informasjon om hvilken X, Y og Z koordinat, veg (type+nr) og SD (strekning og delstrekning) objektet tilhører.

Alternativ løsning ved endring på eksisterende objekt som ikke flyttes eller nytt objekt på samme sted, kan stedfesting skje gjennom rapportering av NVDB-ID, evt. ved å oppgi X, Y og Z koordinat, vegnummer eller SD (strekning og delstrekning), side og meter iht. eksisterende stedfesting i NVDB, eller direkte mot datafangst. Dersom entreprenøren ikke finner objektet i NVDB, gjelder innmeldingskrav som for oppsetting av nytt objekt.

Flytting av objekter rapporteres som fjerning av gammelt objekt og oppsetting av nytt objekt i datafangst samtidig.

Byggherren skal godkjenne mottatt informasjon og dokumentasjon på nevnte objektsendringer. Kontroll og innsjekking av aktuelle registreringer skal utføres av byggherren.

Under kontraktperioden kan byggherren etablere og utvikle sitt eget datasystem. Om dette systemet er ferdig under kontraktperioden, må entreprenøren påregne å bli integrert inn i dette.

Byggherren skal godkjenne mottatt informasjon og dokumentasjon på nevnte objektendringer. Kontroll og innsjekking av aktuelle registreringer skal utføres av byggherren.

C2-17.66.7 Journalføring

Entreprenøren skal føre journal over spesielle hendelser på vegnettet. Med spesielle hendelser menes hendelser som ikke fanges opp av annen dokumentasjon og rapportering, men som har konsekvens for tilstanden på vegnettet, medfører tiltak som skiller seg fra vanlige tiltak i kontraktsarbeidet eller som det er grunn til å forvente at det kan bli oppfølgingsspørsmål til i ettertid.

Journalen skal også omfatte henvendelser fra publikum, byggherren og VTS som viser henvendelsene med angivelse av dato/tidspunkt, sted, sak, hvem henvendelsen kom fra, samt hvilke tiltak som ble iverksatt.

Entreprenøren skal selv utforme journalen.

Journalen skal på forespørsel oversendes til byggherren.

C2-17.67 Dokumentasjon av tilsyn og inspeksjoner

Gjennomførte tilsyn, inspeksjoner og observasjoner skal dokumenteres med:

- Formål (hva er observert eller kontrollert)
- Hvor: Sted - veg (punkt eller strekning)
- Når: Tidspunkt/tidsperiode klokkeslett - dato - måned – år
- Værforhold (generell beskrivelse)
- Hvilke vegstrekninger og prosesser som har hatt tilsyn

- Hvilke prosess og objekt som er inspisert.
- Hva som ble registrert
- Resultat av registrering
- Registrert avvik som er overført til arbeidsordre (farlige avvik) skal framgå
- Registrert avvik som er overført til ventende arbeidsordre skal framgå
- Registrert avvik som ble rettet opp umiddelbart skal framgå.
- Hvem som utførte tilsynet/inspeksjonen

Tilsyn og inspeksjon, kap. D1, prosess 18.8, skal dokumenteres og rapporteres i henhold til bestemmelsene gitt for prosessen og i OSI.

Inspeksjoner skal dokumenteres og rapporteres på objektnivå i henhold til bestemmelsene gitt for prosessen og OSI.

Inspeksjons og kontroll frekvenser for hvert enkelt objekt fremkommer av OSI.

C2-17.68 Rapportering av framdrift

Entreprenøren skal rapportere framdrift og dette skal gjennomgås som eget punkt på byggemøte. Framdrift rapporteres iht. de aktivitets- og fremdriftsplaner byggherren har mottatt.

Dersom aktiviteter som var planlagt for perioden ikke er utført, skal det redegjøres for årsak og hva som skal gjøres for å forebygge at det oppstår mangel. Det skal rapporteres måloppnåelse iht kravene i OSI.

Rapportering av fremdrift og fremdriftsplanen skal identifisere kritisk linje i henhold til bruk av ressurser.

Rapportering av fremdrift skal oversendes byggherren elektronisk senest den 15. i påfølgende måned som rapporten gjelder for, jf. C2-20.

C2-17.7 Krav til spesielle arbeider

C2-17.71 Arbeider med bruer, ferjekaier og andre bærende konstruksjoner

Kravene gjelder arbeider med bruer, ferjekaier og andre bærende konstruksjoner som portaler, støttemurer, kulverter, mv. og kommer i tillegg til øvrige kompetansekrav som stilles for utførelse av de aktuelle arbeidene. Kompetansekrav utover forskrifter er bl.a. nedfelt i relevante standarder, ev. med nasjonale tillegg.

Konstruksjoner i grunnen (peler, støttevegger, etc.)

Arbeider for konstruksjoner i grunnen skal ha en faglig leder med nødvendige teoretiske kunnskaper og praktisk erfaring i de aktuelle arbeider og problemstillinger som kjennetegner norske grunnforhold. En arbeidsleder (bas) med tilsvarende kompetanse skal kontinuerlig følge arbeidene på byggeplass, og sørge for at kvalitetssikring og dokumentasjon blir gjennomført. Riggfører/boreoperatør skal ha nødvendig kompetanse og erfaring for utførelse av arbeidene. Dokumentasjon av kompetanse (CV) for ovennevnte nøkkelpersonell skal forelegges byggherren før arbeidene starter.

Kompetansekrav stilles for bergforankringsleder og for bergforankringsformann i henhold til NS-EN 1537, kapittel 1.7 og Norsk betongforenings publikasjon 14.

Bruer, ferjekaier og andre bærende konstruksjoner.

Personell som arbeider i tau skal være sertifisert til arbeidet som skal utføres i henhold til NS 9600, arbeid i tau. Dykkere skal ha dykkerbevis klasse A.

Stålkonstruksjonsarbeidere skal ha bestått fagprøve. Ikke utlærte stålkonstruksjonsarbeidere som utfører arbeid på stålkonstruksjoner, skal stå under direkte tilsyn av kvalifisert personell.

Alt sveisearbeid skal ledes av sveisekoordinator med tilfredsstillende kvalifikasjoner og som har erfaring med sveiseoperasjoner de skal overvåke, som angitt i NS-EN ISO 14731 og tabell 14 og 15 i NS-EN 1090-2. Bare sveisere som kan fremlegge gyldig sveisesertifikat etter NS-EN ISO 9606-1 kan delta i sveisearbeidet. Sveiseoperatører skal være godkjent i henhold til NS-EN ISO 14732. Det kreves godkjenning for posisjoner som det aktuelle arbeidet krever.

Personell som utfører sveiseinspeksjon, skal være kvalifisert etter NS 477 eller tilsvarende anerkjent norm.

Personell som utfører ikke-destruktiv kontroll, skal være sertifisert i henhold til NS-EN ISO 9712 eller tilsvarende. Sertifiseringsnivå er avhengig av arbeidet som skal utføres, men skal være i nivå II for operatører og nivå III for personell som utarbeider prosedyrer og som har et overordnet ansvar for kontrollarbeidet.

Alt personell som utfører overflatebehandling skal ha «Fagbrev for maskin- og industrimaler» eller kunne dokumentere tilsvarende kompetanse.

Personer som er ansvarlige for inspeksjon av overflatebehandling skal være sertifisert som FROSIO inspektør nivå III, NACE overflatebehandlingsinspektør nivå III eller ICorr inspektør nivå III.

C2-17.72 Bestemmelser for asfaltarbeider

Krav til kvalitet, masserespeter og dokumentasjon

Minimum kvalitet, reseptinnhold og prøvningsfrekvenser for asfalt følger av R761, N200, R210 og relevante NS-EN, samt Statens vegvesen rapport 1084 – Dokumentasjon og kontroll av asfalt.

Etterkontroll

Byggherren kan iverksette etterkontroll for å kontrollere at kvalitetskrav til asfalten er oppfylt. Regler for etterkontroll er gitt i Statens vegvesen rapport 1084 – Dokumentasjon og kontroll av asfalt.

Dersom det avdekkes avvik i forbindelse med etterkontrollen belastes entreprenøren alle kostnader knyttet til denne. I motsatt fall belastes kostnadene byggherren. Dersom det på noen kontrollstrekninger avdekkes avvik mens andre ikke har avvik, deles kostnadene mellom entreprenøren og byggherren etter andelen kontrollstrekninger med og uten avvik.

Regler ved mangler og avvik

Generelt

Trekk i form av sanksjon er ikke begrensende for byggherrens håndtering av mangler i henhold til NS 8406 punkt 27.

Trekk for kvalitetsavvik

For avvik fra krav til korngradering, bindemiddelinnhold og hulrom gjelder bestemmelsene om trekk i oppgjøret i dette kapittel som en presisering av NS 8406 punkt 27.3.

Trekk baseres i hovedregelen på etterkontroll beskrevet i Statens vegvesen rapport 1084 – Dokumentasjon og kontroll av asfalt. Bestemmelsen gjelder alle bituminøse lag. Trekk gis for hvert lag. For lag som bygget opp med flere utlegginger gis trekk enkeltvis for utleggingene og forholdsmessig etter hvor stor gjennomsnitts andel av den totale lagtykkelsen utleggingen utgjør.

Trekk regnes ut i prosent av fakturert beløp for prosessen inkludert avgifter. Beregningen gjøres etter følgende formel:

$$TRB = (TP/100) \cdot TFBL \cdot TF$$

hvor

TRB = trekkbeløp (kr)

TP = trekkprosent, se tabeller under for hver parameter

TFBL = fakturert beløp inklusive avgifter for prosessen

TF = trekkfaktor, areal med trekk dividert med totalt areal representert ved fakturert beløp for prosessen

Areal med trekk er normalt 600 m². Dersom trekk gis for et lag med mindre areal enn 600 m² benyttes det faktiske areal.

Ved avvik på de enkelte parametere innenfor det som er angitt som øvre grense i den enkelte trekktabell (tabellene 17.5.1 til 17.5.5) beregnes trekk på grunnlag av totalt fakturert beløp inklusive avgifter for det laget som har avvik, dvs. at eventuelle kostnader for underliggende lag (oppretting, fresing etc.) holdes utenfor.

Ved avvik på flere parametere vil trekkbeløpene bli summert. For å unngå at det trekkes på parametere som varierer i sammenheng med hverandre, skal det trekkes på maksimum 2 av parametere korngradering, bindemiddelinhold og hulrom.

Manglende heft til underlaget

Områder med manglende heft til underlaget skal utbedres og er ikke gjenstand for trekk. Metode for å avdekke manglende heft er angitt i Statens vegvesen rapport 1084 – Dokumentasjon og kontroll av asfalt.

Avvik i friksjon

Krav til friksjon er angitt i håndbok N200. Områder med utilfredsstillende friksjon skal utbedres før trafikkpåsetting og er ikke gjenstand for trekk.

Avvik i korngradering

Ved avvik fra krav til korngraderingen foretas trekk i oppgjøret. Avvik fra krav beregnes på grunnlag av midlere verdi for gjennomgang på sikt avhengig av øvre siktstørrelse i massen, se tabell 17.5.1. Byggherren bestemmer hvilket av siktene som skal legges til grunn for vurderingen. Størrelsen på trekket er gitt i tabell 17.5.2.

Tabell 17.72-1 Sikt hvor kravoppfyllelsen skal vurderes

Øvre siktstørrelse (mm)	Sikt hvor avviket skal registreres (mm)			
	Øvrige masser	Ska	Ma	Ag
8,0	4,0 og 2,0	4,0 og 2,0	4,0 og 2,0	4,0 og 2,0
11,2	8,0 og 4,0	8,0 og 2,0	8,0 og 4,0	8,0 og 2,0
16,0	11,2 og 8,0	11,2 og 2,0	11,2 og 4,0	11,2 og 2,0
22,4	16,0 og 11,2			16,0 og 2,0

Tabell 17.72 -2 Trekksetser ved avvik fra krav til korngradering

Avvik utover toleransegrensen for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk
(%)	
0,1 - 3,0	5
3,1 - 6,0	10

Avvik i hulrom

Ved avvik fra krav til hulrom foretas trekk i oppgjøret.

Grunnlaget for å vurdere oppfyllelsen av krav er analyse av borkjerner. Hvis enkeltmålinger for hulrom overskrider eller underskrider tillatt variasjonsområde, foretas trekk over vedkommende strekning etter satser som vist i tabell 17.5.3 og 17.5.4. Bestemmelsen gjelder alle dekketyper med unntak av drengsfalt, Da.

Tabell 17.72-3 Trekksetser ved overskridelse av hulromskrav

Overskridelse utover toleransegrensene for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk (%)
0,1 - 1,0	5
1,1 - 2,0	10
2,1 - 4,0	30
4,1 – 5,5	50

Tabell 17.72-4 Trekksetser ved underskridelse av hulromskrav

Underskridelse utover toleransegrensene for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk (%)
0,5 – 1,0	5
> 1	10

Avvik i bindemiddelinnhold

Ved avvik fra krav til bindemiddelinnhold foretas trekk i oppgjøret. Grunnlaget for å vurdere oppfyllelsen av krav er middelvei for bindemiddelinnhold i uttatte prøver. Størrelsen på trekket er gitt i tabell 17.5.5.

Tabell 17.72-5 Trekksetser ved avvik fra krav til bindemiddelinnhold

Underskridelse utover toleransegrensen for enkeltverdi (%-poeng)	Trekk (%)
0,10 – 0,34	5
0,35 – 0,54	10
0,55 – 0,74	20
0,75 – 0,90	30

Avvik utover trekktabeller

Ved avvik på de enkelte parametere utover det som er angitt i øvre grense i den enkelte trekktabel for asfaltarbeider, eller ved avvik som i sum er 90 % eller mer på en delstrekning, skal det legges nytt tilsvarende det som er spesifisert i kontrakt. Der hvor dette kreves, skal alle prosesser som er nødvendig for å

fjerne underkjent asfalt, samt legging av ny asfalt inngå uten kostnader for byggherren.

C2-17.73 Bestemmelser for elektroarbeider – Elektriske anlegg

Elektriske anlegg omfatter elektriske høg- og lavspenningsinstallasjon, føringsveier, reserve- og nødstrøm, fordeling, jording, ekomanlegg og maskiner mm. som naturlig inngår i fagområdet elektro.

Elektroarbeid prosjekteres, utføres, kontrolleres og dokumenteres i henhold til Norsk standard, ISO, IEC og skal som minimum følge den til enhver tid relevante NEK (normsamling, Norsk Elektroteknisk Komite).

Lokal sammenstilling av maskiner inkludert kabelføringer og termineringer, skal utføres etter montasjeanvisning fra maskinleverandør med minstekrav om oppfyller av relevant Norsk standard, ISO, IEC og NEK.

C2-17.8 Entreprenørens prosjektering

Byggherren vil overlevere prinsipper og/eller tegninger for deler av utførelsen som fremkommer av beskrivelsen, der dette avviker fra Statens vegvesen håndbok N200.

Entreprenøren er ansvarlig for nødvendig prosjektering for å selvstendig kunne utføre arbeidene som fremkommer av beskrivelsen, overleverte prinsipper og /eller tegninger.

Trenger entreprenøren tegninger eller prosjektering i spesielt filformat må entreprenøren lage disse selv.

C2-17.9 Behandling og rapportering av mangler

Mangler entreprenøren avdekker skal rapporteres fortløpende og behandles iht. entreprenørens prosedyrer. Skjema D2-S1 skal benyttes. Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av mangel
- Vurdering av årsaken
- Konsekvens
- Beskrivelse av korrigerende tiltak, hva er gjort og tidspunkt for tiltak
- Vurdering om senere gjentakelse av lignende type mangel kan forhindres gjennom oppdatering av ledelsessystemet eller kvalitetsplanen. Vurderingen skal drøftes med byggherren. Hvis vurderingen viser at forbedring kan skje gjennom en oppdatering av ledelsessystemet eller kvalitetsplanen, skal entreprenøren

gjennomføre dette samtidig som han framlegger et forslag til hvordan forbedringen kan rapporteres tilbake til byggherren og hvordan forbedringen kan måles.

Entreprenøren skal svare på byggherrens meldinger om mangler. Svaret skal inneholde samme opplysninger som beskrevet foran. Svar skal foreligge senest 3 dager etter at byggherren har meddelt mangel. Spesielt i forbindelse med vinterdriften kan byggherren fastsette en kortere tidsfrist.

C2-18-Bruk av underentreprenør (kap. C1 pkt. 12)

Med underentreprenør menes underentreprenør eller underleverandør i direkte kjede som gjør arbeid eller yter tjenester som er en direkte del av kontrakten. Vareleverandører som leverer materialer eller lignende, regnes ikke som underleverandører.

Virksomhet som foretar utleie av personell sidestilles i denne bestemmelsen med underentreprenør.

Underleverandør behandles kontraktsmessig på samme måte som underentreprenør.

Alle avtaler entreprenøren har med underentreprenører, og som entreprenøren har med sine underentreprenører, skal inneholde de samme bestemmelsene som anvendt i denne kontrakt om arbeidets utførelse, opplysninger og informasjon, forhold på arbeidsstedet, herunder kontraktens bestemmelser om HMS og utførelse ved underentreprise.

Entreprenøren skal klarlegge om sine valgte underentreprenører vil utføre alt arbeid selv, eller om disse planlegger ytterligere ett ledd under seg. Hver underentreprenør har kun anledning til å anvende ett ytterligere ledd med underentreprenører, med mindre uforutsette omstendigheter oppstår, og byggherren som følge av dette godkjenner ytterligere ledd. Slik godkjenning kan kun påregnes gitt i spesielle tilfeller.

Entreprenøren plikter å gi byggherren informasjon om underentreprenørenes økonomi, finansielle stilling, kapasitet og tekniske kompetanse, inklusive dokumentasjon på registreringer (Brønnøysundregisteret, StartBank-ID, autorisasjon for arbeider etc.) som er nødvendig for at byggherren skal kunne vurdere spørsmål om godkjenning.
Entreprenøren skal også gi informasjon om underentreprenøren som byggherren er forpliktet til å gi myndighetene.

Entreprenør skal foreta inntakskontroll for alle underentreprenører.
Entreprenøren skal også kreve at det gjennomføres inntakskontroll i alle underliggende entrepriseforhold før inngåelse av kontrakter. Dette gjelder ikke virksomhet som foretar utleie av personell.

Entreprenør og underentreprenører skal gis tilgang til byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG, og i dette systemet gjennomføre inntakskontrollen. Inntakskontrollen omhandler blant annet SHA og lønns- og arbeidsvilkår, og videreføring av kontraktens krav til neste ledd. Arbeid som skal utføres av underentreprenører kan ikke startes opp før inntakskontroll er godkjent av entreprenør og byggherre.

Brudd på kravet til å gjennomgå inntakskontroll gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

Entreprenøren skal kreve skatteattester i alle underliggende entrepriseforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdrag som overstiger en verdi på 500 000 kroner ekskl. mva. Dette gjelder ikke virksomhet som foretar utleie av personell. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve skatteattester gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge skatteattester. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

Entreprenøren skal i tillegg sørge for at det finnes fullmakt for innhenting av utvidet skatteattest fra alle sine underentreprenører. Dersom det for underentreprenøren ikke allerede foreligger en gyldig signert fullmakt registrert hos Innlandet fylkeskommune, skal fullmaktsskjema fylles ut som en del av inntakskontrollen i HMSREG. Signert fullmakt sammen med fargekopi av pass, bankkort, førerkort eller nasjonalt ID-kort (sistnevnte for statsborgere innen EU/EØS/EFTA), skal returneres via HMRREG. Fødselsnummerets siste 5 siffer og evt. bankkontonummer kan sladdes før det sendes over. Før slik fullmakt går ut på dato, skal det for underentreprenør som fortsatt utfører arbeid i kontrakten, være innhentet og levert ny fullmakt, slik at alle aktive underentreprenører til enhver tid har gyldig fullmakt sendt til Innlandet fylkeskommune.

Byggherren kan trekke tilbake godkjenning av underentreprenør dersom det er saklig grunn.

Der entreprenøren er et arbeidsfellesskap (leverandørgruppe), gjelder denne bestemmelsen for den enkelte deltaker i arbeidsfellesskapet.

C2-19-Påslag (kap. C1 pkt. 16)

C2-19.1 Påslag anleggsarbeider

Byggherren kan pålegge at entreprenøren skal påta seg administrerende og kontrollerende oppgaver overfor andre entreprenører for følgende arbeider:

- Opprydding etter ras og flom

- Fjellsikring og rassikring
- Andre akutte uforutsette arbeider

Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll honoreres i henhold til 10 % påslag på utført arbeide av den han er satt til å administrere.

I de tilfeller byggherren benytter entreprenøren for å innhente tilbud og innkjøp av tjenester eller arbeider, skal byggherren gis fullt innsyn og medbestemmelse i forhandlingen og valg av tilbydere.

C2-19.2 Påslag materialleveranser og øvrige tjenester

Med materialer og forbruksmaterialer menes, alle materialer og forbruksmaterialer som enten tilføres vegområdet varig eller fjernes fra vegområdet varig, som en del av kontraktsarbeidet. Slik som, alle komponenter, masser, objekter, sand, salt, maling, sprøytemiddel, toalettpapir til publikumsbygg, såpe til dispensere, fjerning av søppel, avfall etter produksjonen, m.m.

Forbruksmaterialer faktureres etter medgått forbruk, uten noe annet form for påslag enn det som er regulert i C2-19.2. Kopi av faktura fra leverandøren av forbruksmaterialet skal medfølge. Det vil ikke bli gitt anledning for å ta ut rabattordninger i form av volumrabatter ol, uten at dette kommer byggherren til gode i sin helhet.

I de tilfeller byggherren benytter entreprenøren for å innhente tilbud og innkjøp av disse materialene, skal byggherren gis fullt innsyn og medbestemmelse i forhandlingen og valg av tilbydere. Byggherren skal gis anledning til å delta under og etter forhandlingen, og påvirke til en mest mulig optimal leveranse både når det gjelder pris, kvalitet og klima. Entreprenøren skal føre eget regnskap for disse forbruksmaterialene, og gi byggherren fullt innsyn. Byggherren kan når som helst velge å foreta disse innkjøpene selvstendig og stille materialet til disposisjon for entreprenørens utførelse.

Forbruksmateriell som entreprenøren trenger for å gjennomføre kontraktsarbeidet må dekkes gjennom kontraktens enhetspriser. Slik som, slitestål, komponenter til maskiner og utstyr, diesel, bensin, kniver for gressklippere, oljer, kjeder til kjedesager, vaskemidler, utrustning for biler og mannskap, vaskeutstyr, kopipapir, osv.

Byggherren kan pålegge at entreprenøren skal påta seg administrerende og kontrollerende oppgaver overfor andre leverandører for følgende:

- Veisalt / kalsiumklorid
- Lignin
- Asfalt
- Strøgrus/bærelag/pukk/forsterkningslag
- Kummer, rør mm for utførelse av kontraktsarbeidet NS8406, pkt. 23.3.
- Deponiavgifter

- Bompengepasstinger for fakturerbare timer
- Leie av strømiddellager (i de tilfeller byggherren ikke leier dette direkte av utleier)
- Annet

Byggeplassadministrasjon, fremdriftskontroll og rentekompensasjon honoreres med 2 % av fakturasummen. Ytterligere påslag for denne tjenesten må implementeres i kontraktens enhetspriser.

C2-20-Spesielle krav i fremdriftsplanen (NS 8406, pkt. 17)

Entreprenøren skal levere en fremdriftsplan senest to uker etter kontraktsignering som spesifiserer de oppgaver som er nødvendig å gjennomføre for å sikre kontraktsoppstart 01.09.
Entreprenøren foreslår, og byggherren bestemmer detaljeringsgrad.

Etter kontraktsoppstart skal entreprenøren rapportere framdrift og dette skal gjennomgå som eget punkt på byggemøte i henhold til C2-17.68.

Fremdriftsplanen skal til enhver tid vise entreprenørens reelle plan for utførelse og ferdigstilling av arbeidene. Milepæler, tidskritiske avhengigheter og aktiviteter som innebærer risiko skal blant annet fremgå.

I fremdriftsplanleggingen skal det vurderes muligheter for å redusere klimagassutslipp. Det skal vektlegges å optimalisere gjennomføring for å redusere forbruk av drivstoff og minimere miljøbelastning ved arbeidene som skal utføres.

Oppdatert fremdriftsplan som både viser reelt oppnådd fremdrift og videre planlagt reell fremdrift, skal leveres byggherren innen 15. hver måned fra og med andre kalendermåned etter oppstart.

Fremdriftsplanen skal gjenspeile og måle måloppnåelse for den årlige produksjonen. Detaljert på ressurser ned på aktivitetsnivå og ressurs type.

Egen plan for planlegging av vedlikehold som kan utføres i driftskontraktene.

Resultatet av tilsyn og planlagte inspeksjoner jf. C2-17.67, skal danne grunnlag for entreprenørens forslag til vedlikeholdsoppgaver og forslag til fremdriftsplan for disse vedlikeholdsoppgavene. Fremdriftsplanlegging er et kontinuerlig arbeide som skal gjenspeile behov for tiltak og tiltakene skal være prioritert ut ifra kriterier gitt i OSI «Funksjon – Avvik og tiltakstid». Byggherren deltar i den endelige prioriteringen av hva som skal komme til utførelse.

De arbeider som blir prioritert og bestilt til utførelse av byggherren skal entreprenøren ta inn i sin ordinære fremdriftsplan for oppdraget if. C2-20 andre avsnitt.

C2-21-Byggherrens ytelser

C2-21.1. Grunnforhold (NS 8406, pkt. 18.1)

Rapporter og eventuell beskrivelse skal gi entreprenøren grunnlag for egne vurderinger av grunnforholdenes betydning for entreprenørens pris og arbeid.

Entreprenøren kan ikke påberope at de virkelige forhold avviker fra det entreprenøren hadde grunn til å regne med, med mindre det foreligger vesentlig avvik. Dersom det foreligger et slikt avvik, behandles avviket i henhold til NS 8406, pkt. 18.2.

For geologiske rapporter gjelder i tillegg:

Rapport består av en faktadel og en tolkningsdel. Faktadelen gir entreprenøren grunnlag for egne vurderinger av grunnforholdenes betydning for entreprenørens leveranser og arbeid. Tolkingsdelen er byggherrens vurdering av grunnforholdene basert på de foretatte undersøkelsene.

For de fleste arbeider vil det ikke foreligge rapporter om grunnforhold, slik at entreprenøren må utføre selvstendige vurderinger i bakgrunn av dette, før han iverksetter gravearbeider eller liknende. For arbeider som avdekker behov for slik rapport, må byggherren varsles.

C2-21.2 Bruk av byggherrens bygninger og utstyr

Bruk av byggherrens lager, bygninger ol, må skriftlig avtales på forhånd.

Nødnett

Som en del av beredskapen og sikkerheten i denne kontrakten, stiller byggherre nødnett til disposisjon for entreprenøren. Nødnett skal brukes til å dele informasjon og koordinere arbeidsoppgaver.

Nødnett er et verktøy for håndtering av hendelser på vegnettet og oppfyller en viktig rolle som redundant løsning i de tilfeller ordinær telefoni/mobilløsninger ikke fungerer. Nødnett er også en redundant løsning for å kontakte VTS.

Byggherre bekoster lisenser og førstegangsinnkjøp av terminaler og utstyr.

Byggherre vil avholde brukerkurs med en varighet på 6 timer på egnet lokasjon eller digitalt, avhengig av hva byggherre ser som formålstjenlig. Grunnbemanning og driftledelsen må delta på kurset. Byggherre dekker kostnadene for opplæringen.

Det må inngås en utlånsavtale før utlevering av utstyr. Utlånsavtale og plan for opplæring gjennomgås i samhandlingsfasen.

C2-21.3. Tidspunkt for byggherrens ytelser

Byggherrens ytelser vil være fordelt over hele byggetiden. Entreprenøren kan ikke kreve tidligere levering enn det som er nødvendig, og normalt ikke tidligere enn 1 mnd. før utførelse av arbeidsoperasjonen med mindre det er inngått særskilt avtale med byggherren.

C2-21.4 Generelt informasjonsgrunnlag fra byggherren

Entreprenøren skal ha tilgang på relevant informasjon om vegnettet som kontrakten omfatter. Byggherren skal uoppfordret, men også på anmodning, overlevere slik informasjon til entreprenøren.

Byggherren skal holde entreprenøren informert om vedtak som fattes av vegveieren, Statens vegvesen eller av andre myndigheter som har betydning for entreprenørens planlegging og utførelse av drifts- og vedlikeholdsarbeid på vegnettet.

Byggherren vil i kontraktperioden stille til disposisjon for entreprenøren grunnlagsdata som beskriver vegene som inngår i kontrakten, inkludert informasjon om trafikkgrunnlaget.

På samme måte vil byggherren stille til disposisjon tilgjengelige registreringer av objekter, med antall/lengder/arealer/volum e.l., lokalisering og tilstand for entreprenøren.

Entreprenøren vil få tilgang til denne informasjon om vegnettet i hele kontraktperioden i den grad det blir ajourholdt.

Byggherren vil levere tjenester, produkter eller informasjon som beskrevet i dette punktet uten omkostninger for entreprenøren.

C2-21.5 Vær- og klimadata

Byggherren vil i kontraktperioden sørge for at entreprenøren vederlagsfritt får tilgang til informasjon fra værstasjoner i området som omfattes av kontrakten. Entreprenøren skal ikke spre denne informasjonen til andre enn de som trenger informasjonen for utførelse av kontraktsarbeidene.

Entreprenøren er selv ansvarlig for innhenting av meteorologiske diagrammer og data for området som er nødvendig for å utføre sitt kontraktsarbeid.

Entreprenøren må selv sørge for rutiner for å hente slik informasjon når dette er nødvendig, og er selv ansvarlig for å kontrollere relevans, gyldighet og kvalitet på informasjonen.

Byggherren er ikke ansvarlig for konsekvensene av eventuelle feil i informasjon eller bortfall av data.

Entreprenøren må selv sørge for nødvendig utstyr, drift/vedlikehold og oppgradering av dette, for mottak av denne informasjonen.

Veiledning om praktisk bruk av vær- og klimadata finnes også i rapport nr. 4/2005 Meteorologi og klimastasjoner fra Veg- og trafikkavdelingen i Vegdirektoratet, jf. kap. A1.

C2-21.6 Energi-, vann- og avløpskostnader

Kostnader til strøm, vann og avløp til drift av vegutstyr (faste installasjoner, objekter) dekkes av byggherren og inngår ikke i kontrakten. Teleutgifter knyttet til faste installasjoner og objekter dekkes også av byggherren.

C2-22- Byggherrens styringsrett for utførelsen av kontraktsarbeidet

Byggherren har alltid rett til å styre utførelsen av kontraktsarbeidet.

Der entreprenøren har selvstendig ansvar har byggherren likevel rett til å styre utførelsen av kontraktsarbeidet, herunder gi pålegg om endret utførelse og rodeoppsett. Bakgrunnen for dette er kontraktens oppgjørsform, og byggherrens behov for å styre kostnader. Styringsretten skal utøves i dialog med entreprenøren.

Byggherrens styringsrett fritar ikke entreprenøren fra sitt selvstendig ansvar. Dersom entreprenøren mener at byggherrens utøvelse av styringsretten ikke vil lede til oppfyllelse av kontraktens krav, må han varsle byggherren om dette uten ugrunnet opphold. Varselet skal inneholde en begrunnelse for hvorfor utøvelse av styringsretten vil medføre at kontraktens krav ikke oppfylles.

Byggherrens styringsrett omfatter også å kunne benytte tilgjengelig utstyr og maskiner fra kontraktsområdet inn i andre kontraktsområder, som en del av den totale beredskapen i Innlandet fylkeskommune. Slik beredskapsarbeid vil bli godtgjort som en endring i hvert enkelt tilfelle.

C2-23-Samordning

C2-23.1 Samordning mot andre vegholdere og andre som utfører driftsoppgaver i samme område

Entreprenøren kan generelt avtale samordning av utførelsen av kontraktsarbeidet med vegholdere på tilgrensende veger og gang-sykkelveger. Entreprenøren skal forsøke å avtale slik samordning der det er av vesentlig betydning for resultatet av kontraktsarbeidet med hensyn på trafikkssikkerhet og framkommelighet.

I området som omfattes av denne kontrakten, kan det være oppgaver tilknyttet drift og vedlikehold av vegnettet som utføres i henhold til egen avtale. Entreprenøren skal samordne utførelsen av driftsoppgavene med annen entreprenør slik at entreprenørene kan løse sine respektive oppgaver med et resultat som er hensiktsmessig for trafikantene med hensyn på trafikkssikkerhet og framkommelighet, og slik at utførelsen av arbeidet ikke medfører ekstraarbeid for den andre entreprenøren.

Byggherren skal holdes informert om slik samordning, og få kopi av all korrespondanse, referater og avtaler som gjøres.

C2-23-2 Samordning mot kollektivselskaper og andre

Entreprenøren skal avtale samordning av utførelsen av kontraktsarbeidet med kollektivselskaper ol, for å optimalisere driften for brukeren og kunden. Entreprenøren skal ta initiativ til møter og forsøke å avtale slik samordning der det er av betydning for brukerne og publikum med hensyn til trafikkssikkerhet og framkommelighet.

Byggherren skal holdes informert om slik samordning, og få kopi av all korrespondanse, referater og avtaler som gjøres.

C2-23.3 Samordning med andre entrepriser eller byggherrens egne arbeider

Begrepet "prosjektet" i kap. C1 pkt. 17 er å forstå som "vegnettet" i denne kontrakten.

C2-23.4 Grunn og grunneiere

Dersom det er tvil om eiendomsgrenser i forbindelse med kontraktsarbeidet, må entreprenøren kontakte byggherren for avklaring.

Ved behov for grunn utenfor vegområdet for å utføre kontraktsarbeid, skal tiltak avtales med byggherren. Varig erverv av grunn og rettigheter skal besluttet, håndteres og bekostes av byggherren.

Dersom entreprenøren inngår midlertidige avtaler med grunneiere i tilknytning til gjennomføring av kontraktarbeidet, skal byggherren ha avtalen til gjennomsyn før den inngås.

Byggherren skal holdes orientert om alle avtaler med private grunneiere

C2-23.5 Eksisterende kabler, ledninger og andre installasjoner

Entreprenøren er selv ansvarlig for å få påvist eksisterende kabler, ledninger og andre installasjoner i den grad det er nødvendig for utførelse av kontraktarbeidet.

Byggherren skal holdes orientert om alle slike påvisninger.

C2-24-Ekstraordinære værforhold eller andre forhold som er omtalt i kap. C1 pkt. 20 (NS 8406, pkt. 20).

Begrepet "fristforlengelse" i kap. C1 pkt. 20 er også knyttet til å oppnå full oppfyllelse av kontraktens krav. Dersom ekstraordinære værforhold eller andre forhold som er omtalt i kap. C1 pkt. 20 er årsaken til manglende oppfyllelse av kontrakten, skal evt. avvik være så små og kortvarige som mulig.

Når en situasjon med ekstraordinære værforhold inntreffer, plikter entreprenøren umiddelbart å varsle byggherren om dette og når denne situasjonen opphører. Inntil kontraktskravene igjen kan oppnås, skal entreprenørens innsats være det maksimale av hva som er mulig med de ressurser som entreprenøren har angitt er tilgjengelige for gjennomføring av kontrakten.

C2-25-Priser (kap. C1 pkt. 23)

C2-25.1 Prosesser med godtgjørelse fastsatt av byggherren

I kapittel D1 har byggherren fastsatt en månedlig godtgjørelse for en del utstyr og maskiner. Dette gjelder beredskapsutstyr, samt maskiner med mannskap og tilhørende utstyr, som skal være klar for umiddelbar utrykning etter gitte krav.

For egen oversikt over prosesser og priser se kap. D2-I9.

Kostnader ved å opprettholde utstyr, maskiner og mannskap i beredskap som ikke dekkes av byggherrens fastsatte godtgjørelse, skal entreprenøren fordele i henhold til kravene i den enkelte prosess.

C2-25.2 Øvrige kostnader, fortjeneste og risiko, jfr. kap. E5

Som følge av at byggherren har forhåndspriset flere prosesser i kap. D1, kan entreprenør prise øvrig kostnader, fortjeneste og risiko som påløper i kontraktperioden, i kap. E5.

Prisen kan ikke overstige 3% av pkt. 4 i kap. E5.

Posten utgjør et fast vederlag som ikke reguleres som følge av mengdeendringer. Verken byggherren eller entreprenør kan kreve justering av beløpet som følge av økte eller reduserte mengder. Faktureres i henhold til kap. C2-26.2.

C2-25.3 Generelle prisbestemmelser

Prisene skal være i norske kroner.

Enhetsprisen for hver enkelt prosess skal dekke alle kostnader som er nødvendige for å levere og utføre arbeidene. Dette inkluderer blant annet utgifter til drivstoff, skader, slitasje, servicekostnader, tariff lønn med feriepenger og arbeidsgiveravgift, samt arbeidsvarsling, trafikkavvikling og alle relevante sikkerhetstiltak fastmontert på biler, maskiner og utstyr.

Prinsippet om at enhetsprisen for hver enkelt prosess skal dekke alle kostnader som er nødvendige for å levere og utføre arbeidene, gjelder ikke prosesser der oppdragsgiver har fastsatt enhetsprisen, og det er spesielt angitt at eventuelle øvrige kostnader fritt kan fordeles på andre enhetspriser.

Følgende kostnader skal inngå i kontraktens priser, men kan fritt fordeles på enhetsprisene etter entreprenørs eget skjønn:

- Rigg og andre generalomkostninger for å levere de arbeider som forventes gjennom kontraktsdokumentenes krav
- Entreprenørs fortjeneste og risiko
Alle kostnader tilknyttet øvrige krav og kontraktsbestemmelser som ikke nødvendigvis er relatert til egen prosess i konkurransegrunnlaget, eksempelvis (men ikke begrenset til):
 - kostnader til støttefunksjoner
 - kostnader for tiltransport, opprigging, klargjøring og nedrigging.
 - kostnader for anskaffelse, leie og bruk av riggplass, tomt, bygninger og utstyr
 - kostnader for anskaffelse av materialer som benyttes
 - leveringsavgifter som ikke dekkes særskilt av byggherren iht. kap. D1
 - krevd dokumentasjon og rapportering

- utarbeidelse, oppfølging og revidering av kontrollplaner, fremdriftsplaner, tiltaksplaner, beredskapsplaner, arbeidsvarslingsplaner og øvrige andre planer
- oppfølging, inspeksjoner, kontroll, dokumentasjon og rapportering av at arbeidet er levert i henhold til kontraktens krav.
- ivaretagelse av helse, arbeidsmiljø, ytre miljø og sikkerhet
- deltakelse i møter, samlinger, kurs
- nødvendig opplæring av personell for å ivareta kontraktens krav til leveranser

Bomplasseringer som følger av kontraktsarbeider som er dokumentert gjennom automatisk driftsinformasjonssystem C2-17.66.1 refunderes, jf. C2.19-2.

Kostnader i forbindelse med skader påført objekter av kjent/ukjent motorvogn, som beskrevet i kap. C2-16.5, skal ikke innregnes i enhetsprisene på hovedprosessene i D1. Ved utbedring av slike skader dekkes materialet iht. kap. C2-19, med mindre det er tatt fra byggherrens lager. Det samme gjelder for skader påført av Forsvaret eller skader som blir dekket i forbindelse med arrangement. Kostnader utover det som kan inndeckes av C2-19, må varsles i hvert enkelt tilfelle og godkjennes på forhånd.

C2-25.4 Basis for priser i kontakten

Kontrakten er basert på de offentlige bestemmelser (påbud, forbud o.l.) som var kunngjort 14 dager før tilbudsfristen og der dato for ikrafttredelse framgår av kunngjøringen.

Endringer av slike forutsetninger, som ikke dekkes av annen indeksregulering, gir partene rett til regulering av kontraktssum.

C2-25.5 Prisregulering

Endringer i prisnivå etter tilbudsfristens utløp, gir rett til tillegg til eller fradrag fra kontraktens priser.

Avregning skal finne sted kvartalsvis og etter at de nødvendige statistikker for vedkommende kvartal er blitt offentliggjort.

Endringsbeløpet for avregningsperioden beregnes etter formelen:

$$e = A \times (T / T_0 - 1)$$

A = Summen av avdragsnotaer for avregningskvartalet basert på kontraktens priser (eksklusive merverdiavgift) og uten fradrag for eventuelt lån eller forskudd og innestående beløp.

I verdien for A inkluderes også tilleggsnotaer for utført arbeid basert på kontraktens prisgrunnlag. Eventuell kontraktsmessig justering av riggekostnader (generalomkostninger) på grunn av mengdejustering tas ikke med i verdi for A.

T0 = Indekstallet for det kvartalet tilbudsfristens utløp faller i.
T = Indekstallet for avregningskvartalet.

[Statistikk for veg i dagen:

Verdi av T og T0 beregnes ut fra Statistisk Sentralbyrås "Kostnadsindeks for drift og vedlikehold av veger. Drift og vedlikehold av veger i alt".

Fakturaer knyttet til skader som er omhandlet i kap. C2-16.5, har egne prisreguleringsrutiner (jf. kap. C2-16.5). Disse skal ikke tas med i beregningsgrunnlaget for de ordinære kvartals vise prisreguleringsfakturaene.

Samhandlingsprosessen reguleres bare ved endringer knyttet til gjennomføring av samhandlingsprosessen før kontraktens oppstart, ikke ved øvrige endringer i kontraktsarbeidet.

C2-26-Fremdriftsbetaling, mengdekontroll, fakturering og forskudd (kap. C1 pkt. 23.2 og 23.3)

C2-26.1. Fremdriftsbetaling

Entreprenøren skal utarbeide forslag til faktureringsplan for tilgjengelighet av maskiner og utstyr.

Entreprenøren skal i samråd med byggherren gjennomgå forslag til faktureringsplan for hvert enkelt kalenderår i kontraktsperioden. Faktureringsplanen skal foreligge innen 15. september for det første kalenderåret. For de øvrige kalenderår i kontraktsperioden skal forslaget foreligge innen 15. desember det forestående kalenderåret

Faktureringsplanen er ikke gyldig før denne er godkjent av byggherren. Eventuelle endringer som måtte bli avtalt mellom partene etter at faktureringsplanen for vedkommende kalenderår er godkjent, kan avtales tatt inn i endret faktureringsplan, eller håndteres etter egen avtale mellom partene.

Variable mengder

Plan for og fakturering av variable mengder skal gjenspeile den reelle produksjonen. Planen for variable mengder er på ingen måte forpliktende for byggherren, men er ment som et hjelpemiddel for byggherrens budsjettarbeide.

C2-26.2 Fakturering

Entreprenøren kan ikke kreve avdrag av kontraktssummen for det som er tilført byggeplassen av materialer og varer før de er innbygget med mindre det er egne prosesser i kapittel D1 som tilsier oppgjør før innbygging, jf. NS 8406, pkt. 23.3.

For forbruksmateriell slik som strøsand, salt ol. som mellomlagres på avtalte deponier/lager, er deponiet å betegne som om materialene er innbygd. Mengden mellomlagring av materialer på deponier/lager skal avtales med byggherren i forkant.

Prossesser i kap. D1 med enhet måned skal faktureres når måneden er slutt iht. avtalt faktureringsplan. Fakturaene skal identifisere periode og prosess iht. faktureringsplanen. Det skal ikke faktureres for tjenester som ikke er levert, og det skal herunder heller ikke faktureres for perioder der arbeidet har vært stoppet pga streik eller lock-out. Dersom entreprenøren likevel fakturerer for tjenester som ikke er levert, kan byggherren holde tilbake et beløp som tilsvarer den aktuelle tjenesten.

Prisen som en lagt inn i kap. E5 for «Øvrige kostnader, fortjeneste og risiko» fordeles lineært og faktureres månedlig.

For fakturering av prosesser og arbeider som inneholder variable mengder (ikke rundsumprosesser), gjelder slike bestemmelser:

- Ved bestillinger der produktleveransen strekker seg over mer enn 28 dager, sendes faktura pr. bestilling og måned.
- Ved øvrige bestillinger, sendes faktura pr. bestilling, etter at arbeidene er avsluttet.
- For arbeider som er omtalt i kap. C2-16.5, skal det totale fakturabeløpet samsvare med fakturabilaget i tilhørende rapport omtalt i kap. C2-16.5.

Alle oppgaver og arbeider som skal faktureres iht. kontrakten, vil bli strukturert i bestillinger etter nærmere anvisning fra byggherren.

Faktura for tilgjengelighet og variable mengder for den foregående måneden i sin helhet skal være mottatt hos byggherren senest innen den 15. påfølgende måned, samtidig med foregående måneds rapportering

Forhold som av en viktig årsak ikke er fakturert innen fristen, skal omtales i månedsrapporten for foregående måned opplistet pr bestilling, med årsak, stipulert kostnad og når det forventes å bli fakturert.

Faktura for prisregulering skal være mottatt hos byggherren senest 28 dager etter at indekstallet for avregningskvartalet foreligger.

Faktura for prisregulering skal være spesifisert for hver enkelt bestilling den gjelder for.

Fakturagebyr, purregebyr, behandlingsgebyr eller andre tillegg betales ikke.

Byggherren plikter å betale innen 30 dager etter at han har mottatt faktura, se LOV- 1976- 12-17-100 Lov om renter ved forsinket betaling, § 2.

Entreprenøren skal fortløpende levere tilstrekkelig dokumentasjon for utførte mengder, som dokumentasjon på at det utførte er i samsvar med det som faktureres. Entreprenøren skal videre som grunnlag for delmålebrev eller annen tilstrekkelig dokumentasjon for utførte mengder, ha utført nødvendige oppmålinger, som sannsynliggjør mengdene i utførelsen.

For de deler av utførelsen som ikke senere lar seg kontrollmåle, og entreprenøren ikke har varslet byggherren i tide, kan entreprenøren bare kreve oppgjør for slike mengder som byggherren måtte forstå har medgått, jf. NS 8406, pkt. 23.3.

Er ikke annet avtalt, vil måling og annen dokumentasjon i strid med kontraktens krav og måleregler ikke gi rett til betaling for utført arbeid. Har ikke kontrakten anvendelige måleregler, skal måling skje i henhold til allment akseptable oppmålingsregler, jf. NS8406, pkt. 23.3.

For bestillinger som er avsluttet eller der det er fakturert for mer enn 50 % av bestillingens verdi, uten at tilstrekkelig dokumentasjon for utførte mengder er levert, så vil byggherren holde tilbake fakturert beløp på disse bestillingene.

Innlandet fylkeskommune krever elektronisk faktura levert i EHF format fra sine leverandører.

Fakturaadressen er organisasjonsnummeret: 920 717 152

Faktura stiles til: Innlandet fylkeskommune, Fakturamottak, p.b. 4043
Bedriftssenteret, 2306 Hamar.

For å kunne behandle en faktura fra en entreprenør må den være merket med følgende informasjon:

- fakturaadresse
- navn på byggherrens representant eller byggeleder med bestillers identitetsnummer
- ansvarskode
- kontraktsnummer
- saksnummer i arkivsystemet til Innlandet fylkeskommune (fås av byggeleder)

Nødvendig opplysninger som det refereres til fås av byggherrens representant eller byggeleder.

Endringer og enkeltbestillinger skal faktureres enkeltvis slik at hver endring og enkeltbestilling faktureres i egen faktura. Ved endringsarbeider og bestillingsarbeider av lengre varighet kan entreprenøren kreve avdrag på grunnlag av det som er utført, men ikke oftere enn hver måned. Ved fakturering i

henhold til endringsordre eller bestilling skal endringsordren eller bestillingen vedlegges fakturaen, jf. NS 8406, pkt. 23.3.

Byggherren skal gjennomgå og godkjenne timelister før fakturering.

C2-26.3 Forskudd

Det utbetales ikke forskudd.

C2-26.4 Innestående beløp

Bestemmelsene i kap. C1, pkt. 23.3, 5. avsnitt, om innestående beløp settes ut av kraft.

C2-27-Regningsarbeider (kap. C1 pkt. 23.4)

Byggherren kan alltid styre utførelsen av regningsarbeid.

Regningsarbeid skal avtales skriftlig før arbeidet påbegynnes med mindre annet er avtalt. Entreprenøren plikter å varsle byggherren når regningsarbeid starter.

Regningsarbeider gjøres opp etter medgåtte timer for mannskap og maskiner. Alle timepriser i kap D1 og E4 skal minst inkludere alle entreprenørens utgifter, samt påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste.

Det betales bare for effektiv tid.

Det betales ikke for ventetid, transport, maskinstell og reparasjon.

Eventuell prisregulering foretas iht. gjeldende bestemmelser.

Fortrinnsvis skal enheter i kap. D1 benyttes. Disse suppleres med enheter i kap. E4 i samarbeid med byggherren.

Timepriser mannskap

Timepriser for entreprenørens egne og innleide mannskap inkluderer bil, verneutstyr, håndverktøy og nødvendig bærbart utstyr som strømaggregat, motorsag o.l.

Merkostnader for overtidsarbeid skal ikke honoreres uten at dette på forhånd er godkjent av byggherren.

Timepriser maskiner

For byggherrens innleie av entreprenørens egne og innleide maskiner, betales i henhold til entreprenørens liste over maskintimepriser i kap. E4 eller enhetspriser i kap. D1.

For ventetid som skyldes byggherrens forhold betales 50 % av de oppgitte timepriser for maskiner eksklusiv fører. Førerlønn settes lik timepris for mannskap.

Maskiner som benyttes, men som ikke er prissatt på entreprenørens liste over maskintimepriser i kap. E4, avregnes etter den pris som er oppgitt på den maskin som ligner mest, eventuelt med en middelvei mellom priser for lignende maskiner på listen.

Materialer

Medgåtte materialer innkjøpt av entreprenøren, betales i henhold til faktura fra materialleverandør etter bestemmelsene i kap. C2-19.2.

Byggherrens rett til innsigelse

Selv om byggherren ikke innen 14 dager etter at han mottok oppgavene over arbeidstid og materialforbruk har fremsatt skriftlig innsigelse, er retten til å fremsette innsigelser i behold dersom entreprenøren ved avregningen ikke har overholdt reglene i kap. C1 pkt. 23.4.

C2-28-Sanksjoner

C2- 28.1 Administrative bestemmelser og levering

Byggherren kan foreta trekk i oppgjøret etter dokumentert mangel ved følgende forhold:

1. Manglende administrasjon av kontraktsarbeidene (listen under er ikke uttømmende)
 - Manglende administrativ bemanning, jf. A3-8.2
 - Manglende planer for utførelse av kontrakten
 - Manglende ledelsessystem for kvalitet og miljø
 - Manglende revisorerklæring som bekreftelse på at entreprenøren har innført et ledelsessystem for kvalitet og et ledelsessystem for miljø i henhold til kontraktens krav
 - Manglende egenkontroll av arbeidene
 - Manglende egenrevisjon
 - Manglende ressurser eller utstyr beskrevet i kontrakten
 - Manglende rapportering
 - Uønsket oppførsel som entreprenøren svarer for
 - Manglende respons på beredskaps- eller vakttelefoner
2. Annet resultat, tilstand og funksjon som ikke er ivaretatt etter avtale
3. Manglende oppfyllelse av krav i kravspesifikasjon klima og miljø (kap. A3-8.6)
4. Avtalte tidsfrister

Byggherren skal varsle entreprenøren om forholdet, og entreprenøren skal få anledning til å gi sin forklaring.

Byggherrens beslutning om trekk og størrelsen på trekket skal foretas på grunnlag av mangelens alvorlighetsgrad og konsekvens for trafikantene, klima og miljø, kapitalforringelse eller entreprenørens besparelse. Størrelsen på trekket skal være minimum kr 10.000,- og maksimalt kr 200.000,- for hvert besluttet trekk.

Byggherren kan, etter forutgående behandling av mangelen overfor entreprenøren, bestille arbeidet utført av annen utførende for entreprenørens regning. Byggherrens egne kostnader vil bli tillagt regningen til entreprenøren.

For mangel i forhold til krav angitt i kap. A3-8.2 vedrørende entreprenørens administrative bemanning, vil det bli trukket kr 75.000,- for hver måned kravet ikke er oppfylt.

Trekk i oppgjøret skal meddeles på byggemøte og entreprenøren skal utstede kreditnota innen neste byggemøte.

Dersom mangler ikke utbedres i henhold til frist gitt av byggherren, anses dette som en ny mangel. Gjentakelse av tidligere sanksjonert mangel kan føre til ytterligere skjerpet sanksjon.

C2-28.2 Sanksjoner ved brudd på bestemmelsene i C2-6.1, C2-6.2, C2-6.3, C2-6.4 og C2-6.5

Dersom det fremkommer brudd på kontraktsbestemmelser knyttet til:

- personell, jf. punkt C2-6.1
- ansatte og deres lønns- og arbeidsvilkår, jf. punkt C2-6.2
- rapportering i samsvar med skatteforvaltningsloven, jf. punkt C2-6.3
- språkkrav, jf. punkt C2-6.4
- krav til faglærte håndverkere, jf. punkt C2-6.5

kan byggherren iverksette følgende tiltak:

1. Fastsette kort frist for å bringe forholdet i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Dersom forholdet ikke er rettet innen fristen løper dagmulkt som er 1 promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn 10 000 kr pr. hverdag. Mulkten løper til forholdet er brakt i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Mulkt påløper for hver ulik kategori (punktene C2-6.1 – C2-6.5) kontraktsbruddene er knyttet til. Entreprenøren er tilsvarende ansvarlig for sine underentreprenører hvor kontraktsbrudd er konstatert.
2. Dersom fastsatt frist etter punkt 1 overskrides med mer enn 5 arbeidsdager kan byggherre i tillegg kreve at arbeidet omfattet av kontraktsbruddet stanses inntil forholdet er i samsvar med kontraktsbestemmelsen. Dersom byggherre anser kontraktsbruddet

- som en sikkerhetsrisiko, kan arbeidet for berørte arbeidere kreves stanset umiddelbart.
3. Dersom fastsatt frist etter punkt 1 overskrides med mer enn 10 arbeidsdager kan byggherre heve kontrakten i den grad forholdet kan anses som vesentlig mislighold iht. kap. C1 pkt. 29.

C2-28.3 Forhold knyttet til lærlinger (pkt. C2-7)

Byggherren kan holde tilbake inntil 1 prosent av kontraktssummen dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntre. Før tilbakeholdelse kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt entreprenøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om tilbakeholdelse om så ikke skjer. Dersom kravet ikke er oppfylt ved overtakelse, ilegges det en sanksjon på inntil 1 prosent av kontraktssummen.

C2-28.4 Forhold knyttet spesielt til SHA og YM

Ved manglende bruk av påbudt personlig verneutstyr, eller andre brudd den enkelte arbeidstaker svarer for, vil det først bli gitt skriftlig advarsel, deretter skriftlig bortvisning fra arbeidsstedet.

Byggherrens økonomiske krav knyttet til entreprenørens kontraktsbrudd jf. kap. C1 pkt. 23.3 siste avsnitt, begrenses ikke til kontraktens gjenstand, men omfatter også brudd på kontraktsbestemmelser knyttet til SHA og YM

Dersom entreprenøren eller underentreprenører unnlater å utarbeide sikkerhetsrutiner eller å etterkomme anvisninger for å ivareta SHA eller YM, kan byggherren iverksette følgende tiltak:

- Stanse arbeidet inntil forholdet er brakt i orden. Dette gir ikke entreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.
- Fastsette kort frist for iverksetting av tiltak. Byggherren kan selv sørge for å få tiltak gjennomført eller iverksatt for entreprenørens regning hvis ikke entreprenøren selv gjennomfører tiltaket innen gitt frist.
- Ved konstatert brudd på kontraktsbestemmelsene om HMS, og entreprenøren ikke har rettet opp forholdet innen en gitt tidsfrist, kan byggherren heve kontrakten.

Ved gjentatte brudd på kontraktsbestemmelsene om HMS kan entreprenøren bli utelukket fra fremtidige kontrakter med Innlandet fylkeskommune. Der entreprenøren er et arbeidsfellesskap (leverandørgruppe) gjelder utelukkelsen begge deltagerne eller alle der det er flere enn to.

C2-29-Sluttoppgjør og mislighold (NS 8406, pkt. 25 og pkt. 29)

Alle kostnader, herunder rigg og drift, skal være inkludert i enhetsprisene i kap D1 og i timeprisene i kap E. Entreprenøren har derfor ikke krav på riggregulering, jf. kap. C1 pkt. 25.1.

Endring i bevilgningstakt, standard, standardklasse, veglengde eller andre tilsvarende endringer gir ikke entreprenøren mulighet til å heve kontrakten, med mindre endringen vil innebære et vesentlig mislighold av byggherrens kontraktsforpliktelser, jf. kap. C1 pkt 29.1.

C2-30-Arbeid med reklamasjonsansvar

Byggherren skal informere entreprenøren under samhandlingen om alle objekter som har gjensstående reklamasjonsfrist knyttet til annen leverandør.

Alle arbeider i kontraktsperioden har reklamasjonstid i henhold til kap. C1, pkt. 27, med mindre annet framgår av bestillingen.

Alle konstruksjonsmessige arbeider (tilføring, utskifting eller oppgradering av objekt) i kontraktsperioden skal ha reklamasjonstid i henhold til kap. C1, pkt. 27.

Reklamasjonstiden regnes fra byggherren har godkjent resultatet av arbeidet, ref. bestemmelser om overtagelse i C2-31.3. Dette stadfestes i eget dokument eller referat fra byggemøte.

Entreprenøren skal føre en egen oversikt som gjennomgås og overleveres i byggemøtene på objekter med gjensstående reklamasjonsansvar og med reklamasjonsfrist.

C2-31-Avlevering og overtagelse

C2-31.1 Avlevering fra byggherre til entreprenør ved kontraktsoppstart

Forberedelse

Byggherren vil ta initiativ til en avleveringsforretning senest tre måneder før kontraktsarbeidene starter. Byggherren skal samtidig legge fram plan for gjennomføring av avleveringsforretningen, herunder opplegg for befaring av vegnettet med dokumentasjon som er relevant for kontrakten.

Avlevering

Ved oppstart av kontrakten skal det foretas oppstartsbefaring som grunnlag for avleveringsforretning. Byggherren fører protokoll.

Oppstartsbefaringen inkluderer:

- Befaring av vegnettet etter omforent opplegg
- Dokumentasjon av tilstanden på objekter som er relevant for kontrakten
- Dokumentasjon av eventuelle arbeider som står til rest fra annen kontrakt
- Dokumentasjon av eventuelle arbeider med garantiansvar
- Gjennomgang av beredskapsmateriell
- Gjennomgang av særskilte forhold på vegnettet som entreprenøren må ivareta eller hensynta gjennom sine arbeider

Der kontrakten inkluderer vegnett som tilkommer kontrakten på tidspunkt undervegs i kontraktperioden, gjennomføres supplerende befaring med tilhørende oppdatering av avleveringsforretningen når aktuelt vegnett tilkommer kontrakten.

C2-31.2 Overtagelse fra entreprenør til byggherre ved kontraktsavslutning

Forberedelse

Entreprenøren skal ta initiativ til en overtagelsesforretning senest fire måneder før kontraktens utløp.

Entreprenøren skal til påfølgende byggemøte legge fram forslag til plan for gjennomføring av overtagelsesforretningen. Denne skal inkludere sluttvurdering av tilstanden på vegnettet og de utførte kontraktsarbeider samt sluttrapportering fra entreprenøren.

Overtagelse

Ved avslutning av kontrakten skal det foretas sluttbefaringer som grunnlag for overtagelsesforretning. Byggherren fører protokoll.

Sluttbefaring inkluderer:

- Befaring av vegnettet etter omforent opplegg
- Digital dokumentasjon av tilstanden på vegnettet, jfr. kap. C2.17.51.3
- Digital dokumentasjon av tilstanden på objekter, jfr. kap. C2.17.51.3
- Gjennomgang av reklamasjonsansvar

Entreprenøren skal utarbeide liste over utførte kontraktsarbeider med reklamasjonsansvar utover kontraktperioden.

C2-31.3 Overtagelse av objekter som tilføres/endres/fornyes/utbedres/repareres i kontraktsperioden

Ved ferdigstillelse av objekter som er bygd eller installert av entreprenøren, skal det foretas overtagelsesforretning eventuelt med befaring.

Objektet skal føres inn i listen over entreprenørens reklamasjonsansvar.

Ved overtagelse i kontraktsperioden, skal objektet inngå i entreprenørens kontraktsansvar, dersom ikke annet er avtalt.

Objekter bygd eller ferdigstilt av andre en entreprenør, vil kunne bli tiltransportert under kontraktsperioden. Byggherren vil fortløpende overlevere nødvendig dokumentasjon for disse.

Skjema D2-S7 skal benyttes som protokoll.

C2-32-Forlengelse av kontrakt

C2-32.1 Generelt

Byggherren har opsjon på tolv måneders forlengelse av kontrakten. Forlengelse av kontrakten innebærer at kontrakten videreføres i henhold til kontraktens bestemmelser, og at tidspunkt og frister for overtagelse og sluttoppgjør flyttes tilsvarende.

Byggherren skal senest 1. mai det året kontrakten utløper skriftlig varsle entreprenøren om opsjonen vil bli benyttet.

Dersom kontrakten forlenges iht denne bestemmelsen med en kortere varsel en 6 måneder (senere enn 1. mars), godtgjøres entreprenøren kr. 200.000,- som kompensasjon for generelle kostnader og øvrige ulemper.

C2-32.2 Regulering av prosesser

Mengder for opsjonsåret er lik mengde på enhetsprisprosesser i kontrakten delt på opprinnelig varighet.

C2-32.3 Øvrige bestemmelser

Kontrakten har flere bestemmelser som er relatert til kontraktssummen. Dersom kontrakten forlenges iht. bestemmelsen i dette punktet, gjelder følgende tillegg og endringer til kontraktens øvrige bestemmelser:

Kap. C1, pkt. 19.1, tredje avsnitt og kap. C1, pkt. 28, tredje avsnitt:

«kontraktssummen» endres til «summen av kontraktssummen, for den opprinnelige varighet tillagt summen av forlengelsen i henhold til kap. C2-32.».

- Kap. C2-6.3, siste avsnitt:

Hjemmelen omtalt i dette avsnittet gjelder også fakturerte beløp knyttet til opsjonsperioden.

- Kap. C2-25.4, andre avsnitt:

Bestemmelsen i dette avsnittet gjelder også for utbetalinger knyttet til opsjonsperioden.

C2-33-Tvisteløsning (kap. C1 pkt.31)

C2-33.1. Minnelige løsninger

Twister mellom partene om kontraktsforholdet bør søkes løst i minnelighet.

Håndtering av twister mellom kontraktspartene, skal prinsipielt løses, eller avklares for framtidig løsning, på lavest mulig nivå (prosjektnivå) og skal da forankres i byggemøte. Hvis en ikke kommer til enighet og løsning av saken på prosjektnivå, innenfor en tidsramme på 3 måneder, etter at saken er fremmet, skal saken løftes til samarbeidsmøte hvor byggherrens og entreprenørens ledelse deltar, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse.

Hvis samarbeidsmøtet heller ikke fører til en løsning av saken, kan partene bringe inn en uavhengig part med nødvendig erfaring og kompetanse for å ta stilling til tvistes spørsmålet og komme med forslag til hvordan saken kan løses.

Som grunnlag for sin vurdering av saken, skal den oppnevnte uavhengige part motta et kort, skriftlig, innlegg fra hver av partene innen 5 dager. Innlegget skal ha vedlagt den dokumentasjon partene vil påberope seg. Hvis nødvendig kan eksperten innhente mer informasjon fra partene, enten ved å avholde et møte, eller ved å be om ytterligere skriftlig dokumentasjon/ forklaring.

Den uavhengige parten skal gi et skriftlig råd til hvordan tvisten kan løses, innen 14 dager fra all informasjon er innhentet. Rådet skal være begrunnet og legges frem i et samarbeidsmøte hvor representant(er) fra byggherrens og entreprenørens ledelse deltar, i tillegg til partenes stedlige prosjektledelse, for endelig beslutning. Endelig beslutning kan bety at partene blir enig om hvordan tvisten skal løses eller at tvisten er av en slik art at partene blir enig om at tvisten skal avklares av domstolene.

Kostnader forbundet med bruk av uavhengig part skal deles likt mellom partene.

C2-33.2. Tvisteløsning

Hedmarken og Østerdal tingrett skal være verneting for alle søksmål som måtte utspringe av kontrakten.

C2-33.3. Parter i tvist

For tvister som gjelder fylkesveg og som entreprenøren vil forfølge ved klage eller søksmål, er fylkeskommunen ved fylkesordføreren rett part. Det samme gjelder søksmål som fylkeskommunen måtte ha mot entreprenøren.

C2-34-Helse, miljø og sikkerhet - generelt

Med HMS menes her summen av ivaretagelse av både sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) samt ivaretagelse av ytre miljø (YM). Disse behandles temavis nedenfor.

Entreprenøren skal drive et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, jf. forskrift av 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) gjøres gjeldende for denne kontrakten.

Alle avtaler med underentreprenører skal inneholde bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på arbeidsstedet, oppfølging og rapportering som anvendt i denne kontrakten.

Byggherren utpeker SHA-koordinator innenfor sin byggherreorganisasjon. SHA-koordinator er «koordinator utførende» etter byggherreforskriften.

Entreprenøren skal uten ugrunnet opphold informere byggherren dersom Arbeidstilsynet eller andre tilsynsmyndigheter har foretatt kontroll eller gitt pålegg om å stoppe arbeidet, utbedre systemfeil eller liknende som gjelder gjennomføring av kontraktarbeidet. BH skal ha innsyn i rapport/dokumentasjon ved forespørsel.

C2-35-Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø - SHA

C2-35.1 Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø - SHA-plan

Før kontrahering utarbeider byggherren en SHA-plan (plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø) for kontrakten. Entreprenøren skal utarbeide plan og tiltaksbeskrivelser for håndtering av risikofylte arbeider, som omtalt under Risikovurdering. Disse skal knyttes til SHA-planen som definert etter Byggherreforskriften.

SHA-planen ajourføres av byggherren, og ajourført SHA-plan skal til enhver tid være tilgjengelig for begge parter. Entreprenøren skal levere relevant informasjon om sin virksomhet (risikovurderinger, sikkerjobbanalyser, endringer og andre relevante dokumenter) til byggherren slik at byggherren kan ajourholde SHA-planen.

SHA-plan skal oppdateres og lagres i byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG.

Entreprenøren skal sørge for at SHA-planen er kjent hos alle arbeidsgivere og enmannsbedrifter. Arbeidsgivere skal informere sine arbeidstakere, herunder innleide, om planen.

C2-35.2 Risikovurdering

Byggherrens risikovurdering er en del av SHA-planen.

Entreprenøren skal utføre risikovurdering med utgangspunkt i byggherrens risikovurdering. Risikovurderingen skal implementeres i entreprenørens HMS-system. Entreprenøren skal også vurdere om det er andre risikoforhold enn de byggherren har beskrevet som kan være av betydning, og disse skal eventuelt meldes byggherren så snart som mulig.

Entreprenøren skal sørge for at det finnes arbeidsinstruks for aktiviteter som medfører særlig fare for liv og helse.

Arbeidsinstrukser skal forelegges byggherren senest én uke før oppstart av de aktuelle arbeidsoppgavene. Hvilke vurderinger som er gjort skal kunne fremlegges skriftlig.

Entreprenøren kan ikke påberope fremleggelse for byggherren som begrensende for sine forpliktelser etter dette punktet. Arbeidsinstrukser for relevante risikoutsatte arbeidsoperasjoner skal oppbevares hos hovedbedrift. Den enkelte virksomhet skal oppbevare alle aktuelle arbeidsinstrukser, gjennomgå og informere alle aktuelle arbeidstakere om hvordan disse arbeidsoppgavene utføres på en sikker måte.

Sikker jobbanalyse skal skje så tett opp til utførelse som mulig og involvere de som deltar i arbeidet og signeres av disse.

C2-35.3 HMS-kort

Entreprenøren skal sørge for at alle som utfører arbeid på kontrakten har gyldig HMS-kort fra og med første dag på arbeidsplassen. Som gyldig HMS-kort regnes kort som beskrevet i «Forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser» med senere endringer. Byggherren har krav på innsyn og kopi av HMS-kort.

HMS-kortene skal skannes i appen HMSREG 365. Personell legges til i mannskapslisten for prosjektet i byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG.

Byggherre kan bortvise personer uten gyldig HMS-kort.

Ved unntak skal personens identitet bringes på det rene, sammen med annen dokumentasjon som gir grunnlag for unntak.

Med unntak menes:

- Nyansatte og ansatte som bytter arbeidsgiver og som kan fremvise et midlertidig HMS-kort med QR-kode fra utgiver av HMS-kortet
- Personer på tiltak fra NAV som kan fremvise en bekreftelse fra NAV
- Elever som har praksis som kan fremvise en bekreftelse fra skole
- Flyktninger med introduksjonsprogram som kan fremvise en bekreftelse fra kommune
- Utenlandske arbeidstakere på engangs kortvarige arbeidsoppdrag, dersom det kan fremvises kopi av RF 1199 eller utskrift fra Altinn.no hvor lengde av oppdrag fremgår
- Personer som utfører kortvarig arbeid.
- Ferievikarer som kan fremvise dokumentasjon på arbeidsforholdets lengde

Frem til HMS-kortet er mottatt aksepterer oppdragsgiver gyldig HMS-kortbekreftelse med QR-kode fra Arbeidstilsynet sammen med gyldig identifikasjon. Ordrebekreftelse, søknadsskjema og lignende akseptereres ikke som HMS kort.

C2-35.4 Føring av oversiktsliste

SHA-koordinatoren skal til enhver tid ha oversikt over alle som utfører arbeid på arbeidsstedet. For at byggherren skal kunne ivareta denne oppgaven på en tilfredsstillende måte, skal entreprenøren daglig føre oversiktsliste i samsvar med krav i forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften).

Oversiktslister skal føres inn i byggherrens elektroniske HMS-system – HMSREG.

Personer som leverer varer, og andre som i kortere perioder befinner seg innenfor arbeidsområdet uten å delta i kontraktsarbeidet, omfattes ikke av disse bestemmelsene.

C2-35.5 Hovedbedrift og samordningsansvar

Entreprenøren er hovedbedrift med ansvar for samordningen av de enkelte virksomheters helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i henhold til arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften.

Den person som ivaretar samordningsansvaret klarlegges i samhandlingsfasen, og navnet tas med i SHA-planen.

Entreprenør har ansvaret for inntakskontroll på kontraktsarbeidet. Dette ansvaret kan ikke delegeres. Ved inntakskontrollen skal det som minimum foretas en utsjekk av nødvendig dokumentasjon eksempelvis kompetansebevis og sertifikater for maskinførere, HMS-kort og lovpålagt HMS-opplæring. Det skal gis informasjon om SHA-planen, samt resultatet av samhandlingsprosessen.

Dersom byggherrens egne arbeidstakere i perioder oppholder seg innenfor kontraktens naturlige arbeidsområde, er entreprenøren ansvarlig for samordning av verne- og miljøarbeidet.

Dersom det oppstår tilfeller med flere samtidige entrepriser på samme sted, vil en av entreprenørene i de aktuelle entreprisene bli utpekt til hovedbedrift etter Arbeidsmiljøloven og Internkontrollforskriften. Dette innebærer at hovedbedriften sørger for at det tas tilstrekkelig hensyn til andre virksomheter på eller i nærheten av bygge- eller anleggsplassen.

Det kan avtales, og skal i så fall dokumenteres, at en annen av byggherrens kontraktsparter midlertidig utpekes til hovedbedrift for et avtalt tidsrom.

Byggherren skal varsles umiddelbart dersom entreprenøren oppdager at det kommer til å bli/blir samtidig arbeid på flere entrepriser på samme sted. Dette for at hovedbedrift skal kunne utpekes, eller å unngå samtidig arbeid på samme sted.

Byggherren sender inn forhåndsmelding til Arbeidstilsynet senest en uke før arbeidene starter. I forkant av dette må alle virksomheter være registrert og godkjent i HMSREG. Hovedbedrift må holde leverandøroversikten ajour gjennom hele kontraktsperioden.

Entreprenøren skal sørge for at forhåndsmeldingen, med ajourført oversikt over alle virksomheter, til enhver tid henger oppe godt synlig på bygge- eller anleggsplassen.

C2-35.6 Besøkende til anleggsområdet

Den som mottar besøk er ansvarlig for å varsle byggherre og hovedbedrift før de får adgang til bygge- og anleggsområdet. Vedkommende er ansvarlig for at besøkende er gjort kjent med sikkerhetsregler samt bruk av verneutstyr etc.

Alle besøkende til bygge- og anleggssområdet skal følge kravene til personlig verneutstyr.

C2-35.7 Opplæring og kompetanse

Entreprenøren skal sørge for at det gis opplæring i risiko og helsefarer ved utførelse av kontraktsarbeidet.

Entreprenøren skal utarbeide instruks og om nødvendig gi opplæring i bruk av personlig verneutstyr.

Kvalifikasjoner og gjennomført opplæring skal dokumenteres i byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG.

Entreprenøren skal utarbeide prosedyrer som sikrer at all bruk av maskiner, utstyr o.l. utføres av kvalifisert personell som har fått nødvendig opplæring. Personell som skal føre kjøretøy/motorredskap skal være fylt 18 år, eller være lærling under lærlingkontrakt.

Følgende krav til dokumentert opplæring gjelder for alle som utfører arbeid på kontrakten:

- Sikkerhetsopplæring tilpasset kontrakten
- Samling om trafiksikkerhet, jf. kap. C2-10.61 og C2-10.71. Kurs gjennomføres av byggherren. For de som ansettes på kontrakten etter at disse kurs er gjennomført, så kan det på oppfordring fra entreprenør gjennomføres egne kurs.
- Kurs i henhold til håndbok N301 Arbeid på og ved veg, Tillegg A Opplæring
- Praktisk førstehjelpskurs
- Kurs i brannbekjempelse (gjelder for alle som arbeider på/langs veg)

Det vises for øvrig til krav til faglig opplæring beskrevet andre steder i kontrakten.

Dokumentasjon på opplæring i førstehjelp har en gyldighet på fem år. For øvrig opplæring hvor gyldighetstid ev. ikke framgår av dokumentasjonen, er gyldighetstid fem år.

C2-35.8 Arbeidstid

Byggherren skal til enhver tid holdes orientert om arbeidstidsordninger som benyttes.

Arbeidstidsordninger godkjent av Arbeidstilsynet eller fagforening med innstillingsrett, skal umiddelbart sendes byggherren sammen med forsvarlighetsvurdering.

Det er ikke tillatt å ta i bruk en arbeidstidsordning før ordningen er formelt godkjent.

C2-35.9 Arbeidsvarsling og arbeidsvarlingsplan

Arbeidsvarsling skal utføres i overensstemmelse med Statens vegvesens håndbøker N301 Arbeid på og ved veg og R511 Sikkerhetsforvaltning av vegtunneler.

Entreprenøren skal sørge for at arbeidsvarlingsplan utarbeides og sendes til Statens vegvesens skiltmyndighet for godkjenning.

Entreprenøren skal utpeke ansvarlig for varslingen. Iverksatt og utført arbeidsvarsling skal i hvert tilfelle dokumenteres av entreprenøren. Loggbok til arbeidsvarsling skal utføres elektronisk og være tilgjengelig for byggherren til enhver tid.

Arbeidet skal foregå på en slik måte at trafikken forbi arbeidsområdet blir opprettholdt samtidig som arbeidernes og alle trafikantgruppers sikkerhet blir ivaretatt. Eventuell stengning skal ikke skje uten samtykke fra byggherren.

Kopi av gjeldende vedtatte arbeidsvarlingsplan skal sendes byggherren på byggherrens web-baserte system.

C2-35.10 Personlig verneutstyr og vernetøy

Entreprenør skal utarbeide instruks for personlig verneutstyr og vernetøy, og gi opplæring i bruk.

Krav til vernetøy

- Lang vernebukse og verne-vest eller -jakke. Alternativt kan kjeledress benyttes.
- Synbarhetstøy i klasse 3 etter NS-EN ISO 20471:2013 Svært synlig vernetøy – Prøvetakingsmetoder og krav.

Krav til vernetøy - synbarhetstøy kan ikke fravikes, men fylkeskommunen kan fravike kravet til bruk av lange vernebukser etter fravikssøknad.

Forutsetninger for fravikssøknad er:

- Entreprenør skal gjennomføre dokumentert risikovurdering dersom det er aktuelt å bruke kortere vernebukse.
- Shorts/piratbukse er ikke tillatt på følgende arbeider (ikke uttømmende):
 - Armering- og betongarbeider
 - Arbeid i grøfter med eksisterende infrastruktur (stømkabler, VA-ledninger etc.)
 - Varmearbeider (kuttarbeider, bruk av skjærebrenner)
 - Arbeide med bruk av motorsag

- Alle elektroarbeider med fare for lysbue (egne krav)
- Asfaltarbeid

Dersom shorts/piratbukse kan benyttes, skal plagget være minimum klasse 2 og sammen med overdel tilfredsstillende kravet til verneklasse 3, og det skal være mulighet for knepute.

Ved brudd på forutsetninger, så frafaller midlertidig aksept på fravik fra kontrakt umiddelbart.

Ovenstående gjelder også for byggherrepersonell, dersom entreprenøren har strengere krav, og ikke tillater bruk av shorts/piratbukse. Da skal byggherrepersonell følge entreprenørens krav.

Krav til verneutstyr

- Hjelm (NS-EN 397)
- Vernesko
- Vernehansker ved fare for kuttskader
- Vernebriller eller øyevern ved fare for øyeskader
- Hørselvern ved fare for hørselsskader (støy over 80 dB)

Alt verneutstyr skal være CE-merket.

Minstekrav til verneutstyr skal ikke fravikes utenom helt spesielle forhold.

Dersom bruk av en gitt type verneutstyr medfører økt risiko, kan kravet fravikes under forutsetning av at det er gjennomført en dokumentert risikovurdering.

Dersom det er åpenbart unødvendig med verneutstyr, kan kravet også fravikes i enkelte, spesifiserte situasjoner. Fravik skal dokumenteres i en risikovurdering og være samstemt med entreprenørens instruks.

Omvisning for eksterne

Besøkende skal følge kravene til verneutstyr og vernetøy for området de skal besøke. Kravene til verneutstyr og synbarhetsbuks kan fravikes for besøkende når det er iverksatt tiltak som fjerner aktuell risiko. Vurdering og tiltak dokumenteres.

C2-35.11 Kjemiske produkter

Det skal brukes kjemiske produkter som er så lite helse- og miljøskadelige som mulig. Entreprenøren skal utarbeide rutiner som sikrer substitusjonsplikten og korrekt håndtering av alle kjemiske produkter som skal benyttes, fra inntransport fra underleverandør, mottak, håndtering og intern transport, lagring, uttak fra lager og bruk.

Entreprenøren skal ha sikkerhetsdatablad for de kjemiske produkter som blir oppbevart eller brukt. Oversikten skal være ajourført, og fremlegges på forespørsel eller kontroll.

Sikkerhetsdatablad for de kjemikalier som er i bruk skal være tilgjengelig på brukerstedet. Verneombudet skal ha tilgang til et ajourført stoffkartotek for sitt ansvarsområde.

C2-35.12 Sikring av arbeidsstedet

Hovedbedriften skal innarbeide rutiner som sikrer at uønskede hendelser ikke skjer på grunn av arbeider som omfattes av denne kontrakten. Det skal tas spesielt hensyn til barn, naboer og myke trafikanter.

C2-35.13 Orden og renhold

Rengjøring av utstyr skal kun skje på en måte og på et sted som ikke utsetter trafikanter, naboer, arbeidere eller andre for fare eller er til sjenanse eller skade for omgivelsene.

C2-35.14 Vernerunder

Entreprenøren skal gjennomføre vernerunder minst en gang hver 14. dag i kontraktperioden. Byggherren skal ha innkalling til vernerunder og skal ha anledning til å delta på disse. Byggherren skal ha kopi av alle protokoller fra vernerunder.

Entreprenøren skal innen 5 hverdager etter at vernerunden er gjennomført, oversende protokollen fra vernerunden til byggherren på byggherrens web-baserte system.

C2-35.15 Merking og kontrollrutiner

Alt teknisk utstyr som kreves å være CE-merket, skal være merket. Alt sertifikatpliktig utstyr skal være sertifisert og kontrollert iht. gjeldende bestemmelser og være utstyrt med oblat og dokumentasjon for årlig kontroll. Alle samsvarserklæringer, sertifikater, kontroll- og instruksjonsbøker skal foreligge før utstyret tas i bruk, og fremlegges på forespørsel eller kontroll.

C2-35.16 Kompetansekrav for ledebilsjåfører og trafikkdirigenter

Ledebilsjåfører og trafikkdirigenter skal ha:

- Arbeidsvarslingskurs type 1

- Arbeidsvarslingskurs type 3
- Dokumentert praktisk førstehjelpskurs, minimum 3 timer
- Dokumentert grunnopplæring brannvern, minimum 4 timer

Førstehjelpskurs og grunnkurs brannvern sammen skal inneholde:

- Grunnleggende brannteori
- Brannårsaker og forebyggende tiltak
- Varsling
- Redde liv og verdier
- Slokkemidler og slokkeutstyr
- Brannskader
- Slokkeøvelse med skumapparat og brannteppe
- Kjeden som redder liv
- Varsling, medisinsk nødtelefon
- Opptreden på skadested
- Pasientundersøkelse
- HLR – praktisk hjerte-/lunge-redning
- Fremmedlegemer
- Transport av syke og skadde inkludert båresurring
- Akutte sykdommer, astma, hjerteinfarkt, hjerneslag, diabetes, epilepsi
- Skader og ulykker, brudd, blødning, fallskader, el-skader og indre skader

C2-35.17 Spesielle krav knyttet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Maskiner som arbeider i område der det er fare for gjenstående udetonert sprengstoff, skal ha RABS-klassifisert glass -verneklasse 3 (RABS – R43, Axe, Blast, Stone) i henhold til NS-EN-Standarder. Fareområde vil spesielt være der det foregår bergrensk, pigging, utlasting i skjæring, i grøft og ved stuff.

Angivelse gitt over er ikke uttømmende. Kravet gjelder også maskiner som benyttes der operatør i maskinen utsettes for fare i form av glass-eksponeringsflater mot fareområde for udetonert sprengstoff.

Ved boring i tunnel, defineres det et minimum «Opphold forbudt»-sone for personell fra bomfeste og fram til stuff når boremaskiner er i gang. Lading, prøvetaking, injisering, skift av borkroner, og manuelt stangskifte, bergbolting o.a. må samordnes slik at dette kan gjennomføres når alle boremaskinene er stanset.

Entreprenør skal før arbeid i tunell starter gjennomføre en risikovurdering, for å fastsette «endelig faresone» (som vil være $\geq$ «Opphold forbudt»-sone satt av byggherre), hvor arbeidstakernes sikkerhet, arbeidets art og arbeidsutstyr inngår i risikovurderingen. Ref. Forskrift om utførelse av arbeid § 27-16 jfr. § 1-4.

Montering av bolter foran bomfeste skal ikke utføres mens lading pågår.

Ved bruk av ledebil i tunnel gjøres det oppmerksom på at dette er et risikomoment som må vurderes særskilt i entreprenørens risikovurdering.

C2-35.18 Spesielle bestemmelser om forholdet til HMS ved vegarbeider i vegtunneler

Ved arbeider i tunell der ventilasjonsanlegget er ute av drift, eller ved arbeid bak tunnelvelv, skal det foretas en betryggende gjennomgang av hvordan området skal utluftes slik at arbeidstakere ikke blir utsatt for risiko i forhold til giftige gasser.

Ved arbeid i vegtunneler skal det alltid være minst to personer samtidig under arbeidsutførelsen. Dette kravet er ikke absolutt.

For arbeidsoppgaver der gis konkrete krav til minst 2 eller flere personer.

- Ved arbeid i høyden
- Ved berg- og isrensk
- Ved inspeksjon i høyden
- Ved vannbasseng i pumpesump
- Inspeksjoner av velv

For arbeidsoppgaver som ikke har slike eksplisitte krav, og der gjennomførte risikovurderinger samtidig tilsier at det er forsvarlig at arbeidet utføres alene, kan kravet om minst to personer samtidig under arbeidsutførelsen fravikes.

Om ikke entreprenørens risikovurdering/sikkerjobbanalyse (SJA) gir annet resultat, og arbeidsoppgaven ikke omfattes av konkrete krav referert over, gjelder ikke det generelle kravet ved arbeid i vegtunneler:

- Arbeider som utføres av fører av kjøretøy, selv om kjøretøyet f.eks. kjører sakte gjennom tunnelen.
- Kortere stopp for å plukke opp løse gjenstander som måtte ligge i vegbanen.
- Ved inspeksjon/arbeid langs g/s-veg i tunnel.
- Ved inspeksjon/arbeid til fots knyttet til objekter utenfor vegbanen, der inspeksjonen/arbeidsutførelsen skjer fra bakke-/gulvnivå, og gangadkomst til inspeksjons-/arbeidsstedet er direkte via g/s-veg, fra parkeringslomme el.l.
- Ved inspeksjon/arbeid til fots, der inspeksjonen/arbeidsutførelsen skjer fra vegbanenivå, når tunnelen er stengt for trafikk, eller kolonnekjørt slik at kjørefeltet nærmest arbeidsstedet er stengt for trafikk.

C2-36-Ytre miljø - YM

C2-36.1 Oppfølging av ytre miljø i kvalitetsplanen

Entreprenøren skal utarbeide plan og tiltaksbeskrivelser for håndtering av ytre miljøforhold. Entreprenøren skal levere relevant informasjon om sin virksomhet til byggherren.

Entreprenøren skal i sin kvalitetsplan redegjøre for prosedyrer som dekker:

- Oppfølging av gjeldende regelverk for sin virksomhet
- Reduksjon og rapportering av energibruk og klimagassutslipp (kap. C2-36.3)
- Avfallshåndtering
- Støy og lokal luftkvalitet
- Massedisponeringsplan
- Forebygging av utilsiktede utslipp for eksempel kjemikalielekkasje
- Drikkevann
- Kulturminner og naturvernområder
- Artsrike sideområder, andre verdifulle naturtyper og trær
- Spredning av fremmede arter og smittestoffer
- Plantevernmidler

Entreprenøren er ansvarlig for å holde seg à jour med og å oppdatere sine rutiner i forhold til gjeldende krav gjennom hele kontraktsperioden. Byggherren og entreprenøren har plikt til å informere hverandre når en av partene blir oppmerksom på at det har inntruffet forhold/vedtak/endringer som kan ha konsekvens for kontraktsarbeidet.

C2-36.2 Utslippskrav fossile kjøretøy – lokal luftkvalitet

- Lastebiler og andre biler som benyttes i denne kontrakten skal være utstyrt med Euro 6.
- 75% av traktorer og 75% av anleggsmaskiner skal være utstyrt med Steg 5. Resterende traktorer og arbeidsmaskiner skal minimum være utstyrt med Steg 4 fra kontraktstart.

Disse kravene gjelder om ikke annet fremkommer av kap. D1 eller kap. E4.

C2-36.3 Rapportering av klimagassutslipp og energiforbruk

Hver måned skal det rapporteres inn forbruksdata for maskinparken som benyttes i kontrakten.

Rapportering skal skje gjennom byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG.

Som et minimum skal det rapporteres data fra alle kjøretøy som:

- 1) Inngår i kontraktsarbeidene med mer enn 50 driftstimer totalt i løpet av en 12-månedersperiode
- 2) Inngår i kontraktsarbeidene med mer enn 10 driftstimer totalt i løpet av en enkelt måned

Det skal minimum rapporteres månedlig den 15. påfølgende måned i henhold til skjema i HMSREG.

C2-36.4 Environmental Product Declaration (EPD) - Miljødeklarasjon

For produkter og innsatsfaktorer som inngår i kontraktsarbeidene, skal det leveres EPD for alle slike produkter og innsatsfaktorer hvor det finnes slike EPD.

EPD skal være i henhold til EN 15804 +A2: 2019 og godkjent av ett eller flere medlemmer av type «Established ECO EPD Programme Operator» i Eco-plattform (bl.a. EPD-Norge, Environdec og IBU).

EPD skal sendes byggherre før produktet tas i bruk.

C2-36.5 Tømmer og treprodukter

Entreprenøren skal sørge for at tømmer og treprodukter som benyttes i kontraktsarbeidene ikke er tilknyttet ulovlig hogst eller treprodukter.

C2-36.6 Ombruk og gjenvinning av materialer

Entreprenøren skal i størst mulig grad ombruke/gjenbruke materialer fra samme vegarbeid, bl.a. gravemasser, asfalt, betong, kantstein, skiltfundamenter, skiltmateriell og lignende. Så langt det er praktisk mulig skal entreprenøren benytte ombruks/gjenbruksmaterialer fra andre kilder (slik som gjenvunnet asfalt eller behandlede betongmasser), under forutsetning av at det er akseptabelt i forhold til forurensningsforskriften.

Der ombruk/gjenbruk av materialer er aktuelt skal dette avtales med byggherre og vurderes ift. konsentrasjoner av miljøgifter og arealformål.

C2-36.7 Avfallshåndtering

Alt avfall* (produksjonsavfall, 3-parts avfall, farlig avfall og masser) skal rapporteres i «Avfalls- og gjenvinningsregister» i byggherrens elektroniske HMS-system – HMSREG den 15. påfølgende måned.

Alt avfall skal leveres til avfallsmottak godkjent av forurensningsmyndighetene for den avfallstypen som skal leveres, eller disponeres på annen lovlig måte.

Frest eller oppgravd asfalt som ikke gjenbrukes i kontraktsarbeidet skal leveres til mottak registrert under Kontrollordningen for asfaltgjenvinning – KFA.

For avfall produsert gjennom kontraktarbeidet skal det gjennomføres en basiskarakterisering* før levering til avfallsmottak finner sted.

Produksjonsavfall

Sorteringsgrad for entreprenørens eget avfall skal være minimum 90%.

Sorteringsgrad er andel kildesortert avfall (i vekt) av alt avfall. Avfallet skal

sorteres på arbeidsstedet. Normalt skal det sorteres i følgende fraksjoner med mindre annet er angitt i kontrakten:

Farlig avfall, EE, metall, betong, treverk, plast, papp og papir

3-parts avfall

Omfatter tømning av søppelbeholdere og fjerning av søppel fra vegens sideområder innenfor eiendomsgrensene for vegen.

Farlig avfall

Ved innlevering av farlig avfall* der avfallet er en del av produksjonsarbeidene, skal entreprenøren elektronisk deklare avfallet med sitt organisasjonsnummer i Miljødirektoratets portal for avfallsdeklarerer. Byggherrens organisasjonsnummer skal inn i merknadsfeltet. Byggherre skal ha kopi av deklarasjonsskjemaet.

* For definisjoner, se avfallsforskriften og byggt teknisk forskrift (TEK17) til Plan- og bygningsloven.

C2-36.8 Avfallsplan

Entreprenørens avfallsplan skal sammen med bl.a. plan for renhold (se kap. C2-17.57) sikre en forsvarlig avfallshåndtering i henhold til kontraktens regler inklusive avfallsforskriften og byggt teknisk forskrift.

Planverket skal omfatte både entreprenørens eget produksjonsavfall og avfall som for øvrig håndteres i kontraktsarbeidet, både gjennom planlagte/rutinemessige innsamlingsoperasjoner, og etter akutte hendelser som f.eks. dyrepåkørsler og andre situasjoner som krever spesiell avfallshåndtering.

Avfallsplanen skal vise tidspunkt/frekvens for rutinemessige innsamlingsoperasjoner. Den skal vise håndtering av avfallet inkludert eventuell mellomlagring fram til levering på riktig avfallsmottak/deponi for den enkelte avfallskategori (som benyttes i HMSREG Avfalls- og gjenvinningsregister).

Avfallsplanen skal vise aktuelle leveringssteder for ulike avfallskategorier, og om den enkelte avfallstype går til deponi, ombruk eller gjenbruk. Avfallsplanen skal spesielt vise håndtering av avfallet for å sikre at avfallet ikke havner på feil mottaksplass og at ulike avfallskategorier ikke blandes inn i hverandre under håndteringen.

Leverte avfallsvolum/-mengder skal rapporteres av entreprenøren hver måned i byggherrens web-baserte system, i samsvar med kravene i avfallsforskriften og byggt teknisk forskrift (TEK17) til Plan- og bygningsloven.

Det skal leveres sluttrapport når kontraktsarbeidet er ferdig.

Byggherren rapporterer videre til Statistisk sentralbyrå.

C2-36.9 Hensyn til omgivelsene

Byggherren vurderer fortløpende behov for tillatelser knyttet til arbeid i kontrakten. Dette gjelder inngrep i vassdrag, viktig natur, kulturminner, forurensning m.m. Entreprenøren vil fortløpende bli oppdatert dersom byggherren gjør endringer som følge av slike vurderinger.

Entreprenøren skal under arbeidets gang ta hensyn til omgivelsene, slik at ikke naboer og berørte parter sjeneres unødig av støv, støy, rystelser, utslipp og avfall etc. I samarbeid med byggherren skal entreprenøren bidra til løpende informasjon til berørte parter.

Entreprenøren skal sikre at omgivelser og tilstøtende vegnett ikke påføres ulemper i form av støv og tilsøling av veger som følge av kontraktsarbeidene.

C2-36.9.1 Støy og lokal luftkvalitet

Entreprenøren skal følge retningslinjer fra Klima- og Miljødepartementet T-1442 pkt. 4.2 som setter støygrenser for større arbeider og pkt. 4.3 som setter støygrenser for mindre arbeider, og om nødvendig kontakte ansvarlig myndighet (kommunelege e.l.), og eventuelt søke om tillatelser og dispensasjoner. Der det finnes andre, lokale retningslinjer enn de som framgår, og som er strengere enn T-1442 og/eller T-1520, skal disse følges.

Det kan være samspilleffekter mellom støy og luftforurensning som øker plager og helserisiko. Dersom området er utsatt for støynivåer over grenser, som er satt i tabell i støy-retningslinje T-1442, bør det derfor tas ekstra hensyn i planleggingen.

C2-36.9.2 Hindre utilsiktede utslipp for eksempel kjemikalielekkasje.

Entreprenøren skal hindre utilsiktede utslipp gjennom forebyggende tiltak. Alle kjøretøy og maskiner skal være utstyrt med egnet absorpsjonsmiddel avhengig av omgivelsene (vassdrag, snø, jord, tett dekke o.l.), slik at trafikkfarlig og/eller miljøskadelig søl som oljelekkasje eller lignende kan samles opp umiddelbart. Brukte absorbenter og kontaminerte masser skal håndteres etter gjeldende regler.

C2-36.9.3 Massedisponeringsplan

Entreprenøren skal levere en plan som viser hvordan massene i kontrakten skal disponeres før arbeidene igangsettes. Planen skal oppdateres når det oppstår behov for endringer i massedisponeringen.

Planen skal som minimum vise disponering av følgende massetyper:

- Vegetasjonsmasse
- Jordmasser
- Myr og andre ubrukbare masser
- Sprengt stein i dagen

- Sprengt stein i tunnel
- Forurensede masser
- Resirkulerte masser
- Masser tilført utenfra
- Snødeponering

Massedisponeringsplan har som mål å:

- redusere klimagassutslipp
- unngå spredning av fremmede arter og smittestoffer
- unngå spredning av forurensning og avfall/søppel
- ivareta naturmangfold (f.eks. artsrike vegkanter)

Skjema D2-S12 skal benyttes for massedisponeringsplan.

C2-36.9.4 Drikkevann

Byggherren vurderer fortløpende arbeid som kan påvirke drikkevannskilder i forbindelse med kontrakten. Entreprenøren vil fortløpende bli oppdatert dersom byggherren gjør endringer som følge av slike vurderinger.

C2-36.9.5 Kulturminner og naturvernområder

Kontraktsarbeidet skal ikke komme i konflikt med forskriftsfredet og kulturhistorisk verdifulle kulturminner.

Dette gjelder både vegrelaterte kulturminner iht. Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner (utgitt av Statens vegvesen), og andre kulturminner i umiddelbar nærhet til veger som inngår i kontrakten,

<https://riksantikvaren.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=82835f6c7e794c44a2192bdb111d41b5>

Forskriftsfredet natur krever spesiell aktsomhet i gjennomføringen av kontraktsarbeidet. Entreprenøren skal ikke gjøre inngrep i slike områder, uten at det er avklart skriftlig med byggherren og myndigheter. Kontraktsarbeid som indirekte kan påvirke slike områder er risikovurdert og må også avklares med byggherren.

Oversikt over verneområder/naturreservater med vernebestemmelser er vist i kap. D2-I5.

C2-36.10 Artsrike vegkanter og andre verdifulle naturtype

Artsrike vegkanter og andre verdifulle naturtyper skal bevares gjennom tilpasset drift. Restriksjon kantklipp og restriksjoner grøft/kantrensk skal intrigeres i planleggingen og gjennomføringen av arbeidene (se Vegkart.no).

Lokasjoner med restriksjoner skal merkes fysisk eller med varsel til operatør fra GPS.

Oversikt over artsrike vegkanter og spesielle rydde- og klippekrav er gitt i kap. D2-P-6.

C2-36.11 Trær

Kontraktsarbeidet skal ikke komme i konflikt med vernede og verdifulle trær. Oversikt over verdifulle trær er vist i kap. D2-P6.

C2-36.12 Fremmede arter og smittestoffer

Det skal tas forholdsregler for å unngå spredning av fremmede arter og smittestoffer, både gjennom flytting av vann eller jord (C2-36.9.3 Massedisponeringsplan), samt bruk av utstyr eller masser som kan ha vært i kontakt med arter og/eller smittestoffer. For alle arbeider skal det kun benyttes vann fra kommunalt vannverk. Byggherren har gjennomført økologisk risikovurdering og bestemt tiltak og tiltaksnivået.

Kjente problemsteder/- strekninger og plantesorter er oppgitt i kap. D2-P6 Fremmede arter.

C2-36.13 Plantevernmidler

Det er generelt forbudt å bruke plantevernmidler, unntatt når byggherren har tillatt dette.

Før byggherren tillater bruk av plantevernmidler, skal entreprenøren fremlegge dokumentasjon på at andre metoder er vurdert, og hvorfor entreprenøren mener at bruk av plantevernmidler er riktig metode.

Utførende person må ha et gyldig autorisasjonsbevis for bruk av sprøytevernmiddel. Det må utvises forsiktighet for å unngå skade på mennesker, dyr, bigårder i nærheten og økologisk landbruksdrift.

Det skal rapporteres forbruksmengde av plantevernmidler, jf. kap. C2-17.66.2.

C2-37-Fellesbestemmelser for SHA og YM (HMS)

C2-37.1. Beredskap ved alvorlige hendelser

Entreprenøren skal utarbeide en beredskapsplan som minst skal inneholde:

- Rutiner ved alvorlige hendelser med alvorlig konsekvens for person, miljø eller materiell
- En beskrivelse av hyppighet av øvelser
- Eventuelle andre eksisterende beredskapsplaner legges ved
- Ressurser og materiell til bruk ved ulykker, brann og utslipp
- Varslingsplan

Målet med en slik beredskapsplan er at alle skal være best mulig forberedt til å håndtere en uønsket hendelse på arbeidssstedet. Planen skal være gjort kjent blant alle som utfører arbeid på kontrakten, og være tilgjengelig for disse.

Beredskapsrutiner skal bygge på kontraktens risikovurdering, og føringer i eksisterende beredskapsplan. Transportevakuering samt avsperring i forbindelse med en uønsket hendelse skal framgå spesielt.

Planen skal gi oversikt over nødvendige ressurser, det vil si førstehjelpsutstyr og beredskapsmateriell (brannslukningsapparat, oppsugingsmiddel osv.), samt oversikt over tilgjengelige telefoner. Alle som utfører arbeid på kontrakten, skal ha tilgang til egnet kommunikasjonsutstyr.

Varslingsplanen inngår i kontraktens SHA-plan, og skal også inkludere varslingsplan for uønskede hendelser knyttet til ytre miljø. Varslingsplanen skal skjematisk vise hvem som skal varsle og hvem som skal varsles.

Plan for håndtering av uønskede hendelser skal inneholde en oversikt over hvem som skal delta i og lede gjennomgangen med berørt personell etter en alvorlig hendelse (debrifing).

Rutinene for beredskap, som omtalt i dette punktet, skal gjennomgås grundig i forbindelse med et byggemøte tidlig i kontraktperioden. For større eller risikofylte kontrakter skal det i tillegg holdes minst en beredskapsøvelse tidlig i kontraktperioden. Beredskapsøvelsen skal tilpasses en tenkelig uønsket hendelse for kontraktsarbeidet.

Etter en alvorlig hendelse, skal det gjennomføres debrifing for berørt personell.

C2-37.2 Rapportering og varslingsplan av ulykker, brann, forurensning og andre uønskede hendelser

Entreprenørens rapportering av arbeidsulykker, yrkesskader og andre uønskede hendelser skal skje etter følgende retningslinjer:

Hva Rapporteres	Når Rapporteres	Til hvem	Rapportform til byggherren
Alvorlige ulykker i forbindelse med arbeid (konsekvensklasse K5 og K4)	Når det skjer	Politi Arbeidstilsynet Byggeleder DSB ved sprengningsulykker og elektrisitetsulykker Brannvesenet ved brann og forurensningsulykker Verneombud Pårørende (politiet varsler ved dødsulykke)	Muntlig i første omgang, deretter skriftlig 3)

Øvrige ulykker (konsekvens-klasse K3, K2 og K1)	Senest innen 48 timer	Byggeleder DSB i tillegg til Arbeidstilsynet ved sprengningsulykker og elektrisitetsulykker (byggeleder skal ha kopi) Verneombud	Skriftlig 3)
Nesten-ulykker	Senest innen 14 dager	Byggeleder	Skriftlig 3)
Alvorlige nesten-ulykker (konsekvens-klasse K5 og K4)	Når det skjer	Byggeleder	Muntlig i første omgang, deretter skriftlig 3)
Yrkes-sykdom/yrkesskade	Når det blir konstatert 1)	Arbeidstilsynet Byggeleder2)	Skriftlig 3)

1) Benyttes til forebyggende arbeid. 2) Bare når arbeidstaker samtykker og sykdommen er relevant for arbeid i denne kontrakten. 3) Rapportering gis ved bruk av byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG.

Ved alvorlige ulykker i forbindelse med arbeid (konsekvensklasse K5 og K4) skal Innlandet fylkeskommunes byggeleder varsles iht gjeldende varslingsplan.

Begrepsforklaring

DSB:	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Nestenulykke:	Uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha resultert i skade på personer og miljø
Ulykke:	Uønsket hendelse som resulterer i utilsiktet skade på personer og miljø, eller fører til produksjonstap
Konsekvensklasse:	Innlandet fylkeskommunes klassifisering av skader som vist nedenfor

Konsekvensklasse	Personskade
K5	Død
K4	Alvorlig personskade med mulig varig mén
K3	Personskade med fravær over 10 dager
K2	Personskade med fravær til og med 10 dager
K1	Personskade uten fravær

Konsekvensklasse	Miljøskade
K5	Hendelse som har medført ødeleggelse av nasjonale og regionale naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Svært alvorlig utslipp. Restaureringstid > 10 år.
K4	Hendelse som har medført svært alvorlig og langvarig forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Stort utslipp. Restaureringstid 3-10 år.
K3	Hendelse som har medført langvarig og alvorlig forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Betydelig utslipp. Restaureringstid 1-3 år.
K2	Hendelse som førte til forbigående eller lettere forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Mindre utslipp og som er registrerbar i resipient. Restaureringstid < 1 år.
K1	Hendelse som medførte ikke-registrerbar forringelse av naturverdier, naturressurser, kulturminner e.l. Utslipp som ikke er registrerbar i resipient.

All HMS-rapportering skal skje via byggherrens elektroniske HMS-system, HMSREG. Dette omfatter blant annet uønskede hendelser og timeverk, seriøsitetsskrav og YM-rapportering. Rutiner for rapportering gjennomgås i samhandlingsfasen.

C2-37.3 Undersøkelse av dødsulykker og hendelser med stort risikopotensiale

Denne bestemmelsen gjelder ved dødsulykker eller uønskede hendelser som etter byggherrens vurdering har stort risikopotensiale alvorlig mén og død. Etter slike hendelser, hvor det er involvert personer som deltar i kontraktsarbeidet eller er tredje part, kan byggherren iverksette undersøkelser i samsvar med Innlandet fylkeskommunes prosedyrer. I slike tilfeller skal entreprenøren stille personell og øvrige ressurser til disposisjon for byggherrens undersøkelser, samt sørge for at det samme gjøres av alle som faller inn under samordningsansvaret for kontraktarbeidet.

C2-37.4 Dokumentasjon av lønns- og arbeidsvilkår, SHA og YM

All krevd dokumentasjon vedrørende lønns- og arbeidsvilkår, SHA og YM skal overleveres byggherren i henhold til de krav og frister som er gitt i de enkelte punkter.

C2-37.5 Mangelsbehandling, rapportering og debriefing

For å forhindre ulykker er det viktig at alles ansvar i HMS-arbeidet er klarlagt.

Brudd på gjeldende HMS-bestemmelser regnes som mangel og skal registreres og gjennomgås for å forhindre gjentatte mangler og ulykker.

Uønskede hendelser skal rapporteres gjennom byggherrene elektroniske HMS-system – HMSREG.

Årsaksanalyse og hvilke tiltak som gjøres for å unngå gjentakelse av hendelsen, skal også sendes byggherren.

Etter en alvorlig hendelse, skal det gjennomføres debriefing for berørt personell.

Entreprenøren skal reagere på brudd på sikkerhetsbestemmelsene.

C2-38-Forbedringer og utviklingsarbeider

Der partene har forslag til alternative løsninger som gir besparelser, bedre kvalitet, og/eller påvirker klima og miljø positivt uten verdiforringelse for prosjektet, tas dette opp skriftlig på samarbeidsmøte eller på byggemøte.

Som incitament til endringer, utviklingsprosjekter mv som fører til besparelse i forhold til kontrakt, fordeles differensen mellom kontraktens utførelse og avtalt utførelse likt mellom byggherre og entreprenør, etter at hver av partene har fått dekket sine utgifter til omprosjektering. Byggherren avgjør hvilke forslag som kommer til utførelse.

Der partene blir enige om at utviklingsarbeider skal gjennomføres, opprettes egne tilleggsavtaler om dette. Dette kan også være aktuelt med utviklingsarbeid dersom det ikke fører til besparelse for denne kontrakten.

Hvis anleggets tekniske verdi endres, skal denne endringen avregnes før besparelsen fordeles. Normal omprosjektering fra byggherrens side som følge av endrede krav, ønsker, avvikende grunnforhold mm omfattes ikke av denne avtalen.

C2-39-Spesielle bestemmelser ved sprengningsarbeider

C2-39.1 Transport av sprengstoff

Alle kjøretøy for transport av sprengstoff, uansett mengde, skal være ADR-godkjent.

Plassering av sprengstofftransport ved brukersted og plassering av sprengstoff på brukersted skal risikovurderes i sprengningsplan og angis i salveplan.

C2-39.2 Sprengningsplaner

Ytterhjørner for sprengningsområder angis på sprengningsplan.

Sprengningsplan skal oversendes byggherren minimum 14 dager før planlagt oppstart av sprengningsarbeider, og senest tre arbeidsdager før oppstartsmøte sprengning.

Valg av tennsystem skal risikovurderes i salveplan.

C2-39.3 Salveplan og sprengning av salve

Ytterhjørner for salven skal koordinatfestes og angis på salveplan.

Salveplan, med angivelse av bormønster, klokkeslett for avfiring og omtrentlig salvestørrelse skal oversendes byggherren minimum 24 timer før planlagt avfiring av salve.

Minimum to timer før avfiring av salve skal entreprenøren oversende byggherren revidert salveplan inkludert dekningsplan og tennplan.

Generelt skal det benyttes målbart tennsystem. Ikke målbart tennsystem kan benyttes dersom risikovurderingen har vist at målbart tennsystem ikke er egnet. Dekningsplan skal ved bruk av ikke målbart tennsystem angi de spesifikke tiltak som er benyttet for å hindre brudd i koblinger.

Avfiring av salve skal ikke skje før endelig salveplan er oversendt byggherren.

Postvakter skal angis med navn og posteringssted i salveplan.

C2-39.4 Bergsprengningsleder

Bergsprengningsleder skal kunne innfinne seg på brukerstedet på de dager hvor det utføres sprengningsarbeider, eller utføres arbeider som faller inn under bergsprengningsleders ansvar iht. eksplosivforskriften.

Entreprenøren skal stoppe aktuelt arbeider inntil bergsprengningsleder er ankommet.

C2-39.5 Bergsprenger

Bergsprenger skal ha påkledningsdetaljer som tydelig viser posisjon som bergsprenger.

C2-39.6 Arbeid hvor det er mulighet for å påtreffe sprengstoff fra tidligere entreprise

Bestemmelsen gjelder ved arbeider som rensk, graving, pigging, boring, mv. hvor det er mulighet for å påtreffe sprengstoff fra tidligere utførelse. Arbeider i slike områder skal planlegges og gjennomføres i samråd med byggherren for å bestemme omfang og type tiltak. Bergsprengningsleder skal være tilstede under planlegging ved behov. Ansvarlig bergsprenger skal være tilstede under hele arbeidsprosessen, og arbeidene skal utføres av personell med kompetanse fra tilsvarende arbeid.

C2-39.7 Oppstartsmøter ved sprengningsarbeid

I forbindelse med oppstart av sprengningsarbeider skal det holdes egne oppstartsmøter hvor entreprenør og alle underentreprenører som er involvert i arbeidene skal være representert. Der behov for sprengning ikke har vært forutsett, avholdes møte når sprengningsbehov er blitt kjent.

Formålet med møtet er å gjennomgå rutiner og prosedyrer for gjennomføring av sprengningsoppdraget, herunder også risikovurderinger, entreprenørens fremdriftsplan, metodevalg og tiltenkte ressurser for sprengningsoppdraget, dokumentasjon og avviksbehandling.

Dokumentasjon som kreves for utførelse av bergsprengning og transport av sprengstoff oversendes byggherre senest tre dager før møte.

Det betales ikke for tidsbruk for disse møtene. Byggherren leder møte.

C2-40-Andre bestemmelser

C2-40.1 Riggplass

Entreprenøren holder selv nødvendig riggplass, tomt og bygninger. Riggplass skal ligge innenfor en radius på 5 km fra Flisa sentrum.

Entreprenørens dedikerte driftsledelse for kontrakten, jf. A3-8.2, skal være stasjonert på denne riggplassen.

Riggplassen skal ha lademulighet for minimum 3 el-biler med minimum 7,4 KW pr. kjøretøy.

Riggplass på vegområde kan normalt ikke påregnes og skal avtales med, og godkjennes av, byggherren.

Entreprenøren skal utarbeide en riggplan for kontraktsområdet, som skal oversendes byggherren senest 4 uker etter kontraktsinngåelse.

Planen skal inneholde kart og en beskrivelse for relevante forhold på riggplassen:

- Inngjerding og porter
- Kontor, spise- og skiftebrakker og eventuelt innkvartering
- Beredskapsutstyr
- Inngjerdet område på min. 1 mål for lagring av byggherrens materiell
- Oppvarmet garasje for parkering og oppbevaring av biler, maskiner og tilleggsutstyr som blir påvirket av frost. Dette gjelder utstyr for renhold sommer og vinter, tineutstyr, brøytebiler med tilleggsutstyr (prosess 18.761).
- Områder for lagring av farlig stoffer
- Kjøreadkomster og ferdselsveger

Listen er ikke uttømmende.

Byggherren skal ha oversendt fra entreprenør en plan over all innkvartering, før oppstart av arbeidene.

Innkvarteringen skal være forsvarlig utformet, innredet og vedlikeholdt. Viktige momenter er blant annet størrelse, innredning og brannsikkerhet. Boligens standard skal også være i tråd med den teknologiske og sosiale samfunnsutviklingen. Innkvarteringen skal ha tilfredsstillende ventilasjon og skal ikke ha sopp, råte, fuktskader eller lignende. Innkvartering i arbeidslokaler eller på arbeidsplassen aksepteres ikke. Innkvarteringen skal også være godkjent ifølge bygningslovgivningen.

Som hovedregel skal arbeidstaker ha:

- eget soverom med vindu som kan åpnes
- oppholdsrom med stoler, sofa og TV. Hvis soverommet er stort, vil kravet om areal til rekreasjon kunne være ivaretatt på soverommene. Dersom soverommet er lite, vil det være krav om separat oppholdsrom.
- tilgang på bad og toalett. Ett låsbart toalett og en låsbar dusj per 4-5 beboere.
- vaskerom for vaskemaskin og tørkemuligheter for klær.
- sted for oppbevaring og tilberedelse av mat
- garderobe eller skap til oppbevaring av tøy
- stor nok plass til matlaging og oppbevaring av matvarer, spiseplass, spisebord og stoler
- ren og ryddig innkvartering

Når entreprenøren skal ta stilling til om innkvarteringen holder mål, må han legge vekt på behovet for privatliv og verdighet i forhold til antall beboere, og muligheten for å holde boligen ren og ryddig.

Entreprenøren skal sørge for avmerking og tilrettelegging av områder for lagring og oppbevaring av forskjellige materialer. Alle overflødige materialer og materiell skal fjernes så snart dette er mulig. Lagring av eksplosiver, brennbare stoffer (dynamitt, tennere, olje, gass, drivstoff, syrer osv.) skal vises tydelig i

riggplanen. En oversikt som viser maks tillatte mengder av disse stoffene skal være en del av riggplanen.

Hensetting av kjøretøy, maskiner og utstyr skal ikke være til hinder for annen trafikk og anleggsdrift. Veier skal holdes åpne, ryddet og fri for materiell og avfall. Anleggstrafikk gjennom boligområder skal ikke forekomme dersom alternative kjøreruter eksisterer. Hvilke kjøreruter som skal benyttes skal avklares med byggherren på forhånd.

Entreprenøren skal sørge for at arbeidsstedet til enhver tid er sikret mot uvedkommende, i og utenfor ordinær arbeidstid. Ved fraværperioder (helger og ferier) plikter entreprenøren å ha en person i nærheten (innen 1 time med bil) som daglig kontrollerer at sikkerhetstiltakene er i orden. Byggherren skal til enhver tid ha ajourført navn og telefonnummer på den som ivaretar sikkerhetstiltakene i slike perioder.

Det skal tas spesielt hensyn til barn, naboer og myke trafikanter.

Rengjøring av utstyr skal kun skje på en måte og på et sted som ikke utsetter trafikanter, naboer, arbeidere eller andre for fare eller er til sjenanse eller skade for omgivelsene.

Kontor og møterom for byggherren

Entreprenøren holder nødvendig og tilstrekkelig møterom for gjennomføring av de møtene som er nødvendig for å gjennomføre kontraktsarbeidet.

Møterommet skal minst ha tilgang på fremvisning på storskjerm og videokonferanse.

Entreprenøren skal stille en kontorarbeidsplass med internetttilgang tilgjengelig for byggherren.

C2-40.2 Tilknytninger til offentlig nett, elkraft, mm

Entreprenøren må selv sørge for å bekoste all nødvendige tilknytning.

C2-40.3 Arbeidstegninger og beskrivelser

Entreprenøren har ansvar for å utarbeide nødvendige arbeidstegninger og beskrivelser for gjennomføring av de nedenfor nevnte arbeider i henhold til konkurransegrunnlaget, og for å dokumentere overfor byggherren hvordan arbeidene er gjennomført og hvilke mengder som er tenkt benyttet. Grunnlaget for utarbeidelse av arbeidstegninger og beskrivelser er norsk standard.

Følgende arbeider er omfattet:

- Bestilling av tilleggsarbeider som krever slik dokumentasjon

- Bestilling av konstruksjonsarbeider som krever godkjenning og beregninger
- Bestilling av EI-arbeider
- Rensk og sikringsarbeider fjell
- Annet relevant arbeide

C2-40.4 Behandling av personopplysninger

Innhenting og håndtering av personopplysninger gjøres med formål å la Innlandet fylkeskommunes ivareta sitt ansvar og rolle som byggherre i kontrakten. Som del av dette inngår oppgaver knyttet til administrasjon, kontroll og oppfølging av kontraktsarbeidet, ivaretagelse av lovpålagte plikter og utførelse av Innlandet fylkeskommunes samfunnsoppdrag mv., samt bidra til at skadevolder kan gjøre opp for voldte skadet på vegobjekter. Behandlingen inkluderer blant annet:

- å registrere entreprenøren og eventuelle underentreprenører
- å samle inn informasjon og holde oversikt over hvem som er tilgjengelig for arbeid under kontrakten
- å samle inn og behandle opplysninger knyttet til entreprenørens og underentreprenørers arbeid under kontrakten, f.eks. fra kamera/videoopptak, apper og systemer som brukes i utførelsen av kontraktsarbeidet. Dette kan inkludere opplysninger om bevegelsesmønster, aktivitet og kjøretøysinformasjon.
- å notere/registrere registreringsnummer på kjøretøyer som volder skader på vegobjekter, for videre behandling av skadesaker, jf. C2-16.5

Personopplysninger fra flere systemer og fra andre parter kan bli sammenstilt når dette er nødvendig.

I samsvar med lov, kan Innlandet fylkeskommune behandle personopplysninger om personell hos leverandør og underleverandør for kontrollformål. Med kontroll menes kontroll av leverandørens oppfyllelse av kontrakten og lovkrav, både løpende og ved ferdigstillelse.

Personopplysningene kan bli utlevert til tredjeparter der det foreligger rettslig grunnlag for slik utlevering. Opplysningene kan brukes til nye formål dersom formålene er vurdert som forenlige med det opprinnelige formålet og med Innlandet fylkeskommunes samfunnsoppdrag.

Det er entreprenøren sitt ansvar å informere sine egne og underentreprenørers ansatte om at vi behandler personopplysninger om dem. Ytterligere informasjon om behandling av personopplysninger kan fås ved henvendelse til Innlandet fylkeskommune.

Det skal inngås en databehandleravtale mellom Innlandet fylkeskommune og driftsentreprenør, basert på Innlandet fylkeskommune sin mal for databehandleravtale, jf. kap. D2-D. Dette vil bli gjennomgått i samhandlingen.

C2-40.5 Pliktig medlemskap i leverandørregister

Leverandøren, og eventuelle underleverandører, skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Leverandøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgiftsinformasjon) i hele kontraktsperioden.

Leverandøren kan ikke starte arbeidet på kontrakten før StartBANK ID eller kopi av registreringsbevis fra StartBANK, som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon, er fremlagt for byggherren.

C2-41 Sanksjonsloven med tilhørende forskrifter og forbud mot russisk bitumen

1. Entreprenørens plikt til å etterleve sanksjonsloven med tilhørende forskrifter

Partene har plikt til å opptre i overensstemmelse med sanksjonsloven av 16. april 2021 nr. 18 med tilhørende forskrifter.

Entreprenøren har ansvar og skal sørge for at selskaper i entreprenørens konsern eller selskaper som entreprenøren har kontrollerende eierskap eller myndighet i, kontraktmedhjelpere og enhver annen i leverandørkjeden, samt daglig leder, styreleder og andre ledende ansatte hos entreprenøren og i de nevnte selskaper opptre i overensstemmelse med ovennevnte regelverk.

2. Vesentlig mislighold

Brudd på kontraktens bestemmelser i punkt 1 ovenfor skal alltid anses som et vesentlig kontraktbrudd.

3. Erstatning

Byggherren kan kreve erstatning for ethvert økonomisk tap eller skade som han måtte lide som følge av entreprenørens brudd på kontraktens bestemmelser i punkt 1 ovenfor.

4. Heving

Med mindre entreprenøren retter kontraktbruddet innen kontraktens frister, kan byggherren heve hele eller deler av kontrakten i henhold til bestemmelsene i kap. C1, pkt. 29.

5. Utsifting av kontraktmedhjelpere

Byggherren kan bestemme at entreprenøren skal skifte ut kontraktmedhjelpere dersom det avdekkes brudd på kontraktens bestemmelser i punkt 1.

6. Informasjonsplikt

Partene skal til enhver tid holde hverandre informert og oppdatert om forhold av betydning for kontraktens bestemmelser om sanksjonslovgivningen.

7. Dokumentasjon

Entreprenøren skal på forespørsel fra byggherren, og innen 14 dager etter at forespørselen er sendt, fremlegge dokumentasjon på etterlevelse av kontraktene bestemmelser i punkt 1 og/eller punkt 9. Dette gjelder blant annet dokumentasjon om:

- (i) juridiske personer
- (ii) fysiske personer
- (iii) opprinnelse på varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene
- (iv) transport av varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene

Dette gjelder tilsvarende dokumentasjon fra underleverandører. Byggherren kan velge om han vil innhente slik dokumentasjon selv, eller om entreprenøren skal innhente dokumentasjonen fra underleverandørene.

8. Sanksjon for manglende dokumentasjon

Dersom entreprenørens dokumentasjon til byggherren er mangelfull, og entreprenøren ikke framskaffer den avtalte dokumentasjonen innen 14 dager etter å ha blitt gjort oppmerksom på forholdet, ilegges entreprenøren et trekk på kr. 5.000,- per dag for hvert forhold inntil dokumentasjonen foreligger.

9. Spesielt om bitumen fra Russland

Noen typer bitumen er omfattet av kjøps- og importforbudet av råolje og petroleumsprodukter i sanksjonslovgivningen med tilhørende forskrifter.

Den politiske situasjonen innebærer at leveranser fra Russland nå er uforutsigbare, og kan medføre risiko for fremdriftsutfordringer i kontrakter.

I denne kontrakten skal det ikke brukes bitumen som er eksportert fra eller har sin opprinnelse i Russland, uavhengig av om det er omfattet av importforbudet eller ikke. Dette gjelder så lenge importforbudet for enkelte typer bitumen er omfattet av kjøps- og importforbudet av råolje og petroleumsprodukter i sanksjonslovgivningen med tilhørende forskrifter.

Kravene i punkt 7 (iii) om dokumentasjon på opprinnelse på varer, materialer og andre innsatsfaktorer som benyttes i gjennomføringen av kontraktarbeidene, gjelder også for denne bestemmelsen.

C3 Avtaledokument

Mellom Innlandet fylkeskommune som byggherre org.nr. 920 717 152 og «sett inn entreprenør» som entreprenør org.nr. «sett inn org.nr» er inngått følgende avtale:

- 1 Entreprenøren påtar seg å levere drifts- og vedlikeholdsoppgaver knyttet til fylkesveger og fylkes-g/s-veger med tilhørende sideområder, utstyr og installasjoner i Xxxxx kommune(r) i perioden åååå-mm-dd – åååå-mm-dd i samsvar med sitt tilbud av åååå-mm-dd.
- 2 Kontraktsarbeidet skal leveres for:
Kontraktssum (jf. kap. C2-1.1)
(tilbud av åååå-mm-dd korrigert etter kontrollregning) kr. xxx

Byggherren har opsjon på 12 måneders forlengelse av kontrakten
fra åååå-mm-dd til åååå-mm-dd jf. kap. C2-32.
- 3 Opplysninger om og betingelser for arbeidet er gitt i konkurransegrunnlaget og de tegninger og dokumenter dette henviser til.
- 4 Entreprenøren skal levere byggherren garantierklæring for riktig oppfyllelse av entreprenørens forpliktelser i kontraktsperioden og reklamasjonsperioden før kontraktsarbeidens start, jf. kap. C1, pkt. 8 med suppleringer i kap. C2-15.
- 5 Entreprenøren skal levere byggherren kopi av forsikringsbevis før kontraktsarbeidens start, jf. kap. C1, pkt. 9 med suppleringer i kap. C2-16.
- 6 Manglende oppfyllelse av pkt. 4 og 5 kan medføre heving av kontrakten på grunn av vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelse.

Avtaledokumentet signeres elektronisk og tilgjengeliggjøres for begge parter i byggherrens kontraktsadministrasjonsverktøy (KAV) Mercell.

(Avtaledokumentet fylles ikke ut ved innsendelse av tilbud).